

Rybki, ryby i rybeczki

z morza, jeziora, rzeczki

Rybołówstwo morskie i rybactwo śródlądowe

RYBACTWO I MORZE

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

Unia Europejska
Europejski Fundusz Morski i Rybacki

Oto, co mieści SPIS TREŚCI!

RYBY – ZWIERZĘTA WODNE → 3-5

Rybactwo i rybołówstwo → 6

DZIECI MAJĄ GŁOS – ważny plakat → 7

O PROGRAMIE i Funduszach UE → 7-10

RYBY SŁODKOWODNE → 11

Amur → 12
Boleń → 13
Brzana → 14
Certa → 15
Głowacica → 16
Jaź → 17
Jelec → 18
Karaś → 19
Karp → 20
Kiełb → 21
Kleń → 22
Krąp → 23
Leszcz → 24
Lin → 25

DZIECI MAJĄ GŁOS – ważne sprawy → 26

Lipień → 27
Miętus → 28
Okoń → 29
Płoć → 30
Pstrąg → 31
Rozpiór → 32
Sandacz → 33
Sieja → 34
Sielawa → 35
Sum → 36
Świnka → 37
Szczupak → 38
Tołpyga → 39
Troć → 40
Ukleja → 41
Węgorz → 42
Wzdręga → 43

DZIECI MAJĄ GŁOS – ważne sprawy → 44

RYBY MORSKIE → 45

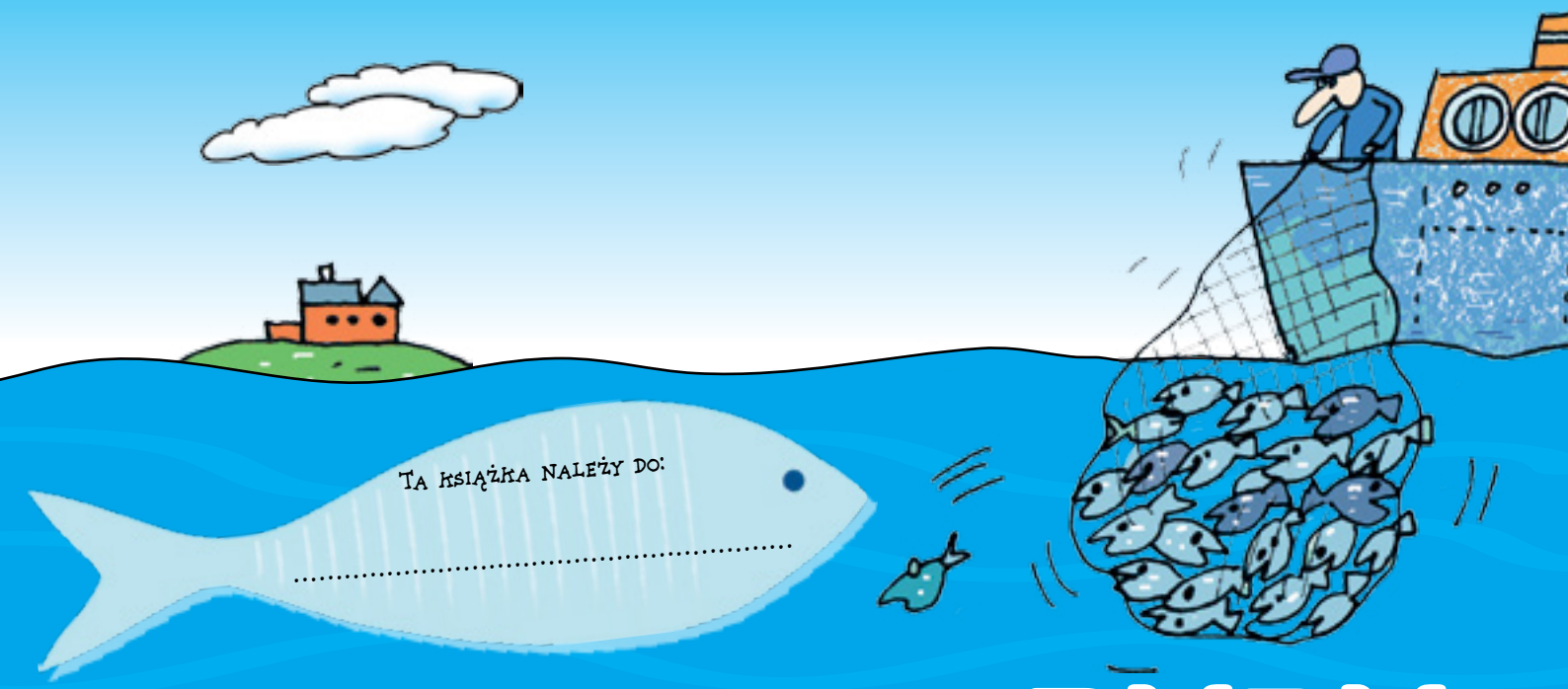
Babka → 46
Belona → 47
Dorsz → 48
Gładzica → 49
Iglicznia i Wężynka → 50
Jesiotr → 51
Kur diabeł → 52
Łosoś → 53
Sola → 54
Stornia → 55
Stynka → 56
Szprot → 57
Śledź → 58
Tasza → 59
Tobiasz i Dobijak → 60
Turbot → 61
Węgorzyca → 62

DZIECI MAJĄ GŁOS – ważne sprawy → 63-64

ZABAWA MISTRZÓW – rozwiązanie → 65

ZABAWA – krzyżówka → 66

SEKRETNE ŻYCIE RYB – wiersz → 67

RYBY
– ZWIERZĘTA WODNE

Z tej książki dowiesz się:

Dlaczego ryby nie toną?
Która ryba potrafi poruszać się po lądzie?
Która umie pływać do tyłu?
Która łowi zdobycz na przynętę ze swoich wąsów?
Która pachnie tymiankiem? Która świeżym ogórkiem?
Czy morski zając to ryba? A która ma wilczy apetyt?
Czy łuska ryby jest ze srebra, a złote rybki mają zęby?
Czy są ryby, które rozmawiają... pupami?
Kto pomaga rybom, by zdrowo żyły w czystych wodach?
Którą rybę najczęściej jedzą ludzie?
Co to jest Unia Europejska, czyli w skrócie UE?
Jaki program wspiera polskie rybactwo, pomaga rybakom i rybom?
Skąd są na to pieniądze?

Pod tym kodem oraz na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi pod adresem:

https://www.gov.pl/web/rolnictwo/ksiazeczka-edukacyjna-o-rybach-pt-rybki-ryby-i-rybeczki-z-morza-jeziora-rzeczki

znajduje się wersja elektroniczna książeczki, także o ułatwionej dostępności dla osób z niepełnosprawnościami wzrokowymi zawierająca m.in. opisy alternatywne.

Słonka i Słodek – mądre krople wody!

Jesteśmy Twoimi przyjaciółmi. Poprowadzimy Cię po tej niezwykłej książce. Będzie ciekawie i zabawnie. A na końcu czeka na Ciebie niespodzianka...

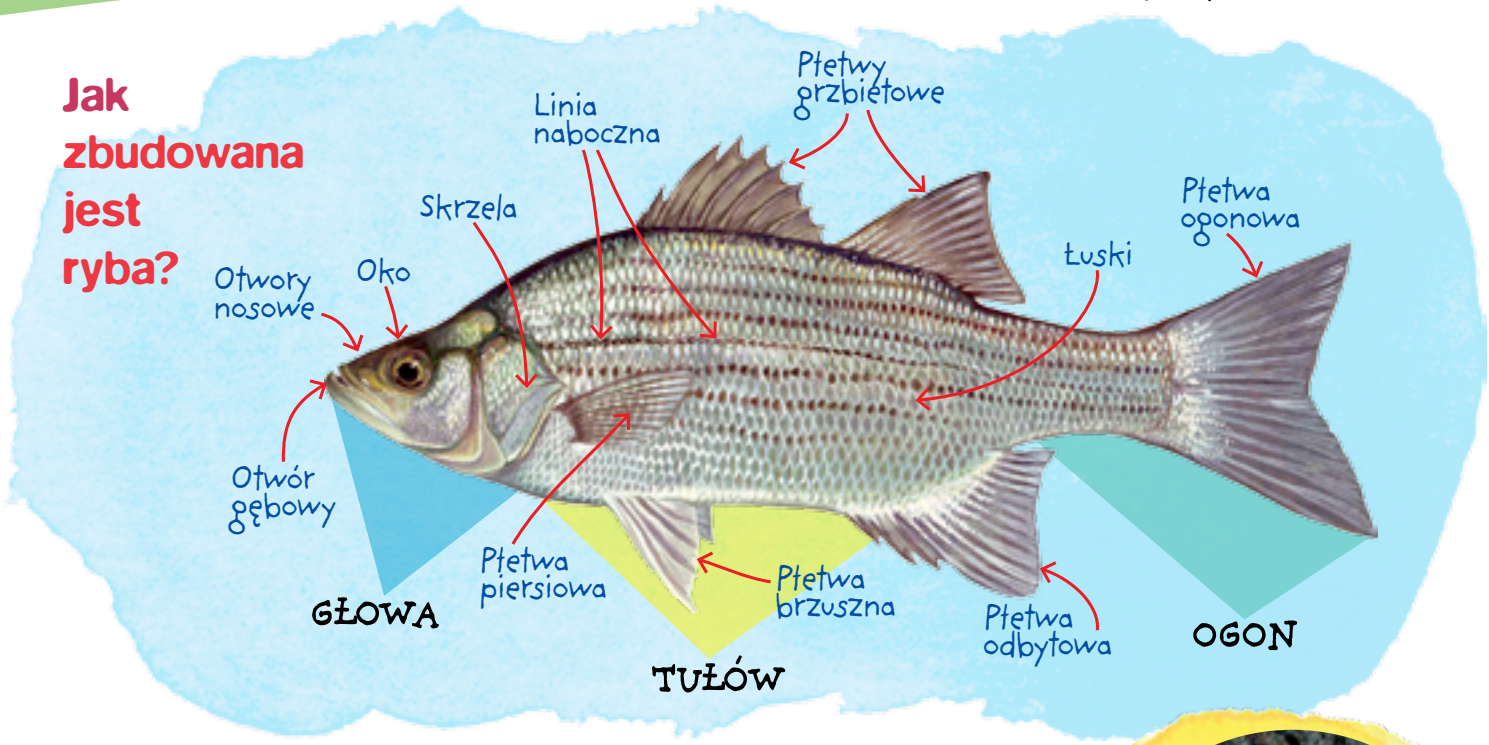
SŁODEK – kropla wody słodkiej, na przykład z rzeki

SŁONKA – kropla wody słonej, na przykład z Bałtyku

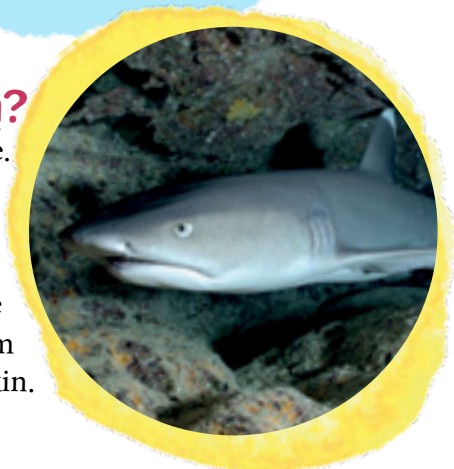
Zaczynamy? Zaczynamy!

My, krople, tworzymy wodę. W wodzie pływają ryby. Dobrze je znamy. Ryby w wodzie mieszkają i żyją – tu się rodzą, tu rosną, tu zakładają rodziny. Tu robią wszystko.

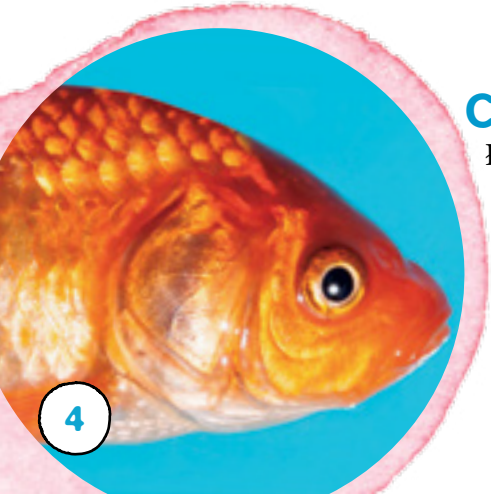
Jak zbudowana jest ryba?

Dlaczego ryby nie toną?

Ryby mają skrzela, dzięki którym oddychają tlenem rozpuszczonym w wodzie. Mają też w środku pęcherz pławny, wypełniony powietrzem – coś jak dmuchane koło ratunkowe. Płetwy, śluz i łuski, które pokrywają ich ciała, pomagają im pływać. **Linia naboczna to jest jak dodatkowy zmysł** – jakby drugie uszy i oczy – które niczym radar pomagają nawigować w wodzie. Ale, uwaga! Są ryby, które nie mają pęcherza pławnego – i żeby nie utonąć, muszą cały czas pływać, a potem odpoczywać na dnie. Jedną z takich ryb jest rekin.

Czy łuski są ze srebra, a złota rybka ma zęby?

Łuski ryby nie są ze srebra ani ze złota, choć srebrzyste i złote rybki wyglądają, jakby pływały w lśniącej metalowej zbroi. Naukowcy stwierdzili, że łuski skrzą się dzięki substancji zwanej guaniną. Tylko rybki wiedzą, jak ją stworzyć tak, by działała jak lustro, błyskające wszystkimi kolorami tęczy. **A co z zębami u złotych rybek?** Choć wyglądają na bezzębne, zęby mają, głęboko w gardle. Te zęby nazywają się gardłowymi i służą do rozdrabniania pokarmu. **A jeśli chcesz wiedzieć, jakie i ile zębów ma szczupak – sprawdź w tej książce!**

Oglądaj, czytaj i baw się!
Zapraszamy!

Jest na co patrzeć w tej książce. Przedstawiamy 50 ryb. Są też zgadywanki, krzyżówka, ważne głosy dziewczyn i chłopaków, ZABAWA MISTRZÓW oraz wiersz.

Instrukcja ZABAWY MISTRZÓW

Ta zabawa ciągnie się przez całą książkę. Na jej różnych stronach jest krótki test. Wybierasz trafną odpowiedź, a literę lub sylabę, która się przy niej znajduje, wpisujesz we właściwe pole na końcu książki na stronie 65 – pod odpowiednią cyferką. Później odczytasz hasło. I jeśli zechcesz, to je pięknie narysujesz.

A te dziewczyny i chłopaki, co **MAJĄ GŁOS** w tej książce – to skąd? To zwyczajne dzieci. Prowadzą dzienniki, pamiętniki, interesują się rybami i piszą dla Ciebie. Ty też możesz coś napisać albo narysować, jeśli chcesz.

A teraz wracamy do ryb, naszych podwodnych bohaterów.

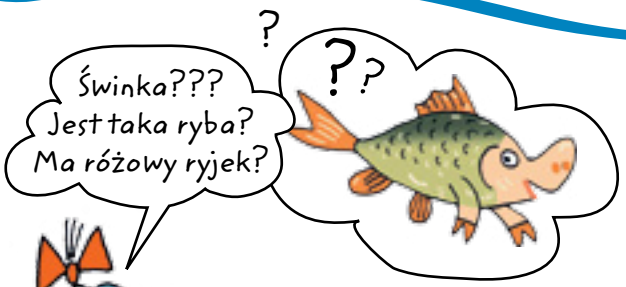
Ryby, które żyją w wodzie słonej, nazywają się rybami morskimi.

Ryby, które żyją w wodzie słodkiej, nazywają się rybami słodkowodnymi.

Są też ryby, które część życia spędzają w wodach słonych, a część w słodkich, przemieszczając się między nimi.

Pewnie, że jest! Nie ma różowego ryjka, ale ma czerwone płetwy!

Pewnie, że jest!
Nie ma jadu, ale wyciągnięta z wody, głośno fuuurczy!

Rybactwo i rybołówstwo

Polska leży nad Bałtykiem. Mamy też wiele jezior i rzek, w których pływają ryby. Dzięki rybom ludzie mają pokarm oraz pracę w wielu rejonach kraju. Aby to się nie zmieniło, należy troszczyć się o wody i ryby. Przecież nie może zabraknąć ani ryb na talerzu, ani rybaków ☺. Tymczasem ryb łowi się za dużo. Stada nie nadążają z rośnięciem, a zanieczyszczone wody – nie radzą sobie z odbudową wszystkich potrzebnych wodnych roślin i organizmów. A przecież bez takiej **bioróżnorodności** niektóre gatunki ryb mogą wyginąć, bo nie będą miały co jeść...

Spójrz na te rysunki i zobacz, czym jest rybactwo i rybołówstwo.

SEKTOR RYBACKI

RYBACTWO ŚRÓDLĄDOWE

RYBOŁÓWSTWO MORSKIE

Rybactwo śródlądowe

Rybołówstwo morskie

Zawodowe połowy gospodarcze

Zawodowe połowy gospodarcze

Akwakultura

Chów w stawach ziemnych

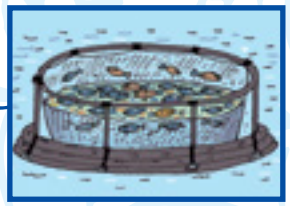
Wędkarstwo

Wędkarstwo

PRZETWÓRSTWO

Chów i hodowla w sadzach

Zarybianie

Przetwórstwo ryb

Fundusze Europejskie

Wspólna troska o wody, ryby i rybaków

Wszystkie państwa Unii Europejskiej, do której my też należymy, spisały ważne zasady ochrony zasobów ryb w wodach na terenie tych krajów tak, aby połowy były zrównoważone – czyli ani nie za duże, ani nie za małe, oraz aby ryby miały czas odbudować swoje stada. Nazywa się to wspólną polityką rybołówstwa WPRyb.

Powstały więc różne Fundusze Europejskie, czyli zgromadzono pieniądze, aby łatwiej było przestrzegać ustalonych reguł, dbać o wody, ryby i rybaków. Z Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR) współfinansowany jest **Program Operacyjny „Rybactwo i Morze" (PO RYBY 2014-2020).** Następcą EFMR jest **EUROPEJSKI FUNDUSZ MORSKI, RYBACKI I AKWAKULTURY (EFMRA), który będzie realizowany w latach 2021-2027.**

POMYSŁOWY PLAKAT PIOTRKA

Piotrek narysował plakat, a pani się zgodziła, żeby zawisnął na tablicy w szkolnym korytarzu. Fundatorami nagród był Piotrek i jego tata, rybak.

Gdy go przeczytasz, dowiesz się:

- co to jest Unia Europejska
- co to są Fundusze Europejskie
- co to znaczy dofinansowanie

WAŻNY PLAKAT

Unia Europejska ma taką flagę i taki skrót: **UE**.

A co to jest Unia Europejska?

Jest to porozumienie państw europejskich, które się ze sobą przyjaźnią, dzielą wiedzą i pomysłami.
Najpierw w **UE** było 6 państw, a teraz jest już ich 27 – więcej niż nas w klasie. Polska dołączyła do **UE** w 2004 roku.

A co to są Fundusze Europejskie np. Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR)?

To są pieniądze Unii Europejskiej. Wspomagają one państwa, które są jej członkami.
Aktualnym nowym Funduszem jest Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury (EFMRA) 2021-2027.

W wielu miejscach można zobaczyć taką tablicę:

Ale co to znaczy „dofinansowanie"?

Gdy chcesz coś kupić za 100 zł, a uzbierałeś tylko 40 zł, to jeśli rodzice zechcą Cię „dofinansować" – dołożą resztę. Proste?

A teraz zadanie dla detektywów, projektantów i wynalazców!

CO ZMIENIŁO SIĘ W TWOJEJ OKOLICY DZIĘKI FUNDUSZOM EUROPEJSKIM?
Wpisz i wygraj nagrodę nr 1. _____

A CO TY ZMIENIŁBYŚ W SWOJEJ OKOLICY DZIĘKI TYM FUNDUSZOM?
Wpisz i wygraj nagrodę nr 2. _____

A może Ty też wymyślisz w swojej klasie podobny plakat?

Przeczytaj na następnej stronie o wciąż realizowanym Programie PO RYBY 2014-2020!

Program Operacyjny „RYBACTWO I MORZE" (PO RYBY 2014-2020) to 6 części, czyli priorytetów (w skrócie PU).

22 października 2015 roku zdecydowano w Unii Europejskiej, aby Polsce przyznać 531 milionów euro w trosce o ryby, rybaków i hodowców ryb. Gdyby patrzeć na to jak na jakieś zawody, to w tych rozgrywkach zajęliśmy aż 4. miejsce na 27 krajów – prawie na podium ☺

PU 1.

Pieniądze można przeznaczyć na przykład na:
działania, które mają na uwadze troskę o wody Bałtyku, czyszczenie go z odpadów i zalegających na dnie sieci, wymyślanie nowych narzędzi do łowienia ryb, dbanie o to, by w morzu żyły wszystkie potrzebne rośliny i zwierzęta, uczenie dzieci tajemnic rybołówstwa i rybactwa.

CIEKAWOSTKA
Gdy woda w morzu zaczyna być zanieczyszczona, pełna odpadów, zarośnięta glonami, coraz mniej słona – niektórym rybom może grozić wyginięcie. W bardzo złej kondycji jest nasz dorsz. W Bałtyku jest też coraz mniej szprotów i śledzi, którymi się żywi.

PU 3.

Pieniądze można przeznaczyć na przykład na:
działania mające na celu kontrolę, czy rybactwo i wędkarstwo odbywa się poprawnie według ustalonych zasad, uczenie rybaków, by łowili sprawniej, bezpieczniej i umieli dbać o świeżość złowionych ryb, opracowanie metod łapania i karania kłusowników.

CIEKAWOSTKA
Kłusownictwo wodne to łowienie ryb bez wymaganych uprawnień, w niedozwolonym czasie i miejscu (także na łowisku innego kraju) oraz osobników niewłaściwych rozmiarów. By chronić gatunki niektórych ryb, wprowadza się okresy ochronne oraz ograniczenia ilości połowów. Od stycznia 2020 r. ograniczono w Bałtyku połowy dorszy.

PU 5.

Pieniądze można przeznaczyć na przykład na:
działania, które ułatwiają zakładanie firm związanych z przetwórstwem ryb, a przetwórców – uczą w zawodzie nowych technik przetwarzania ryb, sprawnego przewożenia, by zachowały świeżość, ustalania właściwych cen sprzedaży.

CIEKAWOSTKA
Przetwórstwo ryb w Polsce – czyli porcjowanie, marynowanie, wędzenie i produkowanie rybnych konserw – rozwija się bardzo szybko. Każdego roku sprzedajemy ryby w tych różnych formach za miliardy złotych.

PU 2.

Pieniądze można przeznaczyć na przykład na:
działania, dzięki którym zwiększa się ilość hodowanych w akwakulturach ryb, dbając o ich zdrowie i dobrostan, uczy się hodowców ryb nowych umiejętności, sprzyjających większym zyskom, korzysta się z rad naukowców, które gatunki ryb i jak najlepiej hodować.

CIEKAWOSTKA
W porównaniu z innymi krajami Polska hoduje i wytwarza najwięcej ryb słodkowodnych w akwakulturach śródlądowych – w stawach hodowlanych i basenach z wodami słodkimi. Inne kraje prowadzą hodowle w akwakulturach morskich, czyli ze słoną wodą, i najwięcej hodują mięczaków i skorupiaków.

PU 4.

Pieniądze można przeznaczyć na przykład na:
działania, które mają na celu dbanie o nowe miejsca pracy przy rybactwie, by rybacy i hodowcy zarabiali jak najwięcej pieniędzy, a także powstawanie nowych atrakcji dla turystów i mieszkańców oraz zachowanie dziedzictwa związanego z rybactwem.

CIEKAWOSTKA
Obszary zależne od rybactwa to takie miejsca, gdzie w pobliżu znajdują się zbiorniki wodne – morze, jeziora, rzeki – na których rybactwo ma duże znaczenie dla mieszkających tam ludzi dla zachowania ich kulturalnego, historycznego i przyrodniczego charakteru.

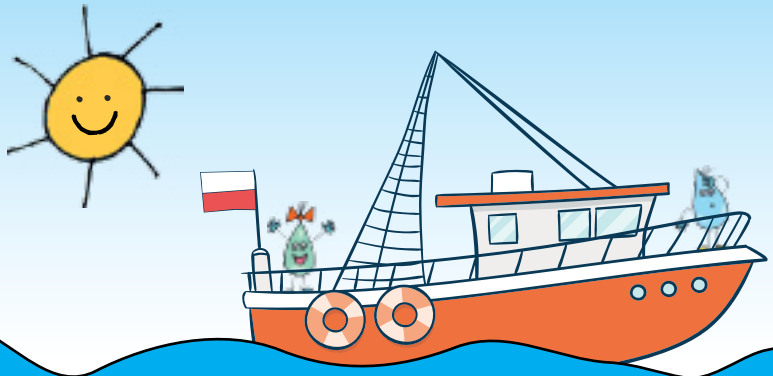

PU 6.

Pieniądze można przeznaczyć na przykład na:
działania mające na celu m.in. dbanie o środowisko morskie poprzez m.in. przekazywanie dzieciom i młodzieży wiedzy o tym środowisku i promowanie jego ochrony, szczególnie w odniesieniu do obszarów morskich NATURA 2000.

CIEKAWOSTKA
Obszary morskie NATURA 2000 można nazwać strażnikami przyrody, których zadaniem jest ochrona różnych gatunków roślin i zwierząt. W strefie przybrzeżnej Bałtyku chroni się między innymi: minoga rzecznego i morskiego, parposza, fokę szarą i morświna.

RYBACTWO I MORZE

Unia Europejska
Europejski Fundusz Morski i Rybacki

NOWY FUNDUSZ – NOWE MOŻLIWOŚCI

EUROPEJSKI FUNDUSZ MORSKI, RYBACKI I AKWAKULTURY (EFMRA)

Pieniądze na pomoc rybom oraz środowisku wodnemu, w którym żyją, rybakom, hodowcom i przetwórcom ryb, a także na rozwój terenów zależnych od rybactwa i akwakultury.

„Rybactwo i Morze" (PO RYBY 2014-2020) to jest Program współfinansowany z Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR), który daje Polsce możliwość wykorzystania wielu milionów złotych – na pomoc rybom w Bałtyku i w jeziorach oraz rzekach, a także na pomoc rybakom, którzy zajmują się połowami, i hodowcom pysznych ryb.

Następcą EFMR jest EUROPEJSKI FUNDUSZ MORSKI, RYBACKI i AKWAKULTURY (EFMRA) na lata 2021-2027. W tym nowym Funduszu również przeznaczono wiele milionów złotych, które można wykorzystać na polepszenie warunków życia ryb, na czystość wód, na pomoc rybakom, hodowcom ryb i ich przetwórcom.

Przewróć kartkę i przeczytaj więcej o nowym Funduszu.

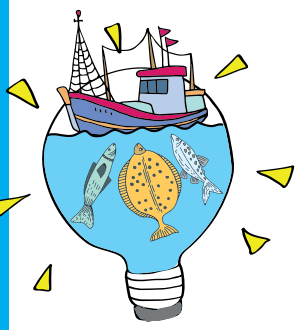

EUROPEJSKI FUNDUSZ MORSKI, RYBACKI i AKWAKULTURY (EFMRA) na lata 2021-2027.

Składa się z 4 części, czyli priorytetów.

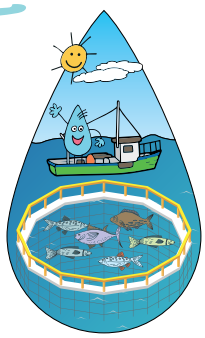
Po raz kolejny zdecydowano w UE, by przyznać Polsce fundusze w trosce o ryby i wody, w których żyją, o rybaków, hodowców oraz przetwórców ryb. Tym razem mamy do dyspozycji prawie 732 miliony euro. Nasze działania wpiszą się między innymi w ekologiczny Europejski Zielony Ład, służący ochronie środowiska.

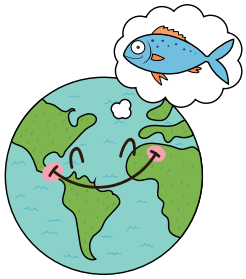
Priorytet nr 1 – Wspieranie zrównoważonego rybołówstwa oraz odbudowy i ochrony żywych zasobów wodnych

Pieniądze będzie można przeznaczyć na przykład na: nowe metody i techniki połowów ryb, budowę smażalni, wędzarni, zakup nowych środków rybnego transportu, nowego sprzętu rybackiego, modernizację statków rybackich (wymiana silników na takie, które zmniejszają emisję dwutlenku węgla do atmosfery), unowocześnienie miejsc wyładunku ryb, ochronę wodnej bioróżnorodności (zbieranie i utylizacja narzędzi połowowych, które zaśmiecają wody i stwarzają niebezpieczeństwo dla różnych wodnych stworzeń).

Priorytet nr 2 – Wspieranie zrównoważonej działalności w zakresie akwakultury oraz przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury, przyczyniające się do bezpieczeństwa żywnościowego w Unii

Pieniądze będzie można przeznaczyć na przykład na: sprawną działalność w gospodarstwach akwakultury (chowu i hodowli ryb), modernizację sprzętu i urządzeń hodowlanych (redukcja zużycia wody i prądu), rozbudowę łowisk i bazy gastronomiczno-turystycznej, modernizację maszyn i urządzeń do pakowania produktów przetwórstwa oraz wprowadzanie na rynek nowych przysmaków z ryb.

Priorytet nr 3 – Sprzyjanie zrównoważonej niebieskiej gospodarce na obszarach przybrzeżnych, wyspiarskich i śródlądowych oraz wspieranie rozwoju społeczności rybackich i sektora akwakultury

Pieniądze będzie można przeznaczyć na przykład na: działania, które wspierają i rozwijają aktywności ludzi związanych z rybactwem oraz hodowlą ryb, a także rozbudową infrastruktury rekreacyjno-turystycznej, budowę izb pamięci i ścieżek edukacyjnych, które prezentują i promują dziedzictwo kulturowe związane z rybactwem.

Priorytet nr 4 – Wzmocnienie międzynarodowego zarządzania oceanami oraz przyczynianie się do zapewnienia bezpieczeństwa i czystości mórz i oceanów, ochrony na nich, a także zrównoważonego zarządzania nimi

Pieniądze będzie można przeznaczyć na przykład na: wzmocnienie zarządzania morzami i oceanami poprzez: rozwijanie wiedzy o morzu, nadzoru morskiego, zakup i unowocześnianie środków technicznych do badań środowiska morskiego i do kontroli rybołówstwa.

WSPARCIE NAUKI

Bardzo ważnym projektem w tym Funduszu jest Zbieranie Danych Rybackich przez Morski Instytut Rybacki – Państwowy Instytut Badawczy. Eksperci i naukowcy zbiorą i uporządkują dane biologiczne, środowiskowe i techniczne dotyczące życia ryb, jakości wody, połowów, hodowli ryb i przetwórstwa rybnego. Powstanie w ten sposób coś w rodzaju **Bazy wiedzy naukowej**, z której będą mogli korzystać ludzie decydujący o nowych Funduszach, wspierających rybny sektor w UE, a więc także w naszym kraju.

Rebus: SUM

Zabawa Mistrzów: W CZYSTEJ WODZIE ZDROWA RYBA PŁYWA, SZCZĘŚLIWA! Krzyżówka: RYBY – LŚNIĄCY SKARB WÓD. Rozwiązania łamigłówek

RYBY SŁODKOWODNE

żyją w słodkich wodach jezior, stawów i rzek.

Niektóre z tych ryb, część życia spędzają w wodach słonych, a część w słodkich, przemieszczając się między nimi. Oznaczyliśmy je takim znakiem: M

A ryby, które mogą też być hodowlane, oznaczyliśmy takim znakiem: H

CO TO JEST TARŁO?

Każda ryba, słodkowodna i morska – gdy staje się dorosła – odbywa tarło. Tarło to są rybie zaślubiny. Samiec i samica spotykają się w umówionym miejscu, by mieć potomstwo.

AMUR – czyściciel wód

Amur to bardzo duża ryba, sprowadzona do Polski ponad 60 lat temu, z Chin. Tam mieszka w wodach rzeki Amur – stąd jej nazwa. Lubi chować się w trzcinach. Buszuje też przy zwalonych drzewach, bo ze zwisających gałęzi spadają do wody kawałki smacznego pokarmu. W dużych wodach pływa z dala od brzegu, przy podwodnych wzniesieniach. Jest bardzo wrażliwa na dźwięk.

Co je?

Amury żywią się roślinami. Czasem, gdy jakiś zbiornik wodny jest bardzo zarośnięty, wpuszcza się do niego całą armię wytrwałych czyścicieli. Apetyt robi swoje.

Gdzie pływa?

Dla amura woda w polskich jeziorach, rzekach i zalewach jest za zimna, dlatego ta ryba nie rozmnaża się u nas naturalnie. Rybie dzieci, wyhodowane w ciepłych zbiornikach, są latem gromadnie wpuszczane do jezior i rzek. Zimą amury przylegają mocno do dna, a ich ciała pokrywają się grubym śluzem, który działa jak kołderka.

Waleczny jak rycerz

Wędkarzom niełatwo jest złapać amura. To silna i waleczna ryba, którą trudno wyłowić – potrafi wysoko skakać ponad wodą nawet, gdy jest na haczyku, blisko podbieraka.

Amur jest rybą chętnie hodowaną w stawach i zalewach – jako narybek do zarybień zbiorników wodnych dla wędkarzy oraz jako świeże ryby do przetwórstwa i bezpośrednio na stół. Ma białe, wyjątkowo delikatne i półtłuste mięso.

Ciekawostki

W Chinach żyje też amur czarny, choć nie jest koloru czarnego.

Rekordowo wielki amur złowiony w Polsce miał 132 cm długości i ważył ponad 39 kg.

NAZWA GATUNKU: amur biały,
RODZINA: karpiowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Ctenopharyngodon idella
WAGA CIAŁA: do 40 kg
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 1,4 m
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: do 15 lat
WYSTĘPOWANIE: w Polsce – stawy, zalewy, niektóre rzeki i jeziora, głównie mazurskie

Która odpowiedź jest prawdziwa?

ZABAWA MISTRZÓW

1. Amur żywi się roślinami. TEJ →3
2. Ojczyzną Amura jest Korea . RY →3
3. Amur jest słabą i strachliwą rybą. PO →1

BOLEŃ – sprytny łowca

Boleń jest drapieżnikiem – choć to ryba z rodziny karpiowatych. Niektórzy nazywają go rapa lub rap. Może dlatego, że polując robi dużo hałasu, bo uderza ogonem o powierzchnię wody, jak perkusista w bęben lub talerz. Boleń nie lubi żyć w stadzie, ale nigdy nie żeruje w pojedynkę. Ma kolegę albo dwóch – więc wyobraź sobie, jak rapują razem nad wodą, czasem nawet nad nią skaczą, ogłuszając zdobycz i pożerając ze smakiem ☺ To dopiero jest widowisko.

Wielki żarłok

Boleń lubi jeść. Połyka z apetytem małe ukleje, jelce i płocie. A w ciągu dnia potrafi zjeść półtora razy więcej rybek, niż sam waży. Jeśli waży 4 kg, to rybek zje nawet aż 6 kg. Gdzie on to pomieści? Boleń dziecko zjada skorupiaki, larwy owadów i wrotki – to takie małe przeźroczyste zwierzątka z rzęskami. Ale gdy rap podrośnie do 9 cm, zjada już rybki.

Gdzie pływa?

Żyje w większych rzekach, a nawet w naszej zatoce morskiej. Dobrze sobie radzi też w wodach stojących, czyli na przykład w jeziorach. Nie jest w Polsce liczną rybą.

Ciekawostka

Największy okaz bolenia złowiony w Polsce ważył 8,49 kg i mierzył 89 cm.

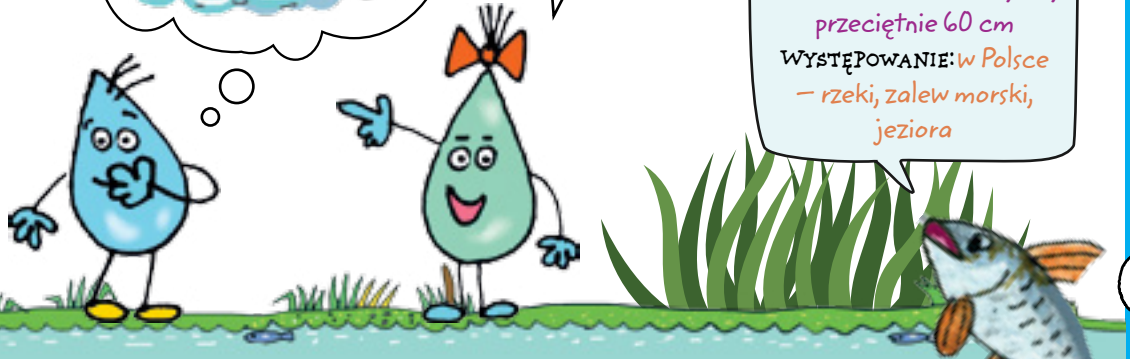

Boleń rodzic

Gdy ma 4 lata i 30 cm, wyrusza na tarło do odcinków rzeki o rwącym nurcie z kamienistym lub żwirowatym dnem. Samica składa ikrę na kamieniach, czasem na roślinach lub podwodnych korzeniach. Po 14 dniach wykluwają się 7 mm larwy.

Ale głośno! Plask! Plask! Plask!

NAZWA GATUNKU: boleń, rodzina: karpiowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Aspius aspius
WAGA CIAŁA: do 12 kg, przeciętnie 6-8 kg
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 1,2 m, przeciętnie 60 cm
WYSTĘPOWANIE: w Polsce – rzeki, zalew morski, jeziora

BRZANA – królowa rzek

Złowić brzanę to duży wyczyn, bo to jedna z najsilniejszych ryb, w swojej wadze, na przykład jak bokser w wadze lekkiej – choć brzana boksuje się tylko z nurtem rzeki. Dlatego ma w sobie tyle mocy. Walczy z silnym rzecznym prądem, wydzierając pożywienie spod skał... Swoje żerowiska przepływa zawsze pod prąd, od początku do końca, a potem wraca z nurtem – jak narciarz zjeżdżający z góry – by od nowa zaczynać pojedynek z rzeką i wyławiać w pędzie pyszne kąski.

Co je?

Jest wszystkożerna. Najczęściej zjada larwy owadów – jętki, chruściki, muchówki – choć nie pogardzi też małymi rybkami. Łowi także blisko dna, zajadając się ze smakiem ślimakami, małżami, robakami i skorupiakami. Niewykluczone, że to właśnie grube wąsiki na dole i na górze pyszczka i wysuwany jak szuflada otwór gębowy pomagają jej w łowach.

Brzana rodzic

Dorosły 5-letni osobnik jest już gotowy na potomstwo. Samica składa ikrę w płytkiej wodzie, a jaja przyklejają się do kamieni lub piasku. Po tygodniu wylęgają się 9 mm larwy, które szybko rosną.

Gdzie pływa?

Głównie w rzekach, i to z bystrym, silnym prądem. Rzeka musi mieć piaszczyste, kamieniste albo żwirowate dno, żeby brzana miała, gdzie żerować i mogła się w nim trochę ogrzać, bo to ryba, która nie lubi zimna. Jest też wrażliwa na spadek tlenu w wodzie – dlatego lubi silny nurt.

NAZWA GATUNKU: brzana
RODZINA: karpiowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Barbus barbus
WAGA CIAŁA: do 9 kg, przeciętnie 5 kg
WIELKOŚĆ CIAŁA: przeciętnie 50–60 cm
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: do 30 lat
WYSTĘPOWANIE: w Polsce – rzeki i dorzecza: Wisły, Odry

Ciekawostki

Brzanę giganta złowił pewien wędkarz Lubuszanin. Okaz ważył ponad 9 kg i miał prawie 90 cm długości.

W Polsce żyje też ryba o nazwie brzanka. Pływa w Wiśle, choć nie jest jej dużo.

Podobno brzana jest tak niesmaczna, że aż nie da się zjeść, a w czasie tarła jej mięso może być nawet trujące.

CERTA – wytrwały wędrowiec

Ta niewielka, płochliwa ryba lubi wędrować. Jednak nie robi tego samotnie – pływa w stadzie. Potrafi przemieścić się od przybrzeżnych wód Bałtyku aż po nizinne rzeki, a nawet blisko gór. Mówi się o niej, że prowadzi koczowniczy tryb życia, bo wszędzie ma swój dom. W ciągu jednej doby bez trudu pokonuje kilka kilometrów.

Gdzie pływa?

Najbardziej upodobała sobie dolne partie wolno płynących rzek, szczególnie odcinki o kamiennym, twardym dnie. Lubi przebywać w słonych wodach przybrzeżnych naszego morza, a także w ciepłych kanałach uchodzących do rzek. Gdy jest chłodniej, pływa blisko dna. W porze cieplejszej – przebywa tuż przy powierzchni wody, prawie się opala w promieniach słońca.

Ryba psotnik

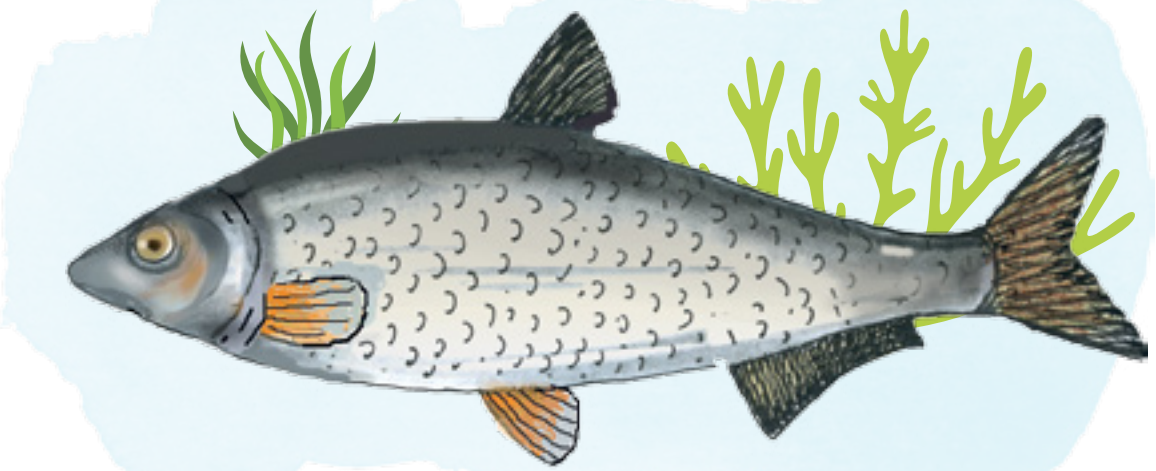
Certę często łowi się w Polsce, ale ta ryba potrafi płatać wędkarzom niezłe figle – bo może nagle pojawić się w łowiskach, gdzie wcale nie powinno jej być. Stado cert nie dopuszcza wówczas do przynęty żadnych innych ryb.

Certa rodzic

Certa wędrowna jest już dorosła, gdy skończy 3 lata, niewędrowna – aż 8. Samica składa ikrę w rzece o żwirowo-kamienistym dnie, które wcześniej samiec oczyści z osadów i mułu. Tarło odbywa się o wschodzie słońca.

Co je?

Certa żywi się zooplanktonem. Pałaszuje ze smakiem larwy ochotkowatych, małżoraczki, gąbki, ślimaki, małże i jeszcze takie inne małże zwane racicznicami. Je także ikrę oraz glony.

NAZWA GATUNKU: certa
RODZINA: karpiowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Vimba vimba
WAGA CIAŁA: do 0,5 kg
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 30 cm
WYSTĘPOWANIE: w Polsce – przybrzeżne wody Bałtyku i nizinne rzeki

Ciekawostki

Dużą część życia certa spędza w wodach słonych, ale rozmnaża się tylko w wodach słodkich.

W wieku 5 lat certa ma około 20 cm i waży 300 g. W ciągu kolejnych 5 lat rośnie zaledwie 10 cm i waży więcej o 200 g, czyli osiąga wagę pół kilograma i długość 30 cm.

Która odpowiedź jest prawdziwa?

1. Certa to ryba samotnik. BY →3
2. Jednym z przysmaków certy są ślimaki. W →1
3. Certa nie lubi wędrować, żyje w jednym miejscu. SIĘ →4

ZABAWA MISTRZÓW

GŁOWACICA – przybysz z daleka

Nazywa się ją jeszcze głowatką, rudopstrągiem lub łososiem Dunaju – taka to ciekawa ryba, która właśnie przybyła do nas z dorzecza Dunaju. Jest duża, drapieżna i bardzo waleczna. Każdy wędkarz chciałby ją złowić, ale zrobi to tylko najbardziej wytrwały, bo okres połowu to miesiące, gdy wieje zimny wiatr, pada deszcz ze śniegiem lub nawet śnieg. A im brzydsza pogoda, tym sukces może być większy. Brrr, zimno! Brrr, bardzo zimno... Hurra, głowacica złowiona!

Szeroki uśmiech

Głowacica to ryba o dużej, lekko spłaszczonej głowie i szeroko wyciętym otworze gębowym. Gdyby umiała się śmiać, to jej uśmiech sięgałby daleko poza krawędzie oczu. Ma od 4 do 8 ostrych i bardzo mocnych haczykowatych zębów, ustawionych w jednym rzędzie. I jest największą rybą z łososiowatych oraz jedną z większych słodkowodnych. A rośnie jak na drożdżach. Podobno z dnia na dzień jest wyraźnie większa!

Gdzie pływa?

Lubi rzeki o silnym nurcie, zimne, dobrze natlenione, z kamienistym lub żwirowatym dnem. Mogą być nawet lekko zanieczyszczone.

Co je?

Głowacica poluje na owady, żaby, różne gady, a także ryby, ptaki i ich pisklęta oraz ssaki. Z ryb najbardziej lubi świnki, głowacze, strzeble, lipienie i pstrągi.

Głowacica rodzic

Ma 5 lat, gdy wyrusza na tarło, wędrując do dobrze natlenionych płytkich rzek i strumieni. Samica uderzeniami ogona robi wgłębienie w żwirowatym dnie i składa tam ikrę. Larwy wylęgają się po ok. 38 dniach. Narybek głowacic odżywia się narybkiem świnki. Pałaszuje też larwy owadów. Młode głowacic rosną szybko, a przez pierwsze 3 lata mają na brązowym ciałku stalowoszare poprzeczne pasy – jak młode dziki.

Wielki, groźny bojownik

Wydawać by się mogło, że to ryba żyjąca w pojedynkę. Tkwi na wybranym stanowisku, jak żołnierz, i zażarcie broni swojego ściśle wyznaczonego terytorium – żaden konkurent się nie prześliźnie, nie ma mowy. Jednak głowacica nie żyje samotnie. Zawsze jest w pobliżu kilka osobników, choć zachowują względem siebie bezpieczny dystans.

Ciekawostki

Głowacica może połknąć ofiarę o długości 1/3 długości jej rybiego ciała! Jeśli sama ma 1,5 metra, to bez trudu pożre 50-centymetrową zdobycz, a to już jest całkiem duże zwierzę...

W Polsce rekordowy złowiony osobnik mierzył 120 cm i ważył ponad 20 kilogramów.

Gatunek ten jest zagrożony wyginięciem. Uważa się, że w niedalekiej przyszłości może już nie występować w stanie dzikim. Utrzyma się tylko w sztucznej hodowli.

NAZWA GATUNKU: głowacica
RODZINA: łososiowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Hucho hucho
WAGA CIAŁA: do 60 kg, przeciętnie 10 kg
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 183 cm, przeciętnie 1 m
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: do 20 lat
WYSTĘPOWANIE: w Polsce – najczęściej Poprad i Dunajec

JAŹ – czy to też złota rybka?

Jest taka odmiana złotego jazia, zwana złota orfa, która zdobi stawy rybne oraz sadzawki, w parkach i ogrodach. Złoty jaź musi mieć dużo więcej tlenu niż złota rybka – dlatego rzadziej cieszy oczy gości w takich miejscach. Zwyczajnego jazia, z dużych, żyznych rzek, jezior i zbiorników zaporowych, zwanego również jaświcą lub jeźlicą, niedoświadczeni rybacy i wędkarze często mylą z płocią. Ale płoć ma tęczówkę oka czerwoną, a jaź zielonożółtą i w dodatku nie występuje on tak często w naszych wodach jak płoć. Dlatego jaź to prawdziwa atrakcja wędkarska.

Co je?

Jadłospis jazia jest urozmaicony. Jaź je rośliny, larwy owadów, skorupiaków i mięczaków. A jako właściciel ostrych gardłowych zębów, ułożonych w pyszczku w dwóch szeregach, jaź nie pogardzi też małymi rybami.

Gdzie pływa?

Lubi wartkie wody, rzadziej stojące. Pływa też w słonawych wodach przy ujściach rzek. Młode jazie uwielbiają towarzystwo, więc chętnie tworzą ławice, lecz w dorosłym życiu stają się samotnikami. Ale do stad wracają też wiosną, stada tworzą także późnym popołudniem i wieczorem, żerując w niewielkich grupkach.

Jaź rodzic

Już trzyletni samiec jazia może zostać tatą. Wówczas, w poszukiwaniu towarzyszki życia, przenosi się do spokojnych wód, ze żwirowatym dnem i gęstą roślinnością, gdzie samica składa jaja. Po 7 dniach lęgną się 7 mm larwy. Hmmm, jazie chyba lubią cyfrę 7 ☺

Ciekawostki

Jaź to coraz rzadsza ryba. Jest jej z roku na rok mniej z powodu zanieczyszczonych rzek i wybudowanych tam.

W Polsce największy złowiony jaź miał 82 cm i ważył ponad 5 kg!

NAZWA GATUNKU: jaź
RODZINA: karpiowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Leuciscus idus
WAGA CIAŁA: do 5 kg, przeciętnie 1,5 kg
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 80 cm, przeciętnie 50 cm
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: do 15 lat
WYSTĘPOWANIE: w Polsce – większość polskich rzek, także jeziora i wody blisko zapór, nielicznie w nabrzeżach Bałtyku

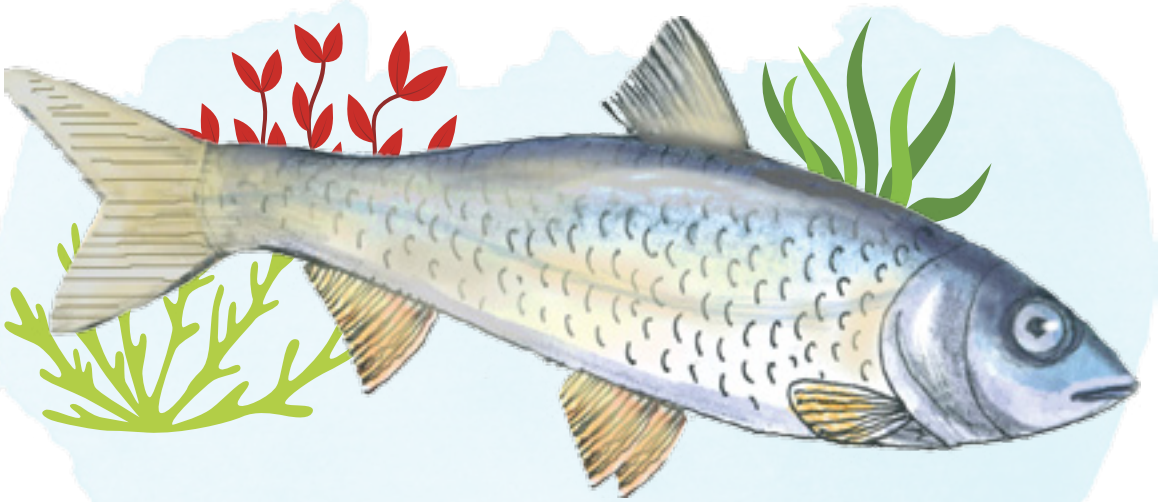
Która odpowiedź jest prawdziwa?

ZABAWA MISTRZÓW

1. Jaź ma ostre zęby. DZIE →5
2. Jazi jest w Polsce bardzo dużo. PŁY →7
3. Jaź ma czerwoną tęczówkę oka. WA →3

JELEC – smaczna przynęta

Jelec to bardzo towarzyska ryba i wszędzie jej pełno, choć jeśli pada tupem wędkarzy, to głównie dlatego, że stanie się doskonałą przynętą na duże drapieżniki, na przykład sandacze i szczupaki. Ta niewielka ryba lubi pływać w strumieniach i w czystych rzekach o kamienistym, żwirowym lub piaszczystym dnie, unika zaś zarośniętych odcinków. Często myli się ją z kleniem lub jaziem – choć pyszczek ma bardziej zaostrzony i więcej łusek w linii nabocznej, bo aż pięćdziesiąt trzy. Ciekawe, kto je policzył...

Co je?

Jelec pałaszuje owady, robaki i skorupiaki wodne. Nierzadko połyka owady latające, które opadają na powierzchnię wody, ślizgając się po niej lub odpoczywając.

Jelec rodzic

Czteroletni jelec jest już całkiem dorosły i wraz z samicą może starać się o potomstwo. Samica składa ikrę głównie na kamieniach, na dnie rzeki, czasem przykleja ją do roślin. Larwy wylęgają się dopiero po miesiącu i mają około 9 mm.

Ciekawostki

Mięso jelca nie należy do smacznych i jest bardzo ościste.

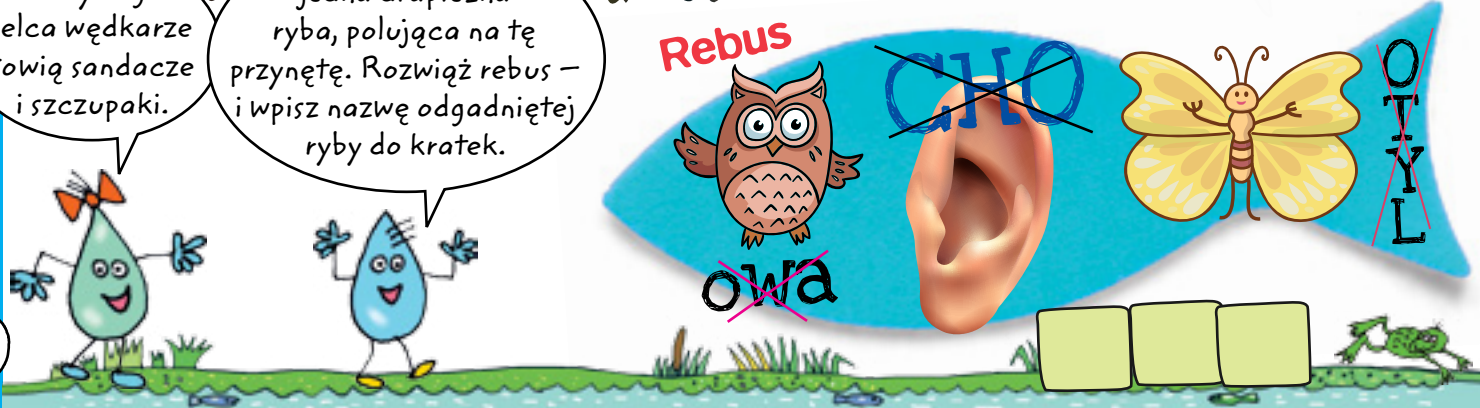
Jest wiele innych gatunków jelca żyjącego w Europie – jelec Danielewskiego, adriatycki, neretwiański, chorwacki lub nadkamiennik.

Nazwa gatunku: jelec pospolity
Rodzina: karpiowate
Nazwa łacińska: Leuciscus leuciscus
Waga ciała: do 250 g
Wielkość ciała: do 30 cm
Długość życia: do 10 lat
Występowanie: w Polsce – strumienie i czyste rzeki o sporym nurcie, nielicznie w nabrzeżach Bałtyku

Na żywego jelca wędkarze łowią sandacze i szczupaki.

Jest jeszcze jedna drapieżna ryba, polująca na tę przynętę. Rozwiąż rebus – i wpisz nazwę odgadniętej ryby do kratek.

KARAŚ – złoto polskich wód

Wygląda jak medal, mieniący się w słońcu wszystkimi odcieniami złota. Ma niemal okrągły kształt ciała – a jest tym wyższy, czyli tym okrąglejszy, im więcej pływa wokół niego drapieżników. W ten sposób karaś chce ich przechytrzyć i się przed nimi obronić, bo wysokie ciało utrudnia im atak i połknięcie. Gdy widzimy karasia z niskim grzbietem, oznacza to zazwyczaj, że nie wiedzie mu się dobrze i że w wodach, w których mieszka, jest za mało pożywienia.

Gdzie pływa?

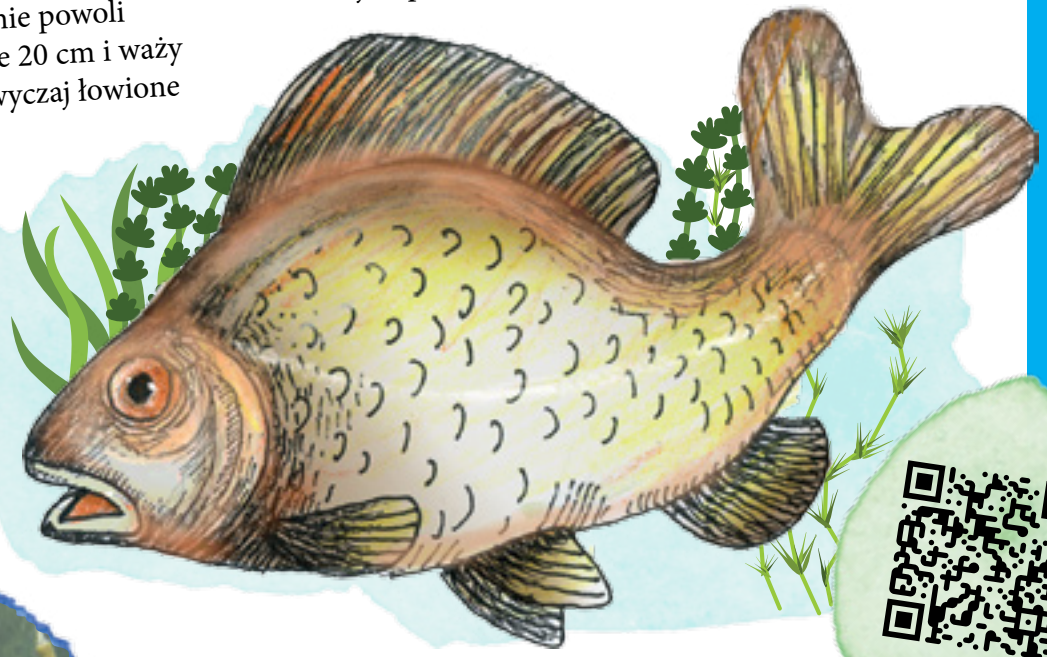
Karaś ma bardzo silny organizm. Potrafi żyć w wodach, w których jest mało tlenu lub są za kwaśne, a zakopany w mule stawu, zamarzającego zimą aż do dna, świetnie sobie radzi. Wiosną wypływa żywy, na pierwszy po przebudzeniu posiłek. Rośnie powoli i w wieku ok. 8 lat ma zaledwie 20 cm i waży 20 dag. Takie osobniki są zazwyczaj łowione przez wędkarzy.

Rybka – złoty krasnoludek?

Zdarzają się też karasie karłowate. Są małe, bo żyją w zbyt dużym zagęszczeniu i w bardzo niesprzyjających warunkach. Dziesięcioletni osobnik ma najwyżej 10 cm – jest prawie tak mały jak pudełko zapałek.

Karaś rodzic

Karaś jest dorosły już w wieku 3 lat. Larwy wylęgają się po 5 dniach, a rodzice karasie mogą w jednym sezonie doczekać się potomstwa nawet kilka razy.

Tańczące liście, czyli co je?

Co ma z nimi wspólnego karaś? Oj, wiele! Zresztą nie tylko karaś, bo w tym spektaklu jedzeniowym biorą także udział liny, karpie czy wzdręgi – mlaszcząc i głośno pluskając podjadają ślimaki i larwy owadów przytwierdzone do spodu liścia grążeli czy grzybieni, pływających po wodzie. A spokojniej je okrzemki, rozwielitki, wrotki, narybek i… rośliny. Bywa, że rośliny stanowią jego główne pożywienie.

W Polsce hoduje się karasia razem z karpiem i każdego roku odławia kilkanaście ton. Karaś pospolity jest jedną z pierwszych ryb wykorzystywanym w naszym kraju w chowie stawowym – zaczęto się to prawie 700 lat temu. Teraz zarybia się też karasiem łowiska dla wędkarzy. Mięso karasia jest bardzo smaczne, lekko słodkie i delikatne.

Ciekawostki

Kuzynem ze wschodu jest karaś srebrzysty. Jest to gatunek inwazyjny, to znaczy taki, który zagraża naszemu karasiowi pospolitemu.

W Polsce największy złowiony karaś miał 54 cm i ważył 4,10 kg.

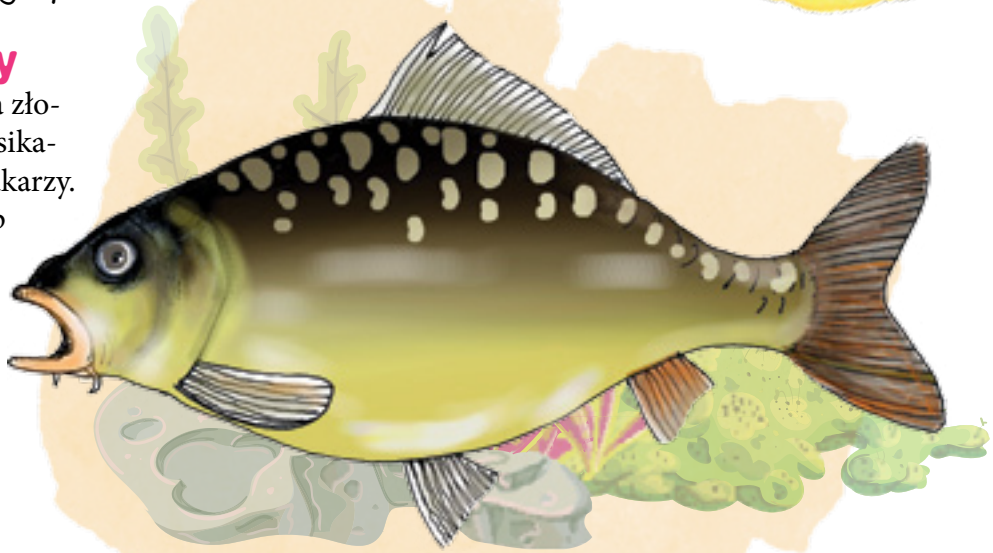
NAZWA GATUNKU: karaś pospolity
RODZINA: karpiowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Carassius carassius
WAGA CIAŁA: do 5 kg, przeciętnie 200 g
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 50 cm, przeciętnie 20 cm
WYSTĘPOWANIE: w Polsce – nizinne wody śródlądowe, stojące lub wolno płynące, miejsca porośnięte roślinnością

KARP – pierwsza udomowiona ryba

Prawie 800 lat temu karp zamieszkał w polskich przydomowych lub przypałacowych stawach, sadzawkach i innych zbiornikach wody, blisko człowieka, który zaczął go hodować. Hodowla karpia rozpoczęła się dawno temu, w Chinach. Hodowali go też Rzymianie. Ważną rolę w hodowli karpia odegrali mnisi z Zakonu Cystersów. To oni zakładali pierwsze gospodarstwa rybackie przy klasztorach.

Ulubieniec wędkarzy

Ta szarozielona ryba, połyskująca złotem, z czterema wdzięcznymi wąsikami na pysku jest ulubieńcem wędkarzy. Nie jest to łatwa zdobycz, bo karp ma różne zwyczaje. Wędkarz musi czasem zasadzać się na karpia nad wodą nawet przez kilka dni.

Gdzie pływa?

Żyje i w zbiornikach, i wolno płynących rzekach. Łowi się go jednak głównie w zbiornikach specjalnie zarybianych, tak zwanych komercyjnych, a także w jeziorach czy wodach blisko zapór. W cieplejsze dni lubi płyciny, zwykle pływa w głębinach i w zatoczkach rzeki.

Co je?

Karp, właściciel 10 zębów gardłowych, ma apetyt i szybko rośnie. Odżywia się roślinami, ale pałaszuje też małże, ślimaki, larwy owadów. Zbierając pokarm, lubi mlaskać i cmokać. Puszcza też z wody pęcherzyki gazu, gdy przeciska się między trzcinami. Często szuka pokarmu przy dnie, ukrytym w pyszczku ryjkiem. Zasysa nim wszystko, wypluwa i wyłapuje smaczne kąski.

Karp rodzic?

Karp rozmnaża się głównie w warunkach hodowlanych. Jest rybą ciepłolubną, a w Polsce woda jest za zimna, by karp mógł zostać rodzicem.

Ciekawostki

Najczęściej łowione odmiany karpia to hodowlany karp pełnołuski, bezłuski (golec) i lustrzeń. W naturze żyje też karp dziki, sazan. Wyhodowano też barwne odmiany karpia, na przykład karpia koi.

W Polsce największy złowiony karp miał 110 cm i ważył 34 kg.

Polska zajmuje 1 miejsce w hodowli karpia wśród wszystkich krajów europejskich. Co roku odławia się u nas ok. 20 tysięcy ton tej ryby. Część trafia na eksport – do Niemiec, Francji, Danii i Wielkiej Brytanii. My, Polacy, jemy karpia najczęściej podczas Świąt, a szkoda, bo to smaczna, pożywna i zdrowa ryba.

NAZWA GATUNKU: karp, rodzina: karpiowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Cyprinus carpio
WAGA CIAŁA: do 30 kg
WIELKOŚĆ CIAŁA: ok. 1 m
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: ok. 20 lat
WYSTĘPOWANIE: w Polsce – w każdym zbiorniku wodnym, od rzek, poprzez jeziora, zbiorniki zaporowe i komercyjne

KIEŁB – wodny skrzypek

Skrzypek? Raczej skrzypkowie – bo kiełbie wszystko robią gromadnie. Gromadnie poszukują pożywienia, gromadnie jedzą, gromadnie pływają, gromadnie udają się na zaloty. A gdy się żyje w takim stadku, to i trzeba się między sobą komunikować. I właśnie kiełbie robią to, emitując skrzypiące dźwięki ☺ Ten skrzypnie to, tamten tamto – i już wszystkie kiełbie wiedzą, o co chodzi. Do swoich gromadek kiełbie zapraszają też inne ryby.

Co je?

Kiełb jest rybą denną, więc lubi piaszczyste dna i tam gromadnie żeruje. Zjada owady i ich larwy, mięczaki i skorupiaki. Żywi się też szczątkami roślin i ikrą innych ryb.

Kiełb rodzic

Już 2-letni jest dorosły. Wówczas udaje się gromadką na tarło, a podczas zalotów kiełbie wyskakują gwałtownie nad powierzchnię wody. Samica składa w kilku porcjach bezbarwne jaja, które jakiś czas dryfują z prądem, zanim opadną i przykleją się do kamieni lub do innych miejsc pod wodą. Larwy wykluwają się po ok. 2 tygodniach.

Gdzie pływa?

Lubi wszystkie rzeki – te na nizinach, z wolniejszym nurtem, i te w górach, szybkie i bystre. Szczególnie upodobał sobie wartkie rzeki o żwirowatym i piaszczystym dnie. Pływa też w jeziorach, strumieniach i żwirowiskach. Kiełb to bardzo popularna w Polsce ryba.

Ciekawostki

Mięso kiełbia jest bardzo smaczne, a we Francji stanowi przysmak.

Nie odnotowano w Polsce żadnego rekordu połowu kiełbia, ale już 25 cm byłby na medal.

Kiełb jest bardzo dobrą przynętą na sandacza.

Bywa hodowany w akwariach zimnowodnych.

Ze względu na małe wąsiki, zwany jest również kiełbiem krótkowąsym.

W Polskich wodach żyje jeszcze kiełb Kesslera i kiełb białoptetwy. Oba gatunki są pod ścisłą ochroną.

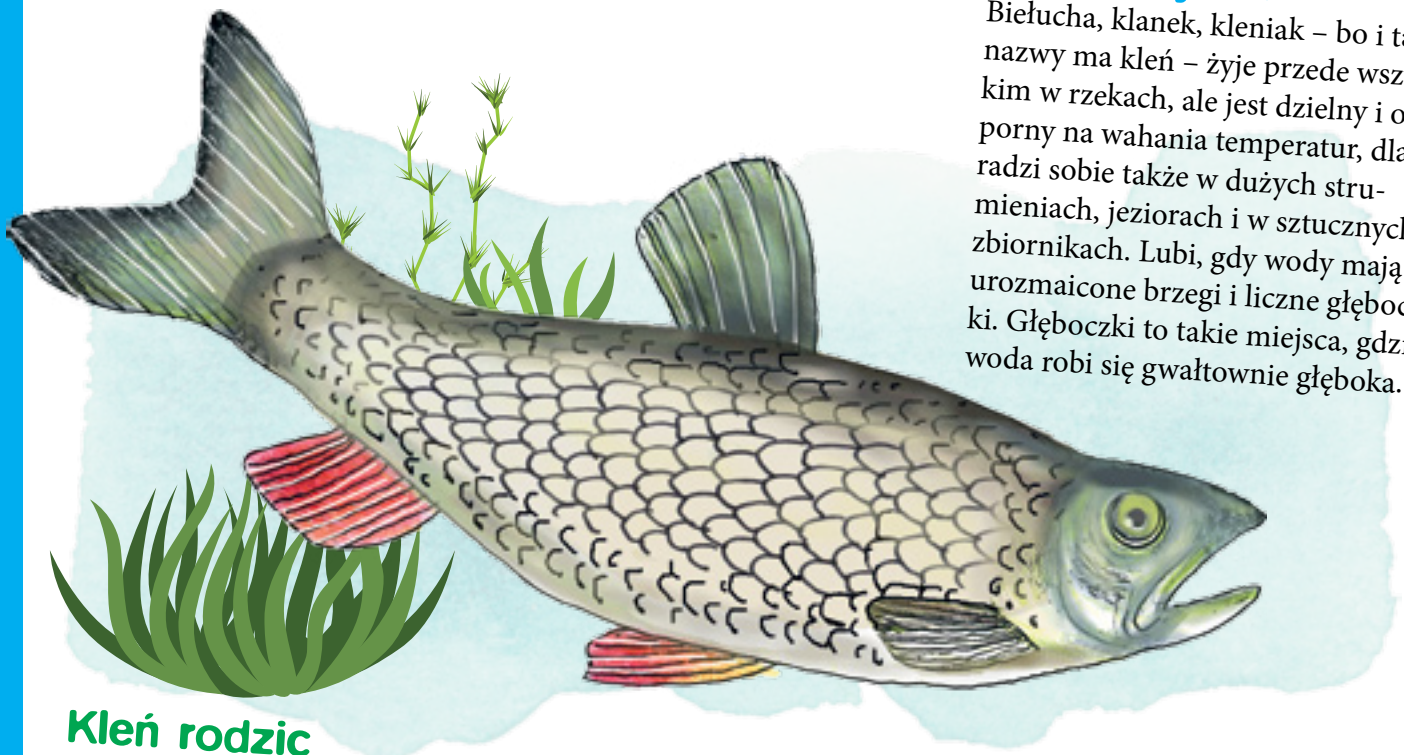
NAZWA GATUNKU: kiełb pospolity
RODZINA: karpiowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Gabio gabio
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 20 cm, przeciętnie 8-14 cm
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: do 7 lat, przeciętnie 4-5 lat
WYSTĘPOWANIE: w Polsce – rzeki nizinne i górskie, wody stojące i żwirowiska

KLEŃ – czujny i waleczny

Trzeba być nad wodą bardzo cichutko, by nie spłoszyć klenia. Trzeba również być zręcznym łowcą, bo kleń potrafi długo walczyć i nie wszyscy mogą się pochwalić tak cennym trofeum wędkarskim. Bardzo szeroki pysk klenia ułatwia mu jedzenie wszystkiego, co napotka. A piękne, duże i koliste łuski o ciemnych krawędziach oraz czerwone płetwy dodają mu eleganckiego uroku. Młodziaki do roku żyją w ławicach; dorosły kleń jest samotnikiem.

Gdzie pływa?

Biełucha, klanek, kleniak – bo i takie nazwy ma kleń – żyje przede wszystkim w rzekach, ale jest dzielny i odporny na wahania temperatur, dlatego radzi sobie także w dużych strumieniach, jeziorach i w sztucznych zbiornikach. Lubi, gdy wody mają urozmaicone brzegi i liczne głęboczki. Głęboczki to takie miejsca, gdzie woda robi się gwałtownie głęboka.

Kleń rodzic

Kleń samiec jest dorosły, gdy skończy 3 lub 4 lata; samica około 7. Płyną wtedy w górę rzek, do wartkich i dobrze natlenionych potoków, gdzie samica, w samo południe, składa jaja, w jaskrawo pomarańczowym kolorze. Po 3 do 6 dniach wykluwają się larwy – które też mają od 3 do 6 mm i są wszystkożerne jak rodzice.

Co lubi jeść?

Kleń nie jest wybredny, więc pożywi się i roślinami, i larwami owadów, i mięczakami, i skorupiakami, a także rybami oraz płazami. Zje również narybek swojego gatunku – ten żarłok w niczym nie przebiera.

Ciekawostki

Mięso klenia nie jest zbyt smaczne.

W Polsce największy złowiony kleń miał ponad 63 cm i ważył 3,71 kg.

Kleń jest w Europie bardzo popularną rybą. Innym gatunkiem klenia jest kleń kaukaski z Rosji oraz iliryjski, z Chorwacji i Słowenii.

NAZWA GATUNKU: kleń
RODZINA: karpiowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Leuciscus cephalus
WAGA CIAŁA: do 3 kg, przeciętnie 1 kg
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 60 cm, przeciętnie 30-40 cm
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: do 15 lat
WYSTĘPOWANIE: w Polsce – rzeki, jeziora, górskie potoki, zbiorniki sztuczne, przybrzeżne wody Bałtyku

ZABAWA MISTRZÓW

Która odpowiedź jest prawdziwa?

1. Dorosłe klenie tworzą ogromne ławice. SŁU →5
2. Klenie bardzo lubią głęboczki. WA →7
3. Kleń ma mały wąski pyszczek. ZDRO →6

KRĄP – ryba długowieczna

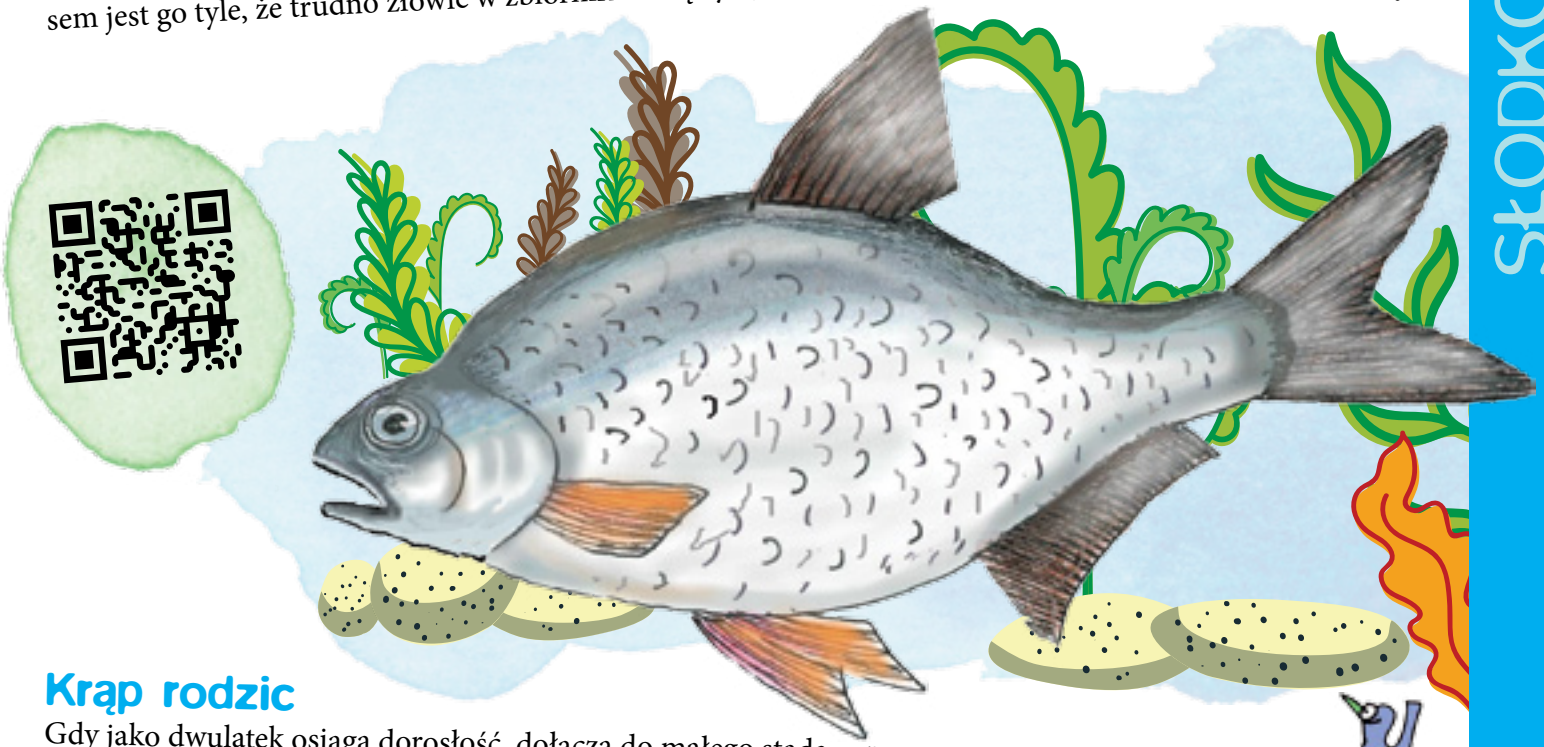
Krąp żyje długo, ale bardzo wolno rośnie – w wieku 10 lat osiąga zaledwie 20 centymetrów. Niedoświadczeni wędkarze często mylą go z leszczem, i tylko czerwonawe płetwy dają im pewność, że to jednak krąp, a nie leszcz. Zresztą z krąpiem to nigdy nic nie wiadomo, bo to ryba, która potrafi krzyżować się z innymi karpiowatymi, więc w każdym krąpiu może być trochę leszcza ☺ Taki to jest ten krąp.

Gdzie żyje?

Pływa w małych i większych rzekach, najczęściej w ich dolnym biegu. Lubi też zbiorniki wody stojącej – stawy, jeziora, starorzecza, rozlewiska, miejsca blisko zapór – a także słonawe wody zatok Bałtyku. W Polsce mamy dużo krąpia. Czasem jest go tyle, że trudno złowić w zbiorniku inną rybę ☺

Co krąp je?

Może odżywiać się głównie planktonem oraz glonami, choć im starszy krąp, tym bardziej gustuje w zooplanktonie, czyli zjada różne zwierzątka, takie jak larwy owadów, skorupiaki i mięczaki. Krąp jest rybą wszystkożerną.

Krąp rodzic

Gdy jako dwulatek osiąga dorosłość, dołącza do małego stada w poszukiwaniu zbiornika bogatego w przybrzeżną roślinność. Tam, na roślinach pod wodą, samica składa jaja, w dwóch lub trzech porcjach, z których po kilku dniach wylęgną się larwy.

Ciekawostki

Mięso krąpia jest niskiej jakości, suche i niesmaczne.

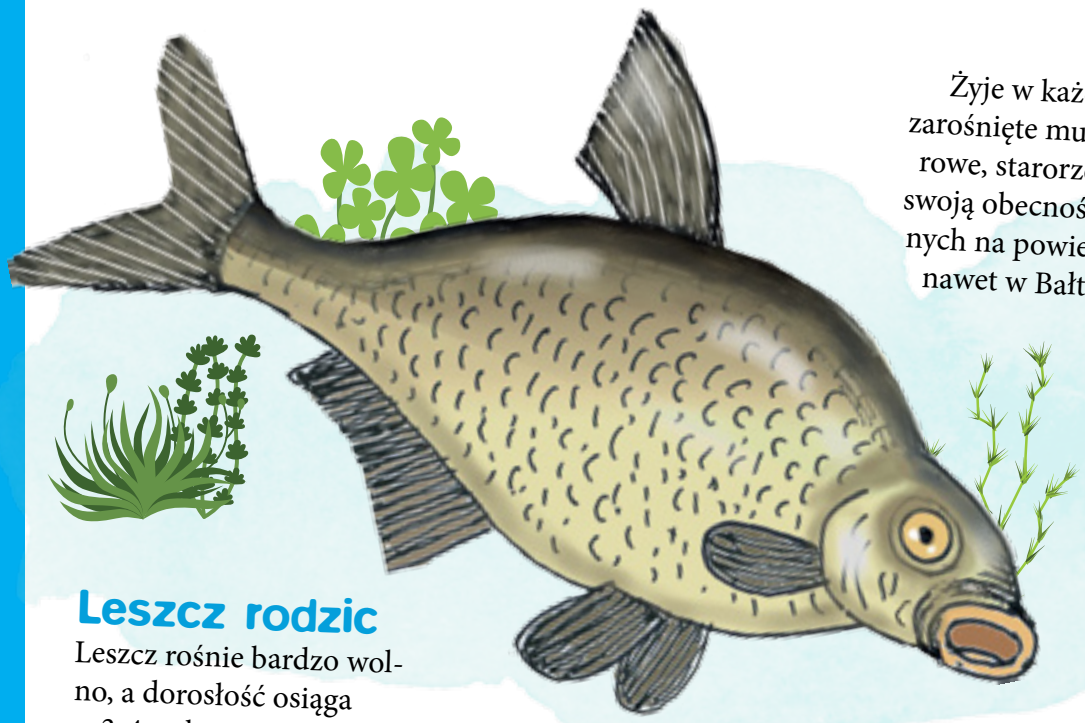
Nie odnotowano w Polsce żadnego rekordu połowu krąpia. Może jakiś krąp czeka właśnie na Twój sukces?

Nazwa gatunku: krąp
Rodzina: karpiowate
Nazwa łacińska: Blicca bjoerkna
Waga ciała: do 1 kg, przeciętnie 0,5 kg
Wielkość ciała: do 40 cm, przeciętnie 20 cm
Długość życia: do 20 i więcej lat
Występowanie: w Polsce – małe i duże rzeki oraz różne zbiorniki wody stojącej, także zatoki Bałtyku

LESZCZ – ryba z wysuwalnym ryjkiem

Leszcz jest towarzyski i wszędobylski – to najpopularniejsza ryba w polskich wodach. Młody leszcz jest srebrny, ale w miarę upływu czasu przybiera kolor złota, a nawet miedzi, a jego grzbiet i płetwy przebarwiają się na czarno. Żyje gromadnie, tworząc niewielkie ławice. Młode osobniki trzymają się blisko brzegu, starsze pływają głównie przy dnie. A co z tym ryjkiem? Zaraz wszystko będzie jasne

Gdzie mieszka?

Żyje w każdej z polskich rzek. Lubi też zarośnięte muliste jeziora, zbiorniki zaporowe, starorzecza. Na łowiskach zdradza swoją obecność bąbelkami gazów widocznych na powierzchni wody. Leszcz pływa nawet w Bałtyku, choć ikrę składa tylko w wodach słodkich.

Leszcz jest często łowioną rybą, nawet zimą spod lodu. Jego mięso jest tłuste i delikatne w smaku.

Leszcz rodzic

Leszcz rośnie bardzo wolno, a dorosłość osiąga w 3-4. roku życia. Gotowe do rozrodu leszcze zbierają się w ogromne stada. Nie interesuje ich w tym czasie jedzenie, tracą ostrożność i płochliwość. Zachowują się, jakby spały. Samica składa jaja na roślinach wodnych lub zanurzonych w wodzie gałęziach, a larwy wylęgają się najpóźniej po 12 dniach.

Ciekawostki

Szukając na dnie w mule pokarmu, leszcz może wyżłobić dołek o głębokości nawet do 10 metrów.

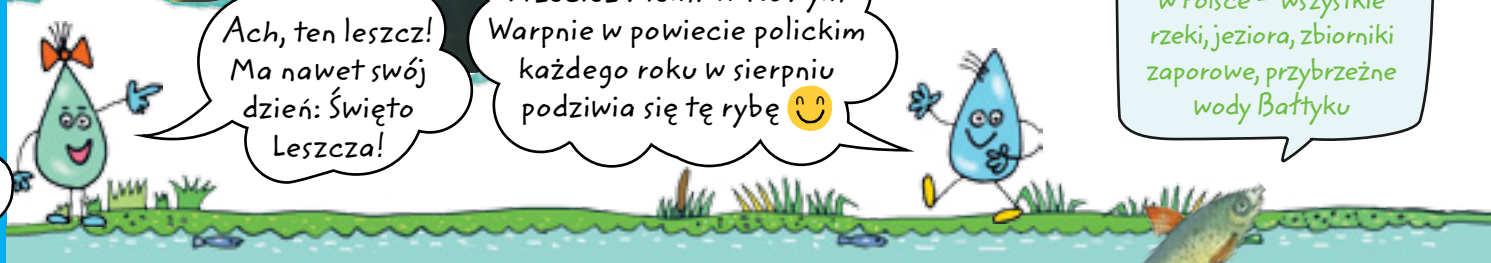
Rekordowy leszcz złowiony w Polsce mierzył ponad 72 cm i ważył 5,95 kg.

Co lubi jeść?

To właśnie budowa pyszczka leszcza podpowiada, gdzie znajduje się jego żerowisko. Otwór gębowy dolny tworzy wysuwalny ryjek, dzięki któremu leszcz jest w stanie zasysać muł, a potem wypluwać go i wyszukiwać cząstki pokarmu. W pokładach dennych osadów rzek i jezior mieszkają różne zwierzątka, zwane zooplanktonem. Są to larwy owadów, skorupiaki, mięczaki, skąposzczety – i to właśnie one są pokarmem dla leszcza.

Nazwa gatunku: leszcz
Rodzina: karpiowate
Nazwa łacińska: Abramis brama
Waga ciała: do 6 kg, przeciętnie 1-4 kg
Wielkość ciała: do 80 cm, przeciętnie 40-50 cm
Długość życia: do 15 lat
Występowanie: w Polsce – wszystkie rzeki, jeziora, zbiorniki zaporowe, przybrzeżne wody Bałtyku

LIN – mięsożerca z wąsikiem

Lin, nazywany również kaliniakiem, oczeretniakiem, pszenicznikiem – jest rybą, którą nie sposób pomylić z żadną inną. Ma piękny oliwkowy kolor, czerwono-pomarańczową tęczówkę oka, krępą budowę ciała, zaokrąglone płetwy i krótkie miękkie pojedyncze wąsiki. Czasem ma nawet czerwonawe okolice warg, jak pomalowane szminką ☺ Jego kryjówkami są muł i zarośla. Również zimę spędza na dnie wód, zagrzebując się głęboko w mule. Żyje samotnie.

Co je lin?

Wyjada wszystko, co znajduje się w mule – wszystko, co się rusza, a nawet nie rusza, bo i martwe szczątki zwierząt oraz zgniłe części roślin potrafi ze smakiem spałaszować. W diecie lina są jętki, muchówki, małżoraczki, chruściki, ślimaki, a także różne większe skorupiaki, takie jak kiełże i skąposzczety. Czasem połknie też niechcący piasek i muł…

Gdzie mieszka?

Najchętniej pływa w ciepłych, płytkich, mocno zarośniętych wodach stojących, nazywanych przez wędkarzy jeziorami linowo-szczupakowymi – lecz właściwie żyje wszędzie, w każdej rzece i w każdego rodzaju wodzie stojącej. Występuje też w nabrzeżach Bałtyku. Jest odporny na niską zawartość tlenu, ale bardzo nie lubi wody ani za bardzo kwaśnej, ani za bardzo zasadowej.

Ciekawostki

Mięso młodych linów uznawane jest za przysmak.

Rekordowy lin złowiony w Polsce mierzył 65 cm i ważył 4,50 kg.

NAZWA GATUNKU: lin
RODZINA: karpiowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Tinca tinca
WAGA CIAŁA: do 4,5 kg, przeciętnie 2 kg
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 65 cm, przeciętnie 45 cm
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: do 15 lat
WYSTĘPOWANIE: w Polsce – rzeki, jeziora, płytkie, muliste i zarośnięte wody, przybrzeżne wody Bałtyku

Lin rodzic

Lin dojrzewa szybko, bo już jako dwulatek łączy się w małe grupki, a samica składa jaja na powierzchni roślin wodnych. Larwy wylęgają się po 6 dniach. Dopóki nie będę potrafiły samodzielnie pływać, pozostaną przytwierdzone do roślin specjalną wypustką wystającą z ich główek. Narybek żywi się pierwotniakami, glonami i małymi skorupiakami.

Lin jest powszechnie hodowany w gospodarstwach stawowych, to bardzo cenna ryba. Najczęściej hodowana obok karpia. Osiąga się rocznie około 500 ton lina. Hodowane są też liny ozdobne, na przykład złote i niebieskie.

Z Dziennika ekologa Stasia, 13 kwietnia 2019

Moja kochana ciocia
Lubię zwierzęta. Lubię ciocię Anię, bo też lubi zwierzęta. Teraz ma bardzo ważną pracę. Jej firma dostała pieniądze z UE i ministerstwa na projekt przy rybach.
Ciocia bada, co robić, żeby ryby w hodowlach nie chorowały. Wcześniej do podgrzewania wody w akwakulturze z karpiami zainstalowała, wraz z panem konstruktorem, baterie na słońce. To wielka oszczędność prądu. Trochę się na tym znam, bo w przedszkolu jestem ekspertem od ekologii.

Przykład działania pomocowego objętego PO RYBY 2014-2020, priorytet PU 2

LAURKA DLA TATY

2 lutego 2018

Kochany Tato! Narysowałam dla Ciebie laurkę. Wiem, jak długo po nocach pisałeś o rybach. Robiłeś wykresy i notatki o tym, jakie ryby najlepiej smakują ludziom. To był taki projekt, za który dostałeś pieniądze z UE, i pochwalono Cię w pracy. Teraz wiem, że najczęściej jedzoną rybą na świecie i w Polsce jest śledź. I że powinno się jeść częściej flądrę, troć, pstrąga, okonia, sandacza i karpia. Nie tylko od święta. Jedzmy ryby!

Ty mówisz mi często, że jesteś dumny ze mnie. A ja jestem teraz dumna z Ciebie. To była trudna praca.

Śliczna ta laurka!

Rybki są zdrowe!

Przykład działania pomocowego objętego PO RYBY 2014-2020, priorytet PU 5

LIPIEŃ – ryba z tęczy

Łuski lipienia mają piękny metaliczny połysk, w którym ma się wrażenie, jakby przeglądała się tęcza. Młode lipienie nie są takie kolorowe, raczej srebrzą się i niebieszczą na bokach, ale dorosłe samce, planujące potomstwo, przybierają ciekawe, jaskrawe barwy. Szczególnie imponująca jest ich duża płetwa grzbietowa. Mieni się na fioletowo, zielono, oliwkowo i ma czerwone oraz czarne plamki. Lipień nie żyje długo. Jest bardzo wrażliwy na zanieczyszczenia wody.

Gdzie pływa?

Upodobał sobie bystre rzeki górskie, dobrze natlenione i zimne, bo lipień to ryba zimnolubna. Prawie wcale nie spotyka się jej w jeziorach. Jest towarzyski, więc pływa w małych stadach, po 4-5 osobników. Dla wędkarzy stanowi bardzo cenną zdobycz, lecz niełatwo go złowić.

Lipień rodzic

Lipień osiąga dorosłość w 2-4. roku życia i wyrusza na wędrówkę w poszukiwaniu bezpiecznego miejsca, gdzie samica, na kamienistym lub żwirowym dnie górskiej rzeki, zasobnej w tlen – złoży jaja w kolorze bursztynu. To samiec je zasypie i to on będzie ich pilnie strzegł nawet przez 2-3 tygodnie, gdy już się wylęgną larwy. Często się zdarza, że w jednym miejscu składa ikrę kilka samic.

Jadłospis lipienia

Jak przystało na drapieżnika, zjada denne owady, mięczaki, skorupiaki, a także drobne ryby. Podobno potrafi też upolować małego ssaka.

Nazwa gatunku: lipień
Rodzina: łososiowate
Nazwa łacińska: Thymallus thymallus
Waga ciała: do 1 kg
Wielkość ciała: do 60 cm, przeciętnie 30-40 cm
Długość życia: do 14 lat, przeciętnie 4-5 lat
Występowanie: w Polsce – rzeki: głównie Pomorza, Karpat i Sudetów, bardzo rzadko jeziora

Ciekawostki

Po wyjęciu z wody lipień pachnie tymiankiem. Stąd jego łacińska nazwa – thymus, kojarząca się właśnie z tym ziołem.

Lipień jest ozdobą w dużych akwariach publicznych, a czasem hodowany jest w stawach.

Rekordowy lipień złowiony w Polsce mierzył 54 cm i ważył 1,35 kg.

MIĘTUS – żarłoczny drapieżnik

Z pyska przypomina trochę żabę, choć – gdy ma taką sposobność – pałaszuje żaby ze smakiem, jedną po drugiej. Najchętniej żeruje w temperaturze 5–6 °C i je wszystko, co się rusza, nawet ryby swojej wielkości i swojego gatunku, owady oraz raki. Nie gardzi też ikrą innych ryb, szczególnie łososi. Jest samotnikiem, który łączy się w stada tylko wtedy, gdy szuka partnerki. Jest też bardzo tajemniczy. I bardzo zimnolubny. I aktywny nocą. W wędkarzach wyrabia silny charakter łowcy, ponieważ daje się łapać tylko zimą i wczesną mroźną wiosną, w dodatku od zmierzchu do świtu. Brrr, nie jest to miła para roku i doby. Dobrzy wędkarze rozpoznają, gdzie nocą żeruje miętus, bo pluska w wodzie w bardzo osobliwy sposób.

Gdzie żyje?

Miętus lubi wody dobrze natlenione i czyste, dlatego wiadomo, że tam, gdzie mieszka, woda nie jest zanieczyszczona. Uwielbia rzeki z wartkim nurtem i żwirowatym dnem, a na kryjówki przed dziennym światłem wybiera sobie zwalone w wodzie drzewa z plątaniną korzeni, burty z jamami, okolice filarów mostów. Nie jest płochliwy, więc nie odstraszy go żaden hałas nad brzegiem rzeki. Pływa też w górskich potokach, głębokich jeziorach i wodach przybrzeżnych Bałtyku – tam osiąga największe rozmiary.

Miętus rodzic

Gdy osiąga dorosłość, w 2-4. roku życia, już od grudnia odbywa długie wędrówki tarłowe w licznych stadach. Ciekawostką jest to, że ikrę samica składa zawsze w tym samym miejscu. Wybiera muliste dno, z gęstą roślinnością. Jaja są przeźroczyste, z lekko żółtym odcieniem.

Ciekawostki

Miętus pospolity jest jedyną rybą z rodziny dorszowatych, która żyje w słodkich wodach, także polskich.

Zanieczyszczenie oraz regulacje rzek znacząco wpłynęły na zmniejszenie liczebności tego gatunku.

Charakterystyczną cechą tej ryby jest pojedynczy wąs znajdujący się na środku brody.

Rekordowy miętus złowiony w Polsce mierzył 75 cm i ważył 4,06 kg.

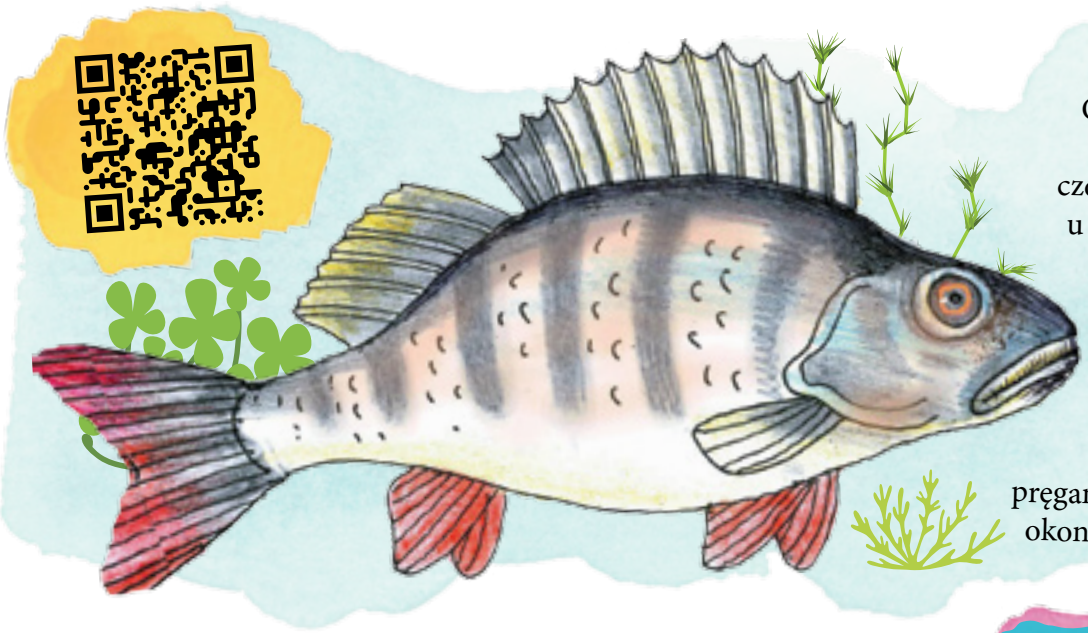
Mięso miętusa jest bardzo smaczne, pozbawione ości, a wątroba uznawana jest za specjał.

NAZWA GATUNKU: miętus pospolity
RODZINA: dorszowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Lota lota
WAGA CIAŁA: do 4 kg, przeciętnie 2 kg
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 60 cm, przeciętnie 50 cm
WYSTĘPOWANIE: w Polsce – wody całej Polski, wliczając Zatokę Pucką, Pomorską i Zalew Szczeciński

OKOŃ – nocny śpioch garbusek

Niektórzy mogą tej rybie pozazdrościć, bo nocą śpi tak głębokim snem, że nie obudzi jej nawet strumień intensywnego światła. Śpiąc, opiera się płetwami na brzuchu i płetwą ogonową o dno, a płetwę grzbietową śmiesznie zwija. Młode okonki pływają ławicami, dorosłe – w małych stadach, a całkiem starsze wybierają raczej życie samotnika.
Wędkarze często nazywają okonie garbusami.

Pręgi, kolce i kolory

Okoń jest kolczasty, bo jego pokrywy skrzelowe zakończone są ostrymi kolcami, jak u jeża. Ubarwienie zależy od koloru dna zbiornika, ale płetwy grzbietowe są u okonia szare lub czarne, a brzuszne i ogonowa czerwone. Jego ciało ozdobione jest ciemnymi pręgami, od 5 do 9 sztuk. Młode okonki są prawie przeźroczyste.

Gdzie mieszka?

Lubi polskie wody; jest u nas licznie wstępującą rybą. Pływa w rzekach, jeziorach, nawet w wodach przybrzeżnych Bałtyku. Można go spotkać w stawach, starorzeczach, gliniankach, zbiornikach zaporowych. Jest szczególnie aktywny w wietrzne dni, wtedy też najchętniej bierze, co raduje wędkarzy

Co je?

Jest żarłoczny i agresywny – jak przystało na drapieżcę. Żeruje głównie świtem lub o zmierzchu, żeby mieć pełny brzuch, gdy zapadnie w sen. W młodym wieku okoń żywi się planktonem i ikrą innych ryb. Czasem wręcz pustoszy tarliska, wyjadając złożone jaja. Jako dorosły osobnik pałaszuje też skorupiaki, raki i ryby, na przykład płocie.

Okoń rodzic

Dwuletni okoń jest już dorosły i zakłada rodzinę. Samica składa jajeczka na kamieniach lub na wszystkim innym, co tylko znajdzie na dnie zbiornika. Po ponad 20 dniach z jaj wylęgają się małe rybki.

Ciekawostki

Okoń to jedna z najczęściej jedzonych ryb na świecie, choć jej mięso jest ościste, ale zawiera bardzo pożyteczne białko i tłuszcze.

Rekordowy okoń złowiony w Polsce mierzył 50 cm i ważył 2,69 kg.

NAZWA GATUNKU: okoń
RODZINA: okoniowate
NAZWA ŁACIŃSKA: *Perca fluviatilis*
WAGA CIAŁA: do 4,8 kg
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 60 cm, przeciętnie 20–25 cm
WYSTĘPOWANIE: w Polsce – rzeki, jeziora, wody przybrzeżne Bałtyku, stawy, zbiorniki zaporowe, starorzecza

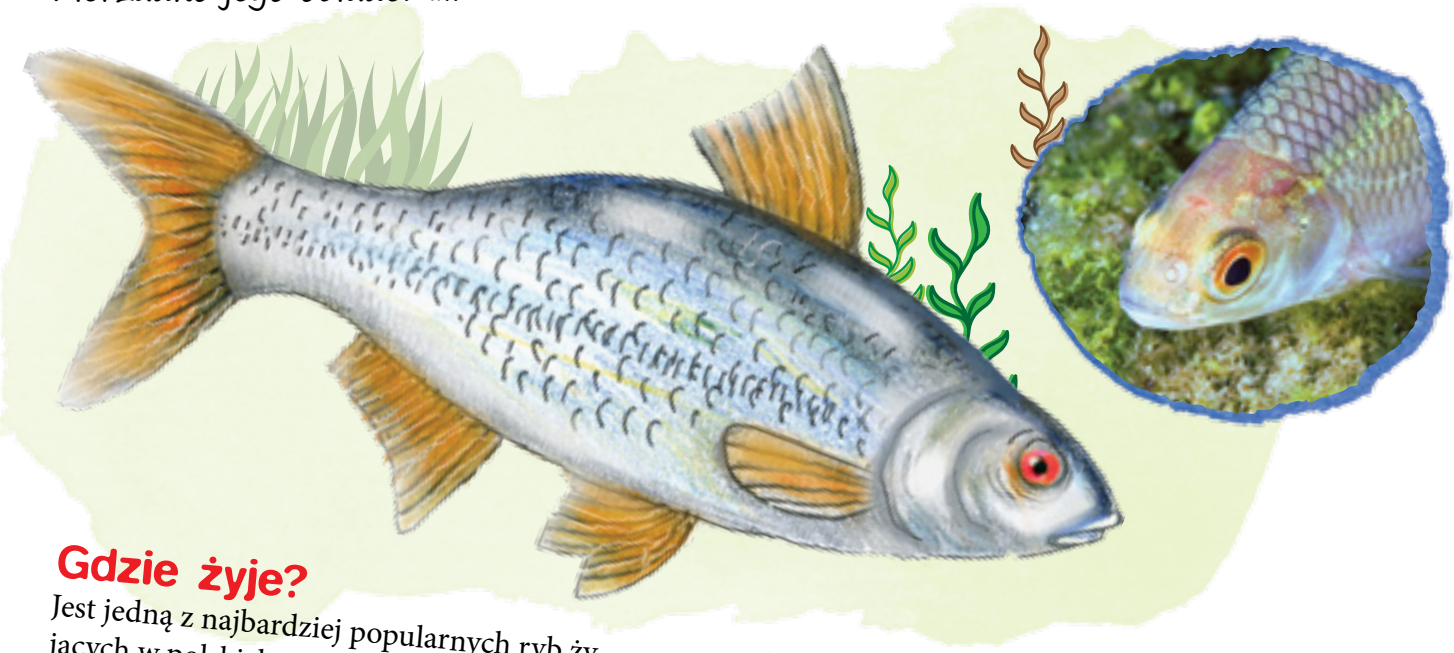
Która odpowiedź jest prawdziwa?

ZABAWA MISTRZÓW

1. Okoń śpi nocą bardzo głębokim snem. CZYS →2
2. Okoń żywi się roślinami. PA →10
3. Okoń nie lubi wiatru, chowa się przed nim. KIE →6

PŁOĆ – zwinna, czerwonooka srebrzatka

Srebrzatka, płotka, wandrówka i ramiennica – to dawne nazwy płoci. Jest bystrą rybą, która świetnie sobie radzi z polującymi na nią drapieżnikami. Ma ciemny grzbiet, zlewający się z kolorem dna, więc z góry jest prawie niewidoczna. Ma też srebrne, mieniące się łuski, które mocno połyskują, odbijając światło i wręcz oślepiają wroga. W wielu wodach jej konkurentem o pokarm jest okoń, z którym najczęściej wygrywa, bo jest od niego szybsza i sprytniejsza. Chwyta zdobycz w biegu, a okoń ma zwyczaj zatrzymać się przed ostatecznym atakiem – i to jest jego słabość w tej walce z płocią o podium ☺. A jednak sama płoć jest nierzadko jego obiadem...

Gdzie żyje?

Jest jedną z najbardziej popularnych ryb żyjących w polskich wodach, więc mieszka niemal wszędzie: w wodach stojących, jeziorach, zbiornikach zaporowych, w stawach i rzekach, także w słonawych wodach przybrzeżnych Bałtyku. Nie ma jej tylko w górskich potokach. Jest typową rybą stadną, a im liczniejsze gromadka, tym lepiej się w niej czuje.

Co je?

Żeruje gromadnie i zjada z apetytem i rośliny, i pokarm zwierzęcy. Poluje na skorupiaki, larwy owadów, a gdy jest już całkiem duża, zjada też mięczaki. Również glony stanowią jej pożywienie. Żywi się właściwie wszystkim, co zmieści się do jej pyszczka.

NAZWA GATUNKU: płoć
RODZINA: karpiowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Rutilus rutilus
WAGA CIAŁA: do 2 kg, przeciętnie 0,5-1 kg
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 50 cm, przeciętnie 30 cm
WYSTĘPOWANIE: wody całej Polski, także wody przybrzeżne Bałtyku, z wyjątkiem górskich potoków

Płoć rodzic

3-4 letnie osobniki są już gotowe, by dać życie potomstwu. Samica składa jaja na roślinach podwodnych, starych liściach, łodygach trzcin lub kamieniach. Jaja mają specjalne kosmki, więc łatwo trzymają się podłoża. Nagie larwy wylęgają się po 12 dniach; pokryją się łuskami, gdy urosną do 5 cm. Płocie rosną bardzo wolno. Po 10 latach osiągają najwyżej 22 cm długości.

Ciekawostki

Płoć to ulubiony obiekt polowań szczupaka, sandacza, suma i bolenia.

Mięso płoci ma bardzo dużo ości, nie jest więc zbyt cenione.

Innymi europejskimi gatunkami płoci jest płoć alpejska, atlantycka, portugalska oraz macedońska.

Rekordowa płoć złowiona w Polsce mierzyła 53 cm i ważyła 2,20 kg.

PSTRĄG – inteligentny czyścioszek

Pstrąg uwielbia czystą wodę, żyje więc tylko w najczystszych rzekach, potokach, strumieniach i jeziorach. Chętnie przebywa w brzeżnych kryjówkach i lubi, gdy woda ma głębokie doły, w których też może się schować. Jest samotnikiem i pilnuje swojego terytorium. Wędkarze uważają, że pstrąg potokowy to inteligentna ryba. Szybko uczy się, jak ominąć ich przynęty – dlatego połów budzi wiele emocji i nie zawsze kończy się sukcesem.

Co je?

Jak na drapieżnika przystało, pstrąg to niestrudzony i wiecznie głodny łowca. Poluje na owady i larwy. Uwielbia pałaszować wiosną jętki i ważki, a jesienią jego sprzymierzeńcem jest wiatr, który zanosi pod wodę owady. Pstrąg poluje też na małe ryby, kijanki, żaby i różne robaki.

Pstrąg rodzic

Pstrąg jest dorosły, gdy skończy 2-3 lata. Samica znosi jaja jesienią, które wylęgają się dopiero w marcu. W żwirowatym dnie wykopuje dołek i składa do niego ikrę, potem zakrywa kamyczkami i piaskiem. Pstrągi wykluwają się w różnym czasie, zależnie od temperatury, dlatego rodzice spędzają na tarlisku nawet pół roku.

Ciekawostki

Osiadłą odmianą pstrąga potokowego jest pstrąg źródlany (Salvelinus fontinalis), który pływa tylko w dobrze natlenionych wysokogórskich wodach, lecz żyje krótko – ok. 5 lat. Na bokach, podobnie jak pstrąg potokowy, ma czerwone i żółte kropki, które mienią się w słońcu, gdy poluje nad wodą na latające owady.

Pstrąg tęczowy, żyjący w polskich stawach, rzekach i jeziorach, pochodzi głównie z zarybień albo jest uciekinierem z hodowli.

Rekordowe pstrągi złowione w Polsce, to: potokowy, który mierzył 77,5 cm i ważył 5,53 kg, tęczowy – 75 cm i 7,30 kg oraz źródlany – 58 cm i 2,52 kg.

Pstrąg tęczowy, zwany w hodowlach pstrągiem tososiowym, jest idealną rybą hodowlaną. Jest wytrzymały i szybko rośnie. Hoduje się go na całym świecie. W Polsce produkuje się dziś ok. 20 tys. ton pstrąga rocznie. Ma niettuste, bardzo smaczne i zdrowe mięso, pełne witamin i biopierwiastków. Świeżego pstrąga można kupić niemal wszędzie. Pstrąg potokowy jest hodowany głównie w celu zarybiania górskich rzek.

Nazwa gatunku: pstrąg potokowy
Rodzina: łososiowate
Nazwa łacińska: Salmo trutta m. fario
Waga ciała: do 3 kg
Wielkość ciała: do 45 cm, przeciętnie 20 cm
Długość życia: do 7 lat
Występowanie: górne dopływy Wisły i Pomorza Zachodniego, rzadziej w Odrze, unika strumieni bez brzeżnych kryjówek

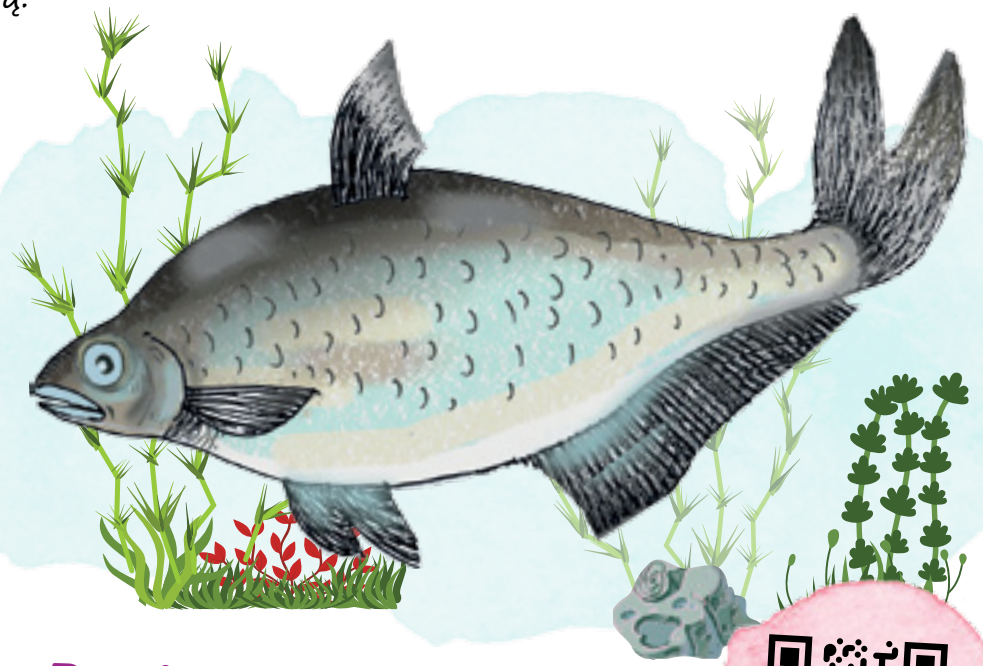
Nazwa gatunku: pstrąg tęczowy
Rodzina: łososiowate
Nazwa łacińska: Oncorhynchus mykiss
Waga ciała: do 23 kg, przeciętnie 4-5 kg
Wielkość ciała: do 145 cm, przeciętnie 40-60 cm
Występowanie: wody wszystkich kontynentów poza Antarktydą

ROZPIÓR – ostroryjek

Rozpióra nazywa się inaczej sińcem. Dla wędkarzy to psotna ryba, bo częsta udaje leszcza. Ale czy to rozpiór udaje leszcza, czy raczej wędkarz zapomina, że rozpiór ma bardziej od leszcza zaostrzony pyszczek i mniejszą głowę? Ma też na łuskach dodatkowe pierścienie, które wcale nie pojawiają się wraz z wiekiem, tylko są zwykłą ozdobą.

Gdzie mieszka?

Lubi wody wolno płynące, z bogatą roślinnością, jeziora, szczególnie jezioro Dąbie, rozlewiska na nizinach, przybrzeżne wody Bałtyku – ale na terenie naszego kraju jest spotykany dość rzadko. W rzekach pływa blisko brzegu, w jeziorach trzyma się strefy wolnej wody. Żyje w niewielkich stadach.

Co je?

Odżywia się planktonem i bentosem. Plankton to drobne organizmy, które unoszą się na wodzie. A bentosem nazywa się różne rośliny lub małe żyjątka, przebywające na stałe na dnie zbiornika wodnego, przyczepione do niego lub po nim pełzające. Może ostry pyszczek ma po to, by je łatwiej chwytać?

Rozpiór rodzic

Rozpiór jest dorosły już jako trzylatek. Wyrusza wówczas na krótką wędrówkę w górę rzeki, gdzie jego samica złoży jaja. Zrobi to blisko brzegu, na podwodnej roślinności lub na kamieniach. Gdy woda jest ciepła, larwy wylęgną się po 3 dniach, gdy zimniejsza – dopiero po 2 tygodniach. 18 mm larwy po 18 dniach stają się narybkiem, które mają nawet 51 mm długości.

Ciekawostki

Rekordowy rozpiór złowiony w Polsce mierzył 49 cm i ważył 1,46 kg.

NAZWA GATUNKU: rozpiór
RODZINA: karpiowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Abramis ballerus
WAGA CIAŁA: do 1 kg
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 50 cm, przeciętnie 25 cm
WYSTĘPOWANIE: w Polsce – rzeki, głównie Odra i Wisła, także jeziora oraz Zalew Szczeciński

Która odpowiedź jest prawdziwa?

ZABAWA MISTRZÓW

1. Rozpiór często udaje suma. ZDRO →7
2. Rozpióra nazywamy inaczej sińcem. SZCZĘŚ →12
3. Rozpiór ma płaski, zaokrąglony pyszczek. WO →5

SANDACZ – świecącooki drapieżca

Ryba to ryba, ale ryba sandacz, ze lśniącymi bokami i 8–12 ciemniejszymi smugami, ma coś wspólnego z psem, a nawet kotem... Po pierwsze sandacz, obok drobnych zębów, ma duże kły. Po drugie – jego oczy świecą w ciemnościach, jak oczy psa, kota i zwierząt głębinowych. Na dnie siatkówki oka ma specjalną błonę odblaskową zbudowaną z kryształków, które działają jak lustro, odbijając światło. I wreszcie podobnie jak kot, sandacz jest niezwykle inteligentny. Podejrzliwy, ostrożny i sprytny. Gdy wyczuje coś niepokojącego, od razu pozostawia przynętę, nie jest więc łatwym łupem dla wędkarzy.

Gdzie pływa?

Żyje w jeziorach, w większych rzekach, a także dolnych odcinkach ich dopływów i w korytach starych rzek. Lubi też duże zbiorniki zaporowe, głębokie powyrobiska i żwirownie, gdzie jest twarde dno, żwirowe, błotniste lub piaszczyste, oraz zatopione konary, w których robi sobie kryjówki. Pływa też w płytkich wodach przybrzeżnych Bałtyku.

Słychać go i widać

W pogoni za zdobyczą płynie zygzakiem z prędkością nawet do 30 km na godzinę, a gdy wreszcie dopada ofiarę, plaska i uderza o powierzchnię wody. Wędkarze często są świadkami tego widowiska.

Co je?

Sandacz jest aktywny w nocy i wczesnym rankiem. Dobrze widzi w ciemności. Poluje na niewielkie ryby, kiełbie, płotki, jazgarze, okonie czy ukleje, zjada też larwy owadów, ważki i chruściki. Pałaszuje żaby i dżdżownice.

Sandacz rodzic

Osiąga dorosłość jako trzylatek i wyrusza na spotkanie z samicą. Sam buduje gniazdo żłobiąc wgłębienie w podłożu, głębokie nawet na 15 cm. Gdy samica złoży ikrę i odpłynie, tata sandacz strzeże jaj aż do wyklucia się młodych, a trwa to czasem do 10 dni.

NAZWA GATUNKU: sandacz
RODZINA: okoniowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Sander lucioperca
WAGA CIAŁA: do 13 kg
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 130 cm, przeciętnie 40–70 cm
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: do 16 lat
WYSTĘPOWANIE: w Polsce – większe rzeki, koryta, dopływy, jeziora, zbiorniki zaporowe, przybrzeżne wody Bałtyku

Ciekawostki

Rekordowy sandacz złowiony w Polsce mierzył 109 cm i ważył 15,60 kg.

Sandacz jest bardzo wrażliwy na zanieczyszczenia wody.

H

Sandacz to ryba o dużym znaczeniu gospodarczym. Jej mięso jest wyjątkowo smaczne. W wielu miejscach prowadzi się jej hodowlę – nawet z wykorzystaniem linii technologicznych – a zbiorniki wodne sztucznie się zarybia. Sandacz jest również obiektem połowów sportowych.

SIEJA – przysmak królów

To za sprawą niezwykle smacznego mięsa sieja była niegdyś rarytasem na polskich dworach królewskich. Teraz i królów nie ma w Polsce, i siei pływa w naturze niewiele – ale zarybia się nią stawy i jeziora oraz prowadzi jej hodowlę i planuje jej rozwój. Ze stawu, zarybionego narybkiem siei o wadze 300 kg, po 2 latach można wyłowić nawet 3 tony dorosłej już ryby ☺ Sieja ma jeszcze inną nazwę – głąbiel. Ta odmiana pływała sto lat temu w jeziorze Wigry i jej waga przekraczała nawet 6 kilogramów!

Szeroki uśmiech

Sieja jest bezzębna i gdyby potrafiła się śmiać, śmiałaby się od oka do oka, bo jej otwór gębowy jest tak mocno wycięty, że niemal sięga oka. Ma małą głowę, duże oczy, smukłe ciało i pysk wyciągnięty w kształcie nosa.

Co je?

Pałaszuje głównie skorupiaki oraz przemieszczające się ku powierzchni wody larwy i poczwarki owadów. Wyjada też narybek i ikrę ryb, a z dna różne denne żyjątka. Zimnolubna sieja ma apetyt nawet wtedy, gdy woda skuta jest lodem, więc chętnie bierze spod lodu, poławiana przez wędkarzy. Starsze osobniki stają się drapieżnikami i polują na stynkę.

Sieja rodzic

Dwuletnia sieja jest już dorosła. Na piaszczystym lub żwirowo-kamienistym dnie samica składa jaja. Długość larw po wylęgu, który następuje po kilku dniach, wynosi do 13 mm. Narybek żywi się zooplanktonem.

Gdzie pływa?

Ta ruchliwa ryba – bardzo waleczna i niełatwa zdobycz dla wędkarzy – lubi pływać w chłodnych, dobrze natlenionych wodach. W Polsce mieszka w jeziorach Pomorza i Mazur. Występuje też w stawach i wyrobiskach oraz płytkich przybrzeżnych wodach naszego morza. Forma wędrowna żyje w Bałtyku.

Ciekawostki

Oprócz siei pospolitej wyróżnia się jeszcze 2 gatunki: sieja ostronosa (ostropyska) Coregonus oxyrinchus – gatunek uważany za wymarły od 1940 roku, oraz sieja pizjan Coregonus pidschian.

Rekordowa sieja złowiona w Polsce mierzyła 74 cm i ważyła 3,75 kg.

Sieja jest znakomita smakowo i bardzo poszukiwania na rynkach europejskich. Obecnie hoduje się ją w Polsce w stawach popstrągowych, ale opracowana jest już nowa technologia hodowli oraz żywienia siei i planuje się produkcję tej ryby ilości kilkuset ton rocznie.

NAZWA GATUNKU: sieja pospolita
RODZINA: łososiowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Coregonus lavaretus
WAGA CIAŁA: do 3 kg, przeciętnie 1,5-2 kg
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: do 10 lat
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 60 cm, przeciętnie 30 cm
WYSTĘPOWANIE: w Polsce – jeziora Pomorza i Mazur, forma wędrowna: wody Bałtyku

SIELAWA – krótkowieczna muranka

Dlaczego muranka? Nie wiadomo – ale na pewno jest to inna nazwa srebrzystej sielawy i na pewno ryba ta żyje nie dłużej niż 7 lat. Sielawa jest bardzo podobna do siei, ma nawet równie smakowite mięso. Od siei różni się jednak dłuższą szczęką górną. Nie jest poszukiwaną zdobyczą przez wędkarzy, ale jeśli łowi się ryby spod lodu, to właśnie zimnolubna sielawa może pierwsza znaleźć się na haczyku. Ryba ta świetnie wyczuwa nawet niewielkie zmiany zawartości tlenu w wodzie i śmiało podpływa pod przerębel. Nie odnotowano jednak rekordu połowu sielawy.

Gdzie pływa?

Lubi głębokie, zimne i dobrze natlenione wody, a w jeziorze Wigry pływała już nawet przed wiekami. Mieszka też w zbiornikach zaporowych, w wyrobiskach oraz w wodach zlewiskowych Bałtyku. Jeśli woda ma za mało tlenu, sielawa przemieszcza się w poszukiwaniu lepszych warunków życia.

Co je?

Żyje i zdobywa pożywienie, pływając w ławicach. Łuki skrzelowe ma gęsto pokryte wyrostkami filtracyjnymi, którymi sprawnie odcedza z wody zooplankton, szczególnie gustując w wioślarkach i widłonogach. W ciągu doby potrafi odbyć wiele wędrówek z dołu do góry (i na odwrót) w poszukiwaniu jedzenia. W dzień przebywa w stadzie w głębokich, ciemnych warstwach wód – nawet na głębokości 60 m, wieczorem żeruje bliżej powierzchni wody.

Sielawa rodzic

Dwuletnia sielawa jest już gotowa zostać rodzicem. Samica składa ikrę w temperaturze wody 6 °C, zawsze po zapadnięciu zmroku, na piaszczystym lub żwirowatym podłożu. Składanie ikry trwa nawet 2 tygodnie, a wylęg następuje dopiero po około 6 miesiącach. Wiele zarodków zamiera, głównie z powodu małej ilości tlenu w wodzie. Poza tym ikra zjadana też jest przez grzyby, ryby i skorupiaki. Czasem nie przeżywa ani jedno jajo…

NAZWA GATUNKU: sielawa pospolita
RODZINA: łososiowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Coregonus albula
WAGA CIAŁA: do 1 kg, przeciętnie 0,5 kg
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 45 cm, przeciętnie 30 cm
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: do 5-7 lat
WYSTĘPOWANIE: w Polsce – głębokie, chłodne i czyste jeziora, sztuczne zbiorniki zaporowe, zlewiska Bałtyku

Ciekawostki

Sielawa, podobnie jak sieja, są to ryby określane jako relikty epoki lodowcowej. Dzięki ciągłemu zarybianiu wciąż występują w polskich wodach – a sielawy jest u nas nawet bardzo dużo.

W Szwecji kawior sielawy uważany jest za wielki przysmak.

SUM – król polskich wód

Sum to ogromna, najdrapieżniejsza ryba naszych wód. Jest samotnikiem. Przez wiele lat zajmuje w wodzie tę samą kryjówkę. W jamie, pod konarem lub we wraku urządza sobie królestwo.

W nocy nie śpi, buszuje w wodnych odmętach. Uwielbia mętną wodę. Korzysta przede wszystkim z węchu, dotyku i świetnego słuchu. Ma na skórze bez łusek elektroreceptory. To takie antenki, rybi GPS, dzięki któremu wie, gdzie płynąć i gdzie jest pyszna zdobycz.

Co je?

Poluje na ryby, małże, raki, wodne ptaki i płazy, czasem je padlinę. Ma wąsy i szeroką paszczę, a w niej, na dole, wiele zębów. Są sumy, które udają, że ich falujący wąs jest robakiem. Nabierają się na to małe rybki, podpływają, a wtedy sum je pożera.

Gdzie pływa?

Lubi duże rzeki i zbiorniki zaporowe. W dzień przebywa w spokojnych wodach, przy dnie. Ożywia się dopiero po zmierzchu.

Sum rodzic

Staje się dorosły, gdy skończy 6 lat. Ma dzieci kilka razy w roku. Samica buduje na dnie gniazdo, gdzie składa ikrę. Po 3-4 dniach wykluwają się larwy, które po 10 dniach samodzielnie żerują, pałaszując skorupiaki i larwy owadów, a po 18 – mają już wygląd ryby. Samiec pilnie strzeże gniazda.

Ciekawostki

Sum ma ponad 27 tysięcy kubków smakowych, więc pomyśl, ile smaków lodów mógłby odróżnić – gdyby lody jadał. Ty masz kubków o połowę mniej.

Sum to jedna z największych ryb europejskich, a w Polsce – największa. Podobno kiedyś ogromny sum wciągnął pod wodę kąpiącego się psa.

Duże sumy nie są smacznym posiłkiem dla człowieka; mają dużo tłuszczu. Najlepsze są takie, które ważą do 15 kg.

Sum nie jest wielkim żarłokiem. W wodzie poniżej 5 °C przestaje żerować.

NAZWA GATUNKU: sum pospolity
NAZWA ŁACIŃSKA: Silurus glanis
WAGA CIAŁA: do 300 kg, przeciętnie 100 kg
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 5 m, przeciętnie 2 m
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: do 50 lat
WYSTĘPOWANIE: w Polsce – dolne biegi rzek Wisły i Odry, wody zlewiska Bałtyku, rzadziej jeziora

W Polsce od 25 lat hoduje się suma afrykańskiego, rocznie około 1000 ton. Sum w hodowli jest wszystkożercą, szybko rośnie, szybko dojrzewa i potrafi oddychać nie tylko tlenem rozpuszczonym w wodzie, ale również atmosferycznym – bo ma tak zbudowane skrzela. Ta cecha ułatwia hodowlę. Mięso suma jest smaczne, ma mało tłuszczu i dużo pełnowartościowego białka.

Która odpowiedź jest prawdziwa?

1. Sum ma wiele kryjówek i ciągle je zmienia **WY** →8
2. Sum w nocy zawsze smacznie śpi. **SO** →9
3. Sum to wielka i niebezpieczna ryba. **PŁY** →10

ZABAWA MISTRZÓW

ŚWINKA – spod znaku rogalika

Wędkarze tropią czerwonopłetwą świnkę jak myśliwi zwierzynę łowną. Po pierwsze z powodu wargi dolnej w świnkowym pysku, która pełni rolę skrobaczki. Narost glonów i innych roślin świnka zeskrobuje z kamieni pozostawiając większy lub mniejszy ślad w kształcie rogalika. Poza tym żerując, przekręca się na boki, żeby łatwiej dobrać się do jedzenia. Srebrzyste łuski odbijają wtedy światło jak lusterko. Jest to tzw. „lusterkowanie". Ostatnim tropem dla wędkarzy jest sposób pływania świnki, która całą ławicą „przelewa się" po powierzchni wody. No, proszę – i już wiadomo, gdzie żeruje świnka ☺

Gdzie pływa?

Upodobała sobie bystre, podgórskie rzeki w krainie lipienia i brzany. Żyje gromadnie w płytkich (do 2 m) miejscach, gdzie woda ma szybszy nurt i kamieniste, piaszczyste lub lekko zamulone dno. W słoneczne dni pływa tuż pod powierzchnią wody i choć jest ostrożna, nie brak jej też odwagi.

Świnka rodzic

Świnka dojrzewa późno, bo dopiero w wieku 4–5 lat. Podczas rybich zalotów często wyskakuje nad powierzchnię wody. Samica składa jaja w płytkich miejscach rzek, na piaszczystym lub żwirowatym dnie. Larwy wylęgają się zazwyczaj po miesiącu. Narybek początkowo sprytnie chowa się pod kamieniami.

Co je?

Przede wszystkim wyjada roślinne szczątki, jakie znajdzie na dnie rzeki lub zeskrobie z kamieni bądź podwodnych przeszkód. Gdy trzeba, potrafi nawet te kamienie przesuwać. Pałaszuje również larwy owadów, kiełży i mięczaków.

NAZWA GATUNKU: świnka pospolita
RODZINA: karpiowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Chondrostoma nasus
WAGA CIAŁA: do 2 kg
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 60 cm, przeciętnie 25-50 cm
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: do 17 lat
WYSTĘPOWANIE: w Polsce – głównie podgórskie rzeki w krainie lipienia i brzany

Ciekawostki

Innymi gatunkami świnki jest świnka włoska, kolchidzka, iberyjska, podkowoustna, dalmatyńska, terska i bośniacka.

Rekordowa świnka złowiona w Polsce mierzyła 53,5 cm i ważyła 2,38 kg.

Która odpowiedź jest prawdziwa?

1. Świnka zeskrobuje pyszczkiem z kamieni glony. RY →8
2. Świnka nie lubi bystrych wód. KIE →10
3. Świnka jest odważna, ale przed mięczakami ucieka. BY →9

ZABAWA MISTRZÓW

SZCZUPAK – żywa torpeda

Tak nazywają szczupaka wędkarze, bo ta piękna, groźna ryba ma opływowy kształt ciała oraz wydłużony pysk z wysuniętą do przodu dolną szczęką. Wśród łowców szczupak ma też inne nazwy: zębaty, wilk, kaczodzioby, szczybiatka, szczuk lub szczubeł. I nic w tym dziwnego: szczupak to superdrapieżnik. W dodatku jest marzeniem każdego wędkarza. Ma w żuchwie i na podniebieniu od 700 do 900 zębów, co stanowi prawdziwą broń. Zęby są bardzo ostre i skierowane do środka, dlatego paszcza szczupaka to pułapka, z której ofiara nie ma szans uciec. Wielu wędkarzy przekonało się, jak ostre są zęby tego wodnego wilka...

Gdzie pływa?

Szczupak mieszka w stawach, rzekach i jeziorach oraz przybrzeżnych wodach morskich. Zwykle ukrywa się wśród roślinności podwodnej i w pobliżu trzcin, gdzie jest mało widoczny dzięki maskującemu ubarwieniu.

Co je?

Czatuje na swoje ofiary o świcie i o zmierzchu. Poluje na owady, ryby, płazy, ssaki – szczury i myszy – małe ptaki wodne. Zjada również osobniki swojego gatunku.

Szczupak rodzic

Szczupak szybko osiąga dorosłość, bo już dwulatek udaje się na tarło. Samica składa ikrę na zarośniętych płyciznach, zalanych łąkach czy też starorzeczach. Narybek żywi się z początku planktonem, ale szybko zaczyna polować. Szczupaków jest w Polsce coraz mniej.

Ciekawostki

Aby szczupak urósł i przybrał na wadze 1 kg, musi zjeść od 4 do 6 kg pokarmu.

Gdy jest zły, w amoku gniewu atakuje agresywnie wszystko, co popadnie – nawet większe od siebie ryby. Ale ma również napady lenistwa, siedząc przez cały dzień w swojej kryjówce i zajmując się nicnierobieniem ☺

Rekordowy szczupak złowiony w Polsce mierzył 130 cm i ważył 20,8 kg.

Mięso szczupaka jest bardzo delikatne, chude i jędrne. Szczupak hodowany jest jako dodatkowa ryba w stawach karpiowych. Wyłapuje „chwasty rybne", czyli takie ryby, które w stawie znalazły się przypadkiem, i oczyszcza wodę z larw ważek, pluskwiaków, chrząszczy i kijanek. Kiedy utrzymuje się karpie ze szczupakami, ze stawu o wielkości 1 hektara można otrzymać o 100 kg więcej ryb.

NAZWA GATUNKU: szczupak pospolity
RODZINA: szczupakowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Esox lucius
WAGA CIAŁA: do 30 kg, przeciętnie 5 kg
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 1,5 m, przeciętnie 1 m
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: do 7 lat
WYSTĘPOWANIE: w Polsce – wszystkie wody, także przybrzeżne wody Bałtyku

TOŁPYGA – podwodna krówka

Należy do stadnych ryb roślinożernych i wygląda trochę, jakby płynęła do góry nogami, bo oczy ma bardzo nisko osadzone, poniżej pyska. Niezwykle szybko rośnie, choć młode osobniki odżywiają się prawie wyłącznie roślinami, tak zwanym planktonem roślinnym, którego raczej nie lubią inne ryby. Jej sposób odżywiania zapobiega kwitnieniu wody, więc w wielu zbiornikach wodnych tołpyga jest użyteczna. Podobnie jak roślinożerna krówka tołpyga ma bardzo długi przewód pokarmowy, prawie 7 razy dłuższy niż długość jej ciała.

Co je?

Pałaszuje z apetytem drobny pokarm roślinny. Zdobywa go na dwa sposoby: aktywnie – odcedzając wodę, oraz leniwie, biernie – podczas oddychania. Tołpyga oddycha, a pokarm sam wpływa jej do pyska ☺ Dorosłe ryby do jadłospisu dodają również drobne rybki, mięczaki i larwy.

Gdzie pływa?

Mieszka w większych rzekach, w Wiśle i Odrze, ale dobrze się czuje w wodach stojących, płytkich jeziorach, bogatych w plankton, z dużą ilością glonów. Lubi też dolne odcinki rzek, starorzecza, stawy, glinianki, wyrobiska pożwirowe, zbiorniki zaporowe.

Ciekawostki

Innym gatunkiem tołpygi jest tołpyga pstra (Hypophthalmichthys nobilis), z którym tołpyga biała nawet się krzyżuje.

Tołpyga biała jest gatunkiem zagrożonym wymarciem, ale w Polsce nie jest pod ochroną ponieważ jest gatunkiem inwazyjnym.

Na terenach naturalnego występowania ważnym czynnikiem wpływającym na zmniejszenie liczebności tołpygi jest budowa tam.

Rekordowa tołpyga biała złowiona w Polsce mierzyła 133 cm i ważyła 59,50 kg.

NAZWA GATUNKU: tołpyga biała
RODZINA: karpiowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Hypophthalmichthys molitrix
WAGA CIAŁA: do 50 kg, przeciętnie 20 kg
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 1 m
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: do 20 lat
WYSTĘPOWANIE: w Polsce – rzeki, głównie Wisła i Odra, oraz płytkie jeziora bogate w plankton, starorzecza i zbiorniki zaporowe

Tołpyga rodzic

W Polsce tołpyga nie rozmnaża się w warunkach naturalnych, bo jest rybą ciepłolubną – choć w wieku 5-8 lat jest już dorosła. Wszystkie osobniki w naszych wodach pochodzą z zarybień. W swojej ojczyźnie, w Chinach, oraz w cieplejszych wodach Europy samica składa jaja w górnych warstwach wody i są one później swobodnie znoszone z nurtem, w dół rzeki, w spokojne zakole. Już po 24-40 godzinach wylęgają się larwy. Narybek odżywia się początkowo zooplanktonem, stopniowo przechodząc na pokarm roślinny.

Mięso tołpygi jest wyśmienite. Tołpyga biała została sprowadzona do Polski w latach 60. z Ukrainy z przeznaczeniem do hodowli w gospodarstwach stawowych. Obecnie oba gatunki tołpygi – biała i pstra – hodowane są w stawach karpiowych.

TROĆ – odważna i nieustraszona

Troć jest rybą dwuśrodowiskową – żyje i w morzu, i w wodach słodkich. Trudno ją przestraszyć; wędkarze twierdzą, że bierze nawet wtedy, gdy nad wodą jest bardzo głośno. Troć wędrowna i jeziorowa to kuzyni pstrąga potokowego. A ten pstrąg, gdy zawędruje do jeziora, zachowuje się jak kameleon, przyjmując kształt i ubarwienie troci jeziorowej – jakby grał na nosie wędkarzom. Tak oto pstrąg udaje troć. A może nie udaje? Niektórzy badacze ryb twierdzą, że nasz rodzimy pstrąg potokowy jest po prostu trocią, która odpuściła sobie wędrówki do morza i całe życie spędza w górnych odcinkach rzek.

Gdzie pływa?

Troć wędrowna, upstrzona czarnymi plamkami w kształcie zaokrąglonej litery X, żyje początkowo w rzekach, jeziorach i strumieniach, gdzie się wykluwa, a docelowo wraca do Bałtyku. Troć jeziorowa, również ozdobiona kropkami, całe życie przebywa w słodkich wodach – w jeziorach, górskich potokach, w dopływach rzek i w zbiornikach zaporowych.

Co je?

Lubi skorupiaki, mięczaki i owady opadnięte na z taflę wody. Pałaszuje też małe rybki. Troć wędrowna je w Bałtyku głównie śledzie i dobijaki.

Troć rodzic

Dorosła troć wędrowna wędruje z Bałtyku do rzek, gdzie samica składa ikrę. Gdy młode osobniki osiągną ok. 20 cm długości, spływają do morza. Troć jeziorowa, dorosła już w wieku 3-7 lat, też wędruje na tarło z jezior do rzek o żwirowatym lub piaszczystym dnie. Po żywiołowych walkach o terytorium samica wykopuje dołek i składa w nim jaja o wyjątkowo dużej średnicy. Samce też toczą zaciekłą walkę o dostęp do wybranki. Potomstwo wraca do jezior po kilku latach.

Ciekawostki

Rekordowa troć wędrowna złowiona w Polsce mierzyła 113 cm i ważyła 14,70 kg, a troć jeziorowa – 83,5 cm i 7,30 kg.

Troci w Polsce jest coraz mniej z powodu kłusownictwa, niekontrolowanych połowów oraz budowania tam, uniemożliwiających wędrówki na tarło.

NAZWA GATUNKU:	troć wędrowna
RODZINA:	łososiowate
NAZWA ŁACIŃSKA:	Salmo trutta m. trutta
WAGA CIAŁA:	do 30 kg, przeciętnie 5-6 kg
WIELKOŚĆ CIAŁA:	do 1 m, przeciętnie 40-80 cm
DŁUGOŚĆ ŻYCIA:	do 20 lat
WYSTĘPOWANIE:	w Polsce – głównie niektóre rzeki, jeziora i strumienie pomorskie, Bałtyk

NAZWA GATUNKU:	troć jeziorowa
RODZINA:	łososiowate
NAZWA ŁACIŃSKA:	Salmo trutta m. lacustris
WAGA CIAŁA:	do 10 kg
WIELKOŚĆ CIAŁA:	do 1 m, przeciętnie 40-70 cm
DŁUGOŚĆ ŻYCIA:	do 6 lat
WYSTĘPOWANIE:	w Polsce – głównie jeziora na Mazurach i Pomorzu oraz górskie potoki

UKLEJA – białoryb

Białoryb? Tak, białoryb, czyli inaczej biała ryba. Wędkarze nazywają tak popularne ryby spokojnego żeru, z rodziny karpiowatych – także płoć, krąpia czy leszcza. Jej drobna, delikatna łuska odpada tak łatwo, że zostaje na dłoni wędkarza, który jej dotknął. Ukleja jest bardzo towarzyską rybą. Pływa w dużych ławicach, blisko powierzchni wody, i nie ma łatwego życia. Niebezpieczeństwa czyhają na nią z wody, z powietrza i z lądu. Polują na ukleję wszystkie ryby drapieżne, (także jaź, kleń i boleń), atakują mewy, rybitwy i brodzące czaple, a wędkarze traktują jako żywą przynętę. Jednak natura wyznaczyła tej małej rybce bardzo ważną rolę w przyrodzie. Ukleja jest pokarmem dla dużych ryb, podporą wędkarstwa, także źródłem smacznego mięsa dla ludzi.

Gdzie pływa?

Żyje prawie wszędzie, we wszystkich rodzajach wód – w rzekach, jeziorach, sztucznych zbiornikach, nawet w przybrzeżnych wodach Bałtyku. Mniej lubi górskie potoki.

Co je?

Ukleja ma górne położenie pyszczka, co ułatwia jej żerowanie przy powierzchni wody. Odżywia się planktonem, larwami owadów, nasionami nadbrzeżnych roślin, a także młodymi glonami. Nie pogardzi też innymi drobnymi żyjątkami. Jedzenie zdobywa pływając w ławicach, które podczas żeru tworzą na tafli wody charakterystyczne koła.

Ukleja rodzic

Dwuletni samiec uklei jest już dorosły i gotowy na potomstwo. Samica składa ikrę w płytkim miejscu rzeki lub jeziora, o kamienistym dnie i brzegach bogatych w roślinność. Z jaj, przytwierdzonych do podłoża lub do roślin, larwy wylęgają się po 3-7 dniach.

NAZWA GATUNKU: ukleja pospolita
RODZINA: karpiowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Alburnus alburnus
WAGA CIAŁA: do 40 dag
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 25 cm
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: od 3 do 6 lat
WYSTĘPOWANIE: w Polsce – wszystkie rodzaje wód, także wody przybrzeżne Bałtyku

Ciekawostki

Nie odnotowano w Polsce rekordu połowu uklei. Podobno złowiono ukleję wielkości 32,3 cm, ale nie było do końca wiadomo, czy nie jest to mieszaniec.

Kiedyś połyskujących srebrem łusek uklei używano do wyrobu masy perłowej i sztucznych pereł. By uzyskać zaledwie 100 g srebrzystości, przerabiano ponad 4 tysiące osobników.

WĘGORZ – wąż, nie wąż

Choć wygląda jak wąż, jest rybą – ale bardzo dziwną i tajemniczą. Po pierwsze, potrafi pływać do tyłu, a to wśród ryb wielka rzadkość. Po drugie, podczas ulewnej pogody może poruszać się po lądzie pośród wilgotnych traw i mchów, pokonując całkiem spore odległości. Pełza z szybkością do 3 km na godzinę i oddycha w tym czasie przez skórę. Młode osobniki mogą też pełzać po skałach pionowo w górę. Po trzecie, nie ma płetw brzusznych, a kiedy wyrusza na spotkanie z samicą, robią mu się wielkie oczy... Tym bardziej, że samica może ważyć nawet 9 kg, a samczyk przy niej to mała sznurówka, ważąca mniej niż pół kilograma.

Gdzie pływa?

Węgorz jest rybą wędrowną, żyje więc niemal we wszystkich wodach. Najbardziej lubi wody ciepłe, zarośnięte roślinnością, o mulistym dnie, w którym zimą zagrzebuje się głęboko, zastygając w bezruchu. W ciągu dnia też siedzi w mule. Pływa również w wartkich rzekach, gdzie przy kamienistym dnie, wśród zatopionych konarów drzew i w zakątkach podmytych brzegów robi sobie kryjówki. Zamieszkuje też morze.

Co je?

Żeruje nocą i w czasie burz. Jako drapieżnik, poluje na małe ryby, raki, faunę denną, w tym pijawki, ślimaki. Zjada także ikrę ryb. Nie pogardzi padliną. Młode pałaszują drobny plankton zwierzęcy oraz larwy owadów.

Węgorz rodzic

Dorosły, 9-letni węgorz – zawsze 4 dni po pełni księżyca – wyrusza na wędrówkę, by dać potomstwo. Będzie płynął i pełzał ponad rok, prawie 6000 km, aż do Morza Sargassowego, bez jedzenia. Samica składa ikrę na głębokości ponad 100 m (czasem aż 1000 m) – i oboje rodzice niedługo giną, wycieńczeni podróżą. Płaskie, przeźroczyste larwy dają się swobodnie unosić prądom morskim w kierunku wybrzeży Europy, cały czas rosnąc. Może to trwać nawet 3 lata. W końcu, osiągając już długość 20 cm, trafiają do Bałtyku i docierają do Wisły. Do słodkich wód wpływają samice, gdzie przebywają nawet do 10-20 lat, a samce pozostają w ujściach rzek i latami tam na nie czekają.

NAZWA GATUNKU: węgorz
RODZINA: węgorzowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Anguilla anguilla
WAGA CIAŁA: do 9 kg (samica), 0,35 kg (samce)
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 200 cm (samica), 60 cm (samce)
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: do 68 lat, przeciętnie 15 lat
WYSTĘPOWANIE: w Polsce – wszystkie rodzaje wód, także Bałtyk

Ciekawostki

Węgorz jest rybą długowieczną. W pewnej sadzawce w Pradze jeden z osobników żył aż 68 lat.

Krew węgorza zawiera szkodliwy jad.

Węgorz bardzo słabo widzi, ale jako właściciel długiego nosa, węch ma doskonały. Potrafi też wyczuć minimalne różnice temperatury wody i powietrza.

Węgorz europejski znajduje się pod ochroną. Zalicza się do gatunków zagrożonych wyginięciem.

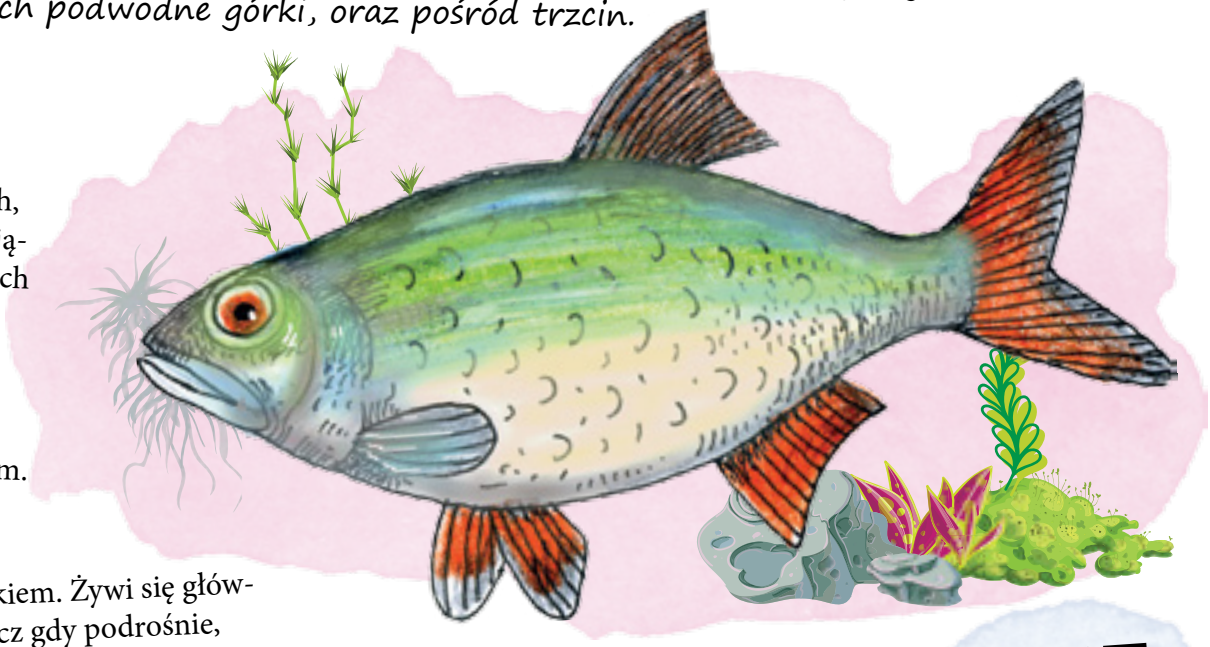
Rekordowy węgorz złowiony w Polsce mierzył 144 cm i ważył 6,43 kg.

WZDRĘGA – krasnopiórka

Oprócz krasnopiórki, wzdręga ma wiele innych nazw. Mówiło się na nią zręka, zdranka, rdzeń, czerwonka, a nawet czerwona płotka, płoć żółta lub żółtooka. Nazwę krasnopiórka zawdzięcza płetwom w kolorze pięknej czerwieni, a żółtooka jest dlatego – bo ma lśniące, złociste oczy.
Pływa i żeruje w dużych ławicach. Szczególnie upodobała sobie słoneczne, ciepłe dni, gdy przemyka się zwinnie pośród roślin wodnych, kolorowych grążeli, rdestnic, obrastających podwodne górki, oraz pośród trzcin.

Gdzie pływa?

Żyje i w rzekach, i w wodach stojących, zbiornikach zaporowych, starorzeczach, jeziorach. Lubi spokojną wodę z mulistym dnem.

Co je?

Jest łakomczuszkiem. Żywi się głównie roślinami, lecz gdy podrośnie, w jej jadłospisie pojawiają się larwy owadów, same owady, ikra, a nawet małe rybki. Sprytne maluszki, czyli małe sztuki, żerujące w dużych stadach, są czasem utrapieniem wędkarzy, bo ogałacają błyskawicznie każdą przynętę na haczyku.

Wzdręga rodzic

Samiec jest dorosły, gdy skończy 2 lata, Jest gotowy na potomstwo. Ikra, w postaci czerwonych dużych jaj, składana jest przez samicę na roślinach wodnych, do których łatwo się przyczepia. Larwy wykluwają się po kilku dniach.

Nazwa gatunku: wzdręga
Rodzina: karpiowate
Nazwa łacińska: Scardinius erythrophthalmus
Waga ciała: do 1 kg
Wielkość ciała: do 40 cm, przeciętnie 25-30 cm
Długość życia: do 20 lat
Występowanie: w Polsce – wszystkie rodzaje wód

Ciekawostki

Rekordowa wzdręga złowiona w Polsce mierzyła 46 cm i ważyła 1,69 kg.

Wzdręga jest często mylona z płocią. Nawet na zawodach wędkarskich zdarzają się pomyłki – sędzia może uznać wzdręgę za płoć

Która odpowiedź jest prawdziwa?

1. Wzdręga lubi wartkie wody z kamienistym dnem. PŁO →11
2. Płetwy wzdręgi mają piękny czerwony kolor. BA →9
3. Wzdręga pływa i żeruje w samotności. TKA →2

ZABAWA MISTRZÓW

Z Ekologicznego Dziennika Oliwii

11 lipca 2018

Czasem mi się wydaje, że tata nie rozumie, że ja rozumiem. Ostatnio zajmował się pracą, w której pisał o dorszach z Bałtyku, dla takiego programu z ministerstwa. Dziwił się, że chciałam, by mi o tym poczytał. Ale ja przecież rybami się interesuję. I teraz wiem, że **dorsze z Bałtyku są za chude, bo w morzu jest za mało śledzi i szprotów**, którymi się żywią. I tata napisał wiele punktów, co trzeba zrobić, by dorszom pomóc. I nie tylko dorszom; także innym rybom. To ważna sprawa – **bo co będzie, jeśli w Bałtyku zabraknie ryb?** Nie można na to pozwolić.

Kiedyś narysowałam taki rysunek o naszej smutnej planecie – i jak dorosnę, to zrobię wszystko, żeby jej pomóc. **Pomóc drzewom, pomóc wodzie, pomóc rybom.** Pomóc wszystkim zwierzętom.

Pomogę też tacie, bo on już to robi.

Przykład działania pomocowego objętego PO RYBY 2014-2020, priorytet PU I

Która odpowiedź jest prawdziwa?

1. Dorsz żywi się szprotami i śledziami. ZDRO →6
2. W Bałtyku jest pod dostatkiem śledzi i szprota dla dorsza. BA →7
3. Przysmakami dorsza są mięczaki i małże. PIĘ →10

ZABAWA MISTRZÓW

RYBY MORSKIE

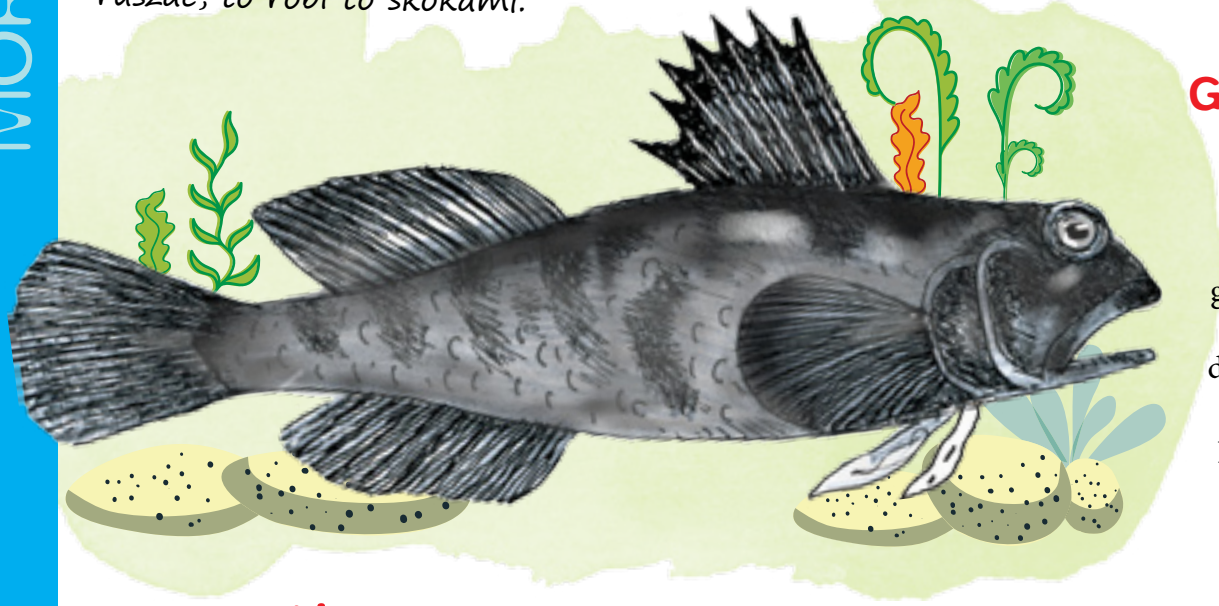
Żyją w wodach Bałtyku

Niektóre z tych ryb wpływają i przez jakiś czas mieszkają w wodach słodkich. Oznaczyliśmy je takim symbolem:

A ryby, które mogą też być hodowlane, oznaczyliśmy takim znaczkiem:

BABKA – do wyboru, do koloru

W Bałtyku pływają różne babki. Babka czarna – w kolorze czarnym, mała – o barwie brązowo-pomarańczowej, piaskowa – lekko przeźroczysta, czarnoplamka – czerwonawa i wbrew nazwie: z jasnymi plamkami ☺. Wszystkie mają płetwy brzuszne połączone błoną w rodzaj lejka, z drobnymi, delikatnymi kosmkami. Ten lejek tworzy przyssawkę, dzięki której ryba może przysysać się do wszystkiego, co rośnie lub leży na dnie. U naszych wybrzeży – obok babki małej – licznie występuje też babka czarna, największa z babek. Ma zaokrąglony pysk, uzbrojony w drobne ząbki, i najczęściej spotyka się ją w parach. Nie jest zbyt ruchliwa. Jeśli już musi się ruszać, to robi to skokami.

Gdzie pływa?

Lubi przebywać w pobliżu brzegów, w zacisznych i osłoniętych miejscach, gdzie jest miękkie lub porośnięte roślinami dno. Upodobała sobie także przysysanie do pionowych pali i różnych betonowych obiektów pod wodą. Pływa na głębokości od 2 do 50 m.

Ciekawostki

Babkę piaskową (Pomatoschistus microps) bardzo trudno dostrzec na tle piasku, w który ma zwyczaj się zagrzebywać – jakby miała na sobie pelerynkę niewidkę ☺ I wszystko robi tak jak babka mała (Pomatoschistus minutus). Lubi płycizny wzdłuż piaszczystych wybrzeży i pływa tylko w dużych ławicach. Samica składa ikrę do pustych muszli małżów. Samiec pilnuje jaj, a potem wyklutych larw, dopóki nie osiągną 3 mm długości. Obie te babki podlegają ścisłej ochronie – nie można ich wyławiać z wody! W Bałtyku babka piaskowa, dorasta do 3-4 cm, a babka mała do 7 cm.

Babka czarnoplamka (Gobiusculus flavescens) potrafi pływać też w katużach. Osiąga 6 cm długości i rzadko żyje dłużej niż 2 lata. Jest pod ścisłą ochroną ☺

Jest również babka, której Bałtyk ani Wisła wcale nie lubią. To gatunek obcy, który wpłynął do naszych wód niechciany – babka bycza (Neogobius melanostomus), zwana inaczej śniadogłową, obłą, kamienną, barczystą lub czarnopyską. Ta ryba, prawie 2 razy większa od babki czarnej, odżywia się małżem omułkiem, pełnym trujących metali ciężkich. Jedząc go, powtórnie zanieczyszcza toksynami wodę.

Co je?

Poluje na drobne zwierzęta denne – pałaszuje ślimaki, krewetki, kraby i wieloszczety. A sama, jako ryba, jest bardzo łatwa do złowienia, wręcz pcha się na haczyk ☺

NAZWA GATUNKU:
babka czarna
RODZINA:
babkowate
NAZWA ŁACIŃSKA:
Gobius niger
WIELKOŚĆ CIAŁA:
do 15 cm
DŁUGOŚĆ ŻYCIA:
do 20 lat
WYSTĘPOWANIE:
Bałtyk oraz nasze wody przybrzeżne

Babka rodzic

Już roczniak może dać potomstwo. Samica składa ikrę, która przykleja się do roślin. Z początku larwy pływają swobodnie w wodzie, a gdy rybka urośnie do 10 cm, rozpoczyna życie przy dnie.

BELONA – drapieżnik z zieloną ością

Belona ma zielone ości? Tak – dlatego zdarza się, że ludzie uważają ją za trującą. Ale nic bardziej mylnego. Belona ma wyjątkowo smaczne mięso, a jej ościom zielononiebieski kolor – jakby przepiękny kolor oceanu – nadaje barwnik żółciowy o nazwie biliwerdyna. W obydwu szczękach, wyciągniętych w długi dziób, belona ma liczne ostre zęby, jak szczupak, i tak jak on – płetwy brzuszne i odbytową przesunięte blisko ogona. Lecz wędkarze twierdzą, że szczupak, okoń i sandacz nie dorównują waleczności belony. Ta silna ryba walczy do końca. Ma zwinne ruchy, stosuje wyskoki, zrywy i wykazuje się wspaniałym sprytem, budząc podziw łowców z wędkami. Jest świetną pływaczką. Często można ją zobaczyć, jak w czasie ucieczki przed wrogiem wyskakuje wysoko ponad powierzchnię wody.

Co je?

Żeruje w dużych ławicach, w różnych miejscach: na większych głębokościach, przy dnie, jak i w warstwach powierzchniowych wody – gdzie poluje na ławicowe ryby. Zjada też skorupiaki, głowonogi i mięczaki.

Belona rodzic

2-letnia, 45 cm belona wyrusza na wędrówkę do wód przybrzeżnych, by zostać rodzicem. Na podwodnej łące samica składa w porcjach ikrę, która przylepia się do roślin i kamieni. Po 2-5 tygodniach wylęgają się 13 mm larwy.

Ciekawostki

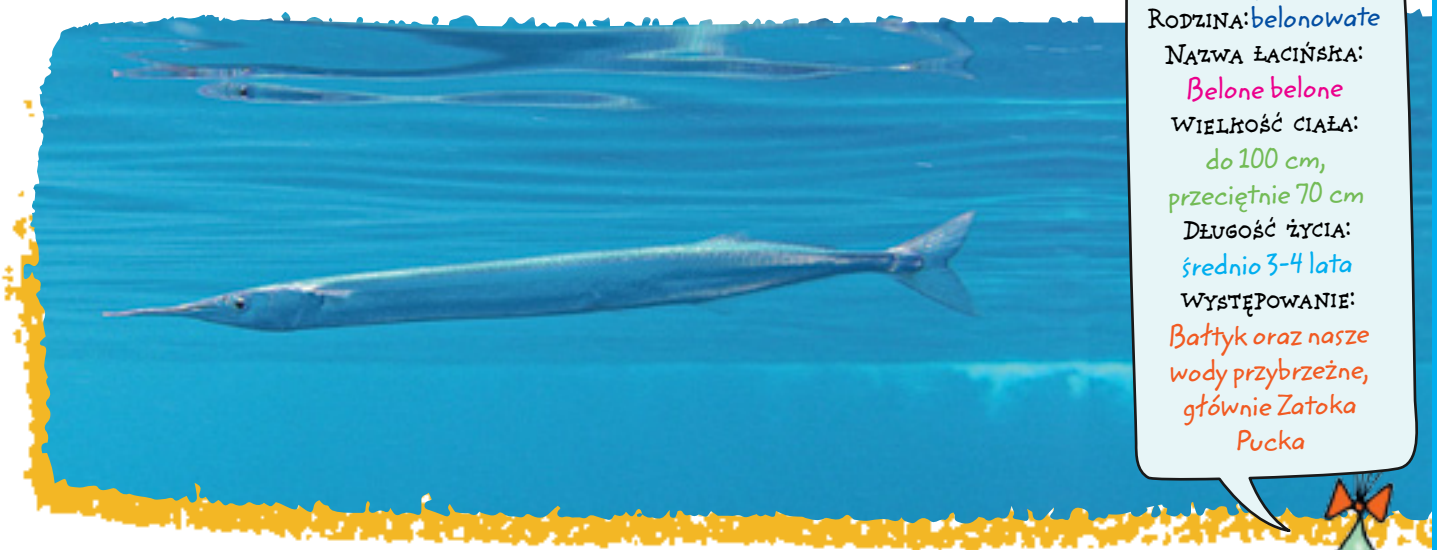
Nazwa belony związana jest z jej dziwnym, igłowatym kształtem. W języku greckim belone oznacza igłę.

Mięso belony jest chude, delikatne, jędrne i bardzo smaczne. Porównuje się je do mięsa węgorza.

Rekordową belona złowiona w Polsce mierzyła 89 cm.

Gdzie pływa?

Belona lubi morza w klimacie umiarkowanym i ciepłym. Pływa w stadach, blisko powierzchni. Latem łatwo ją znaleźć w pobliżu brzegów morza, przy plażach, a nawet w ujściach rzek. Lubi przebywać wśród roślinności i wystarczy jej nawet metr wody.

NAZWA GATUNKU: belona pospolita
RODZINA: belonowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Belone belone
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 100 cm, przeciętnie 70 cm
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: średnio 3-4 lata
WYSTĘPOWANIE: Bałtyk oraz nasze wody przybrzeżne, głównie Zatoka Pucka

DORSZ – pomuchla z długim wąsem

Pomuchla to inna nazwa żarłocznego drapieżnika z naszego morza, dorsza bałtyckiego, kuzyna dorsza atlantyckiego. Jego pojedynczy, długi i mocny wąs pod brodą działa jak szufla rozgarniająca dno w poszukiwaniu zdobyczy. Duża głowa, z oczami w kolorze srebra, z wydłużonym pyskiem i szerokim otworem gębowym, w którym lśnią białe zęby – budzi strach. Dla człowieka dorsz miał zawsze duże znaczenie jako pożywna ryba łowna, choć w ostatnim czasie coraz mniej dorszy pływa w Bałtyku.

Gdzie pływa?

Młody dorsz lubi płytkie, przybrzeżne wody; dorosły – przebywa na otwartym morzu. Zazwyczaj pływa na głębokości do 220 m, czasami nurkuje nawet na 500 m. Ważne jest, by wody były zimne i miały duże zasolenie, choć dorsz bałtycki jest pod tym względem najmniej wymagającą rybą.

Dorsz rodzic

3-letni dorsz jest gotowy na potomstwo i rozpoczyna wędrówkę do dobrze zasolonych miejsc w Bałtyku, gdzie samica złoży ikrę, która będzie unosić się swobodnie w wodzie. Wylęgnięte po ok. 3 tygodniach 4 mm larwy rozpoczynają żerowanie. Po 3 miesiącach młode dorsze osiągają już długość 6 cm i są w stanie samodzielnie polować.

Co je?

Poluje na ryby, głównie na szproty i śledzie, a nawet na osobniki własnego gatunku. Im większy okaz dorsza, tym częściej odżywia się młodymi dorszami, takimi do 40 cm. Lubi też skorupiaki. Jest doskonałym, szybkim pływakiem.

Ciekawostki

Dorsz to jeden z największych drapieżców, żyjących w Bałtyku.

Dorsz ma smaczne, delikatne mięso. W wielu krajach europejskich jest podstawowym składnikiem potraw. Hoduje się go w Norwegii, Szkocji, Islandii i Niemczech, choć nie jest rybą łatwą w hodowli.

Największy z dorszy, dorsz atlantycki (Gadus morhua), zwany też wątłuszem, występuje w północnej części Oceanu Atlantyckiego i w morzach północnej Europy. Rekordowy złowiony dorsz atlantycki mierzył 183 cm.

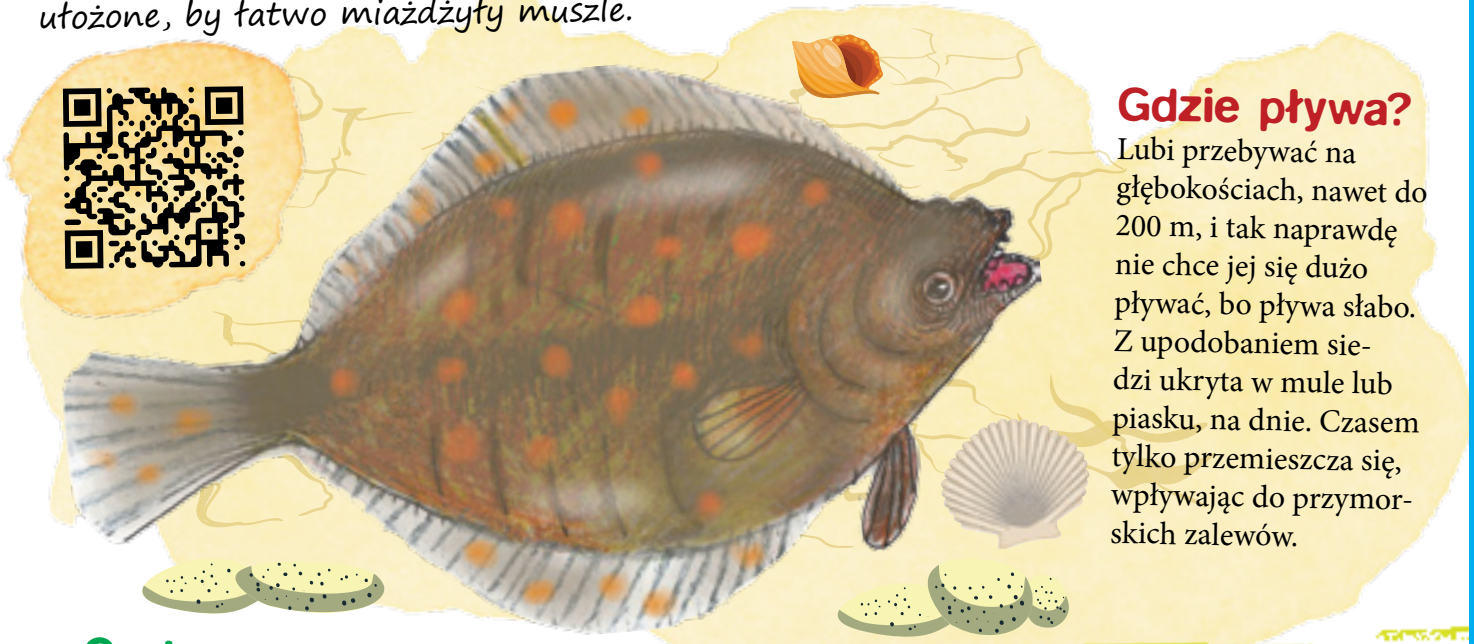
Dorsz jest dziś na wymarciu, bo w Bałtyku zaczyna brakować ryb, którymi się żywi. Poza tym Bałtyk jest coraz mniej słony i jest w nim coraz więcej glonów. I wreszcie – dorsza za dużo się łowi, czasem aż 170 tysięcy ton rocznie. Od stycznia 2020 roku połowy tej ryby na Bałtyku są znacznie ograniczone.

NAZWA GATUNKU: dorsz bałtycki
RODZINA: dorszowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Gadus morhua callarias
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 1,3 m, przeciętnie 30-70 cm
WAGA CIAŁA: do 40 kg, przeciętnie 0,8-2 kg
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: do 20 lat, przeciętnie 4-13 lat
WYSTĘPOWANIE: Bałtyk – od Cieśnin Duńskich do Zatoki Botnickiej

GŁADZICA – zmienną jest

Zmienną? O co chodzi? Ciekawostką jest to, że w trakcie rośnięcia zmienia się jej ułożenie oczu, które przesuwają się na jeden bok głowy, zawsze prawy, i tak już do końca życia pozostają. Bok z oczami jest kolorowy, oliwkowozielony i upstrzony pomarańczowymi i czerwonymi plamkami. Drugi bok ciała gładzicy, ten bezoki, jest biały. A oczy gładzica ma wytupiaste. W dodatku za oczami posiada kostne wyrostki zwane grzebieniem. Zęby gładzicy pełnią rolę dziadka do orzechów – są ostre i gęsto ułożone, by łatwo miażdżyły muszle.

Gdzie pływa?

Lubi przebywać na głębokościach, nawet do 200 m, i tak naprawdę nie chce jej się dużo pływać, bo pływa słabo. Z upodobaniem siedzi ukryta w mule lub piasku, na dnie. Czasem tylko przemieszcza się, wpływając do przymorskich zalewów.

Co je?

W dzień, zagrzebana w piaszczystym podłożu, wystawia tylko oczy, czekając na ofiarę, którą mogłaby schwytać ostrymi zębami, zmiażdżyć i spałaszować. Najbardziej aktywna jest po zapadnięciu zmierzchu. Łupem jej polowań padają mięczaki, wieloszczety i skorupiaki.

Ciekawostki

Gładzica jest ceniona przez wędkarzy i rybaków, bo ma bardzo smaczne mięso.

Jako dorosła ryba nie posiada pęcherza pławnego.

Jest długowieczna. Może żyć nawet pół wieku.

Gładzica rodzic

3-letnia gładzica, gotowa już na potomstwo, przemieszcza się do zachodniej części Bałtyku, gdzie woda jest zimna i mocno zasolona. Samica składa ikrę, która unosi się swobodnie w wodzie, dobrze natlenionej i naświetlonej. Larwy wylęgają się po ok. 3 tygodniach. Z początku również utrzymują się swobodnie w toni wodnej, odżywiając zooplanktonem i rosnąc, później opadają na dno.

NAZWA GATUNKU: gładzica bałtycka
RODZINA: flądrowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Pleuronectes baltica
WAGA CIAŁA: do 7 kg
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 100 cm, przeciętnie 50-60 cm
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: do 50 lat, średnio 5-20 lat
WYSTĘPOWANIE: Bałtyk

Która odpowiedź jest prawdziwa?

1. Jeden bok gładzicy jest biały, a drugi kolorowy. WA →14
2. Gładzica poluje w dzień, a nocą śpi. DY →4
3. Gładzica ma bardzo niesmaczne mięso. DRO →11

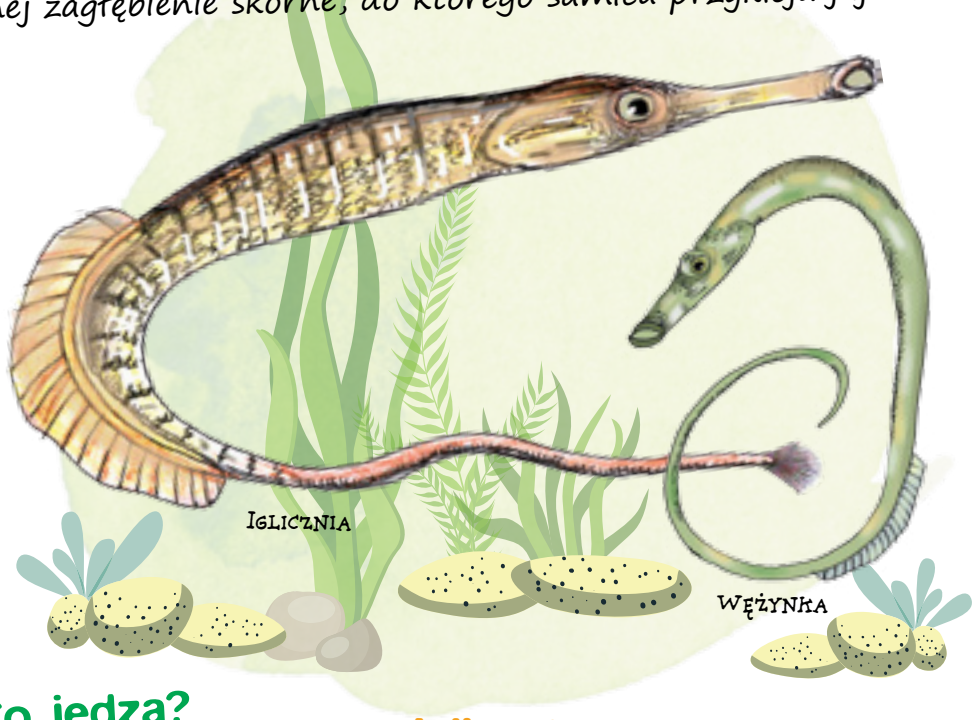

IGLICZNIA, WĘŻYNKA – wodne kangury

Kangury? Tak, iglicznia jak kangur opiekuje się swoim potomstwem. Jest rybą jajożyworodną. Samica składa ok. 20 ziaren ikry, które później za pomocą specjalnego pokładełka umieści w torbie lęgowej samca. Samiec trzyma ikrę w torbie – jak w inkubatorze – i trwa to nawet do 6 tygodni. Gdy wylęgną się larwy o długości 2–3 cm, również roztacza nad nimi opiekę. Zawsze jest w pobliżu młodych. W razie zagrożenia, rybki próbują wrócić do swojej kryjówki na brzuchu rodzica, do strzępków torby rozerwanej przy wylęgu. Taki sposób rozmnażania, zwany samczą żyworodnością, to wyjątkowe zjawisko w świecie zwierząt. To jest właśnie cecha ryb z rodziny igliczniowatych. Tak się zachowuje w dalekich oceanach kuzyn igliczni – konik morski zwany pławikonikiem. Samce wężynki też „są w ciąży", ale zamiast torby mają w części brzusznej zagłębienie skórne, do którego samica przykleja jaja.

Gdzie pływają?

Zamieszkują ciepłe wody przybrzeżne, zarośnięte wodorostami, zatoki i ujścia rzek. Lubią wody słone i słonawe – najważniejsze, by miały bujną roślinność. Dzięki swojemu zielonkawemu ubarwieniu, w ciemne pasy i plamy, łatwo kamuflują się wśród traw morskich na podwodnych łąkach, chroniąc przed drapieżnikami. Iglicznia chętnie przebywa blisko wodnych konstrukcji obrośniętych glonami. Pływa na głębokościach od 2 do nawet 15 m.

Ciekawostki

Od 2014 roku iglicznia i wężynka są w Polsce objęte ochroną częściową. Zagrożeniem dla tych gatunków jest coraz mniej roślinności podwodnej, wśród której dorosłe i młode ryby znajdują schronienie oraz pokarm.

Co jedzą?

Pałaszują skorupiaki oraz połykają ze smakiem larwy innych ryb. Iglicznia najczęściej ustawia się pionowo wśród trawy morskiej, upodabniając do jednego z jej liści, i chwyta znienacka zdobycz.

Iglicznia i wężynka rodzic

Już roczny osobnik igliczni jest gotowy na potomstwo. Po długotrwałych zalotach godowych samica składa jaja – iglicznia ok. 20, a wężynka, choć mniejsza, aż 300 sztuk.

JESIOTR – ryba odzyskana!

Kiedyś był liczną i największą rybą w polskich rzekach i w głębinach Bałtyku, później wyginął – lecz chcemy, żeby powrócił. Trwające od ponad 20 lat prace nad przywróceniem jesiotra do polskich wód dają efekty. Narybek, wpuszczany do rzek, urósł i spore już jesiotry spłynęły do Zatoki Gdańskiej, Zalewu Szczecińskiego i innych części Bałtyku. Odłowione pojedyncze osobniki poddaje się pomiarom i z powrotem wpuszcza do wody – bo dziś jesiotr jest objęty ścisłą ochroną. Liczy się na to, że dorosłe jesiotry wrócą z Bałtyku do rzek, gdzie były wpuszczane jako młode rybki, i już same odbędą tarło. Będzie to znak, że jesiotr wrócił do polskich rzek na stałe ☺ Tymczasem rozwinęła się w Polsce jego hodowla. Roczna produkcja w akwakulturach jesiotrowych przekracza 350 ton. Wytwarzamy też pyszny kawior Antonnius, który kupują smakosze z dalekich krajów świata.

Przyjaciel dinozaurów

W czasach dinozaurów przodkowie jesiotrów byli najliczniejszymi rybami morskimi. Od tego czasu wygląd jesiotra się nie zmienił. Jesiotr ma wydłużony pysk, rząd tarczek kostnych na bokach i grzbiecie oraz 4 wąsy na spodzie paszczy. Te wąsy służą mu do wymacania na dnie żywych kąsków, które wygrzebie długim pyskiem.

Ciekawostki

Jeszcze 200 lat temu polskie jesiotry mogły mieć nawet 4 m i ważyć 200 kg. Ostatni odłowiony w 1965 roku, osobnik ważył 135 kg i mierzył właśnie prawie 3 m.

Dlaczego jesiotr zniknął z naszych wód? Rabunkowe połowy, zanieczyszczone wody, budowanie zapór – okazały się dla niego katastrofą.

Dzisiaj wiemy, że w Bałtyku występowały dwa gatunki jesiotrów: Jesiotr zachodni Acipenser sturio i jesiotr ostronosy (Acipenser oxyrinchus).

Podobno kiedyś w Polsce jesiotry były tak liczne, że ich kawior podawano w zajazdach za darmo. Gościł też jako przysmak na królewskich stołach.

Mięso jesiotra jest bardzo smaczne i prawie bez ości. Dwoma gatunkami hodowlanymi w Polsce jest jesiotr rosyjski i syberyjski oraz ich mieszańce. Te ryby hoduje się na mięso i kawior. Do zarybień hodowany jest jesiotr ostronosy. Jesiotr jest elastyczną w hodowli rybą, to znaczy, że potrafi dostosować się do różnych zmiennych warunków. Cykl hodowli trwa od 2 lat do ok. 800 dni i odbywa się w stawie typu pstrągowego lub w zamkniętych basenach.

Co je?

Mówi się o nim, że jest wielki jak rekin i łagodny jak szprotka. Młode dzikie jesiotry pałaszują wodne larwy i ślimaki. Starsze polują też na małe ryby. W hodowli jesiotr jest karmiony sztuczną paszą jesiotrową lub granulatem dla pstrągów. Z początku narybek karmi się 10 razy na dobę, później co 6 godzin. 2-kg ryby są gotowe do sprzedaży.

Jesiotr rodzic

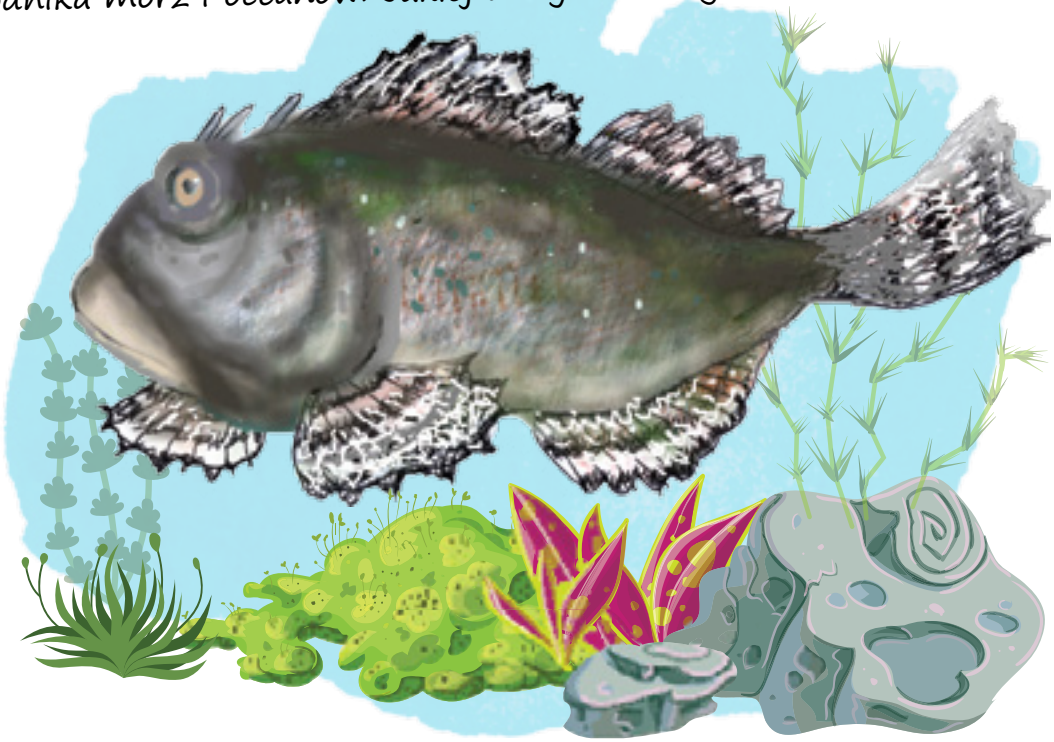
W naturze dziki dorosły, 15-18-letni jesiotr wędruje do rzek na tarło. Samica składa ikrę do dołków, które żłobi w żwirowatym dnie. Po 5 dniach wylęgają się 9 mm larwy. Po roku stają się narybkiem, a po 3 latach, już jako duże ryby, zaczynają przemieszczać się do morza. W hodowli jesiotry rozmnaża się w sztucznych warunkach. Do niedawna sprowadzało się ikrę do zarybień aż z Kanady.

KUR DIABEŁ – maczuga z kolcami

Ta dziwnie wyglądająca ryba ma kształt maczugi i szeroką głowę uzbrojoną w ostre kolce i kilka bocznych wyrostków. Jest też całkiem naga, bez ani jednej łuski. Wygląda na jadowitą, bo przypomina niebezpieczną rybę z rodziny skorpenowatych, ale jadowita nie jest – co najwyżej może mocno ukłuć, jak jeż. Gdy postanawia zostać rodzicem, przybiera czerwoną barwę i cały nakrapiany jest białymi plamami. Wtedy to już na pewno wygląda jak potwór z filmu. Kur diabeł, podobnie jak jego kuzyni – kur głowacz i kur rogacz – to drapieżnik, który z powodu swojej diety uznawany jest za szkodnika mórz i oceanów. Jakiej diety? Niedługo się dowiesz.

Gdzie pływa?

Jest rybą przydenną, więc upodobał sobie żwirowe dna do głębokości 60 m, także łąki trawy morskiej – lecz unika mułu. Przebywa na głębokości od 25 do 60 m. Choć jest stworzeniem morskim, nie przeszkadza mu niewielkie zasolenie, dlatego pływa również w słonawych przymorskich jeziorach i w ujściach rzek. Nie jest ruchliwą rybą i nie odbywa długich wędrówek.

Co je?

Jest bardzo żarłoczny. Wyjada z dna skorupiaki, poluje na małe ryby, a ponieważ z wielkim apetytem połyka również ogromne ilości ikry i narybku – nazywany jest jego szkodnikiem. Jest też wielkim konkurentem pokarmowym innych gatunków ryb, którym wyjada obiady. A kur głowacz, też niezły żarłok, chwyta zdobycz, błyskawicznie wypadając z zasadzki.

Kur diabeł rodzic

Gdy na miejsce tarła przybędzie 2-letni, dorosły samiec, samica składa ikrę, która formuje się w jedną lub w dwie grudki i przykleja mocno do kamieni. Samica odpływa, a samiec pilnuje nawet przez 6 tygodni jaj i wylęgu. Larwy mierzące po wylęgnięciu ok. 5 mm, unoszą się swobodnie w toni wodnej, by wkrótce zamienić się w narybek. Gdy osiągną długość ok. 1,5 cm, opadną na dno i rozpoczną przydenne życie.

Ciekawostki

Wysuszony okaz kura diabła może służyć jako barometr – przyrząd do mierzenia ciśnienia. Skóra ryby zmienia kolor, w zależności od tego, jak zmienia się ciśnienie i wilgotność powietrza.

Inne gatunki głowaczowatych z Bałtyku to: kur rogacz (Myoxocephalus quadricornis), podlegający w Polsce ochronie, oraz kur głowacz (Taurulus bubalis).

Kur diabeł, po wyjęciu z wody, furkocze jak traktor.

NAZWA GATUNKU: kur diabeł
RODZINA: głowaczowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Myoxocephalus scorpius
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 60 cm, przeciętnie 10-30 cm
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: do 7 lat
WYSTĘPOWANIE: Bałtyk i Zatoka Gdańska

ŁOSOŚ – ten to ma nos!

Czy ryba ma nos? Nos ryby to dwa dołki między okiem a końcem pyska. Przez otworek przepływa woda i ryba rozpoznaje zapach po substancjach chemicznych, które są w tej wodzie. Łosoś ma doskonały węch. Zna zapach rzeki, w której przyszedł na świat, i dobrze go pamięta. Jest silną, wytrwałą rybą wędrowną, i to między innymi węch służy mu jako nawigacja, gdy dwukrotnie płynie z morza do rzek, gdzie się rozmnaża. Wraca zawsze do tej samej rzeki po śladach zapachu. Zmylić go może tylko zanieczyszczona woda albo zbudowana zapora. Łososie w Wiśle wyginęły z powodu wybudowanej w 1985 roku zapory we Włocławku...

Gdzie pływa?

Łosoś bałtycki to właściwie łosoś atlantycki, żyjący tylko w Bałtyku. Lubi słabo zasolone wody naszego morza. A rzeki, do których przybywa, by dać potomstwo i zamieszkać przez kilka lat, wybiera z silnym prądem i dobrze natlenione.

Co je?

Jako świetnie pływający drapieżnik, z mocnymi zębami, poluje na skorupiaki, mięczaki, larwy owadów i jętek oraz na małe rybki, w tym na węgorze. Pałaszuje chruściki i kiełże. Lubi też kalmary i krewetki. Gdy wędruje na tarło, płynąc do 100 km dziennie, czasem pod prąd, i pokonując liczne przeszkody – nie je nic. Wiele osobników ginie, gdy da już potomstwo.

Ciekawostki

Mięso z łososia jest smaczne i naturalnie białe. Różowego koloru nabiera, gdy łosoś wcina dużo krewetek.

W czasie tarła łosoś robi się czerwonawy, a jego pysk przybiera wygląd haka, którym mocniej przytrzymuje zdobycz.

Na wędrujące łososie polują niedźwiedzie, czatujące na głazach, które wystają z wody.

Rekordowy łosoś złowiony w Polsce mierzył 130 cm i ważył 30,40 kg.

Łosoś atlantycki potrafi przeskoczyć wodospad o wysokości do 3 m.

Łosoś atlantycki może nie jeść nawet przez 22 miesiące.

NAZWA GATUNKU: łosoś atlantycki (i bałtycki)
RODZINA: łososiowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Salmo salar
WAGA CIAŁA: do 30 kg, przeciętnie 5-10 kg
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 150 cm, przeciętnie 50-100 cm
WYSTĘPOWANIE: północne części Oceanu Atlantyckiego, Morze Bałtyckie i rzeki Europy

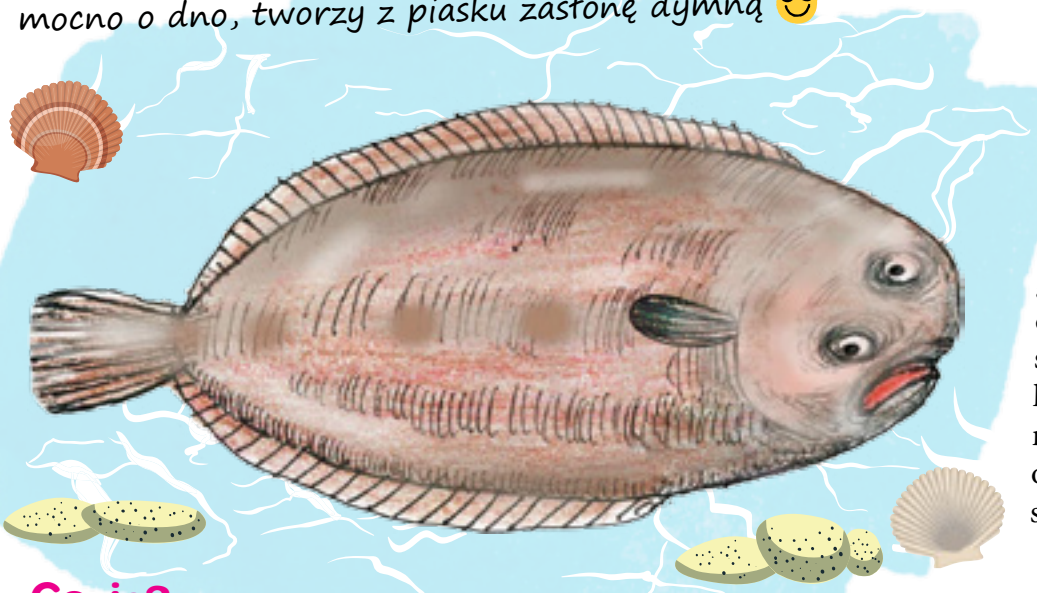
99% spożycia łososia atlantyckiego na świecie pochodzi z hodowli – większość hodowli odbywa się w akwakulturach prowadzonych w Norwegii, Chile, Szkocji, Kanadzie i Wyspach Owczych. Dziki łosoś jest już rzadkością, a łosoś bałtycki jest rybą poważnie zagrożoną wyginięciem. W Polsce hoduje się łososia do zarybień.

Łosoś rodzic

Tarło łososia odbywa się na żwirowatym, kamiennym lub piaszczystym dnie czystych rzek i strumieni. Jesienią samica wygrzebuje ogonem jamkę i składa w nim ikrę, którą przysypuje kamieniami. Dopiero wiosną wylęgną się larwy o długości 2 cm.

SOLA – sprytna wojowniczka

Sola, w kształcie „płaskiego jajka", która – jak większość ryb z grupy płastug – ma dwoje oczu po prawej stronie, potrafi sprytnie polować na ofiary i równie sprytnie unikać ataków drapieżników. Po pierwsze, pomaga jej w tym czarna plamka na końcu płetwy piersiowej. Podnosząc tę płetwę, sola udaje ostrosza, rybę z jadowitymi kolcami, i przeciwnicy zmykają. Po drugie, sola ma na spodniej części ciała, tej bezocznej, liczne drobne wąsiki. To takie radary, którymi – przycupnięta przy dnie – wyczuwa najmniejszy ruch i zapach ofiary oraz wroga, nawet z dużej odległości. W razie zagrożenia wykonuje skok, zagrzebuje się błyskawicznie w piasku po same oczy i nieruchomieje. Gdy drapieżnik nie odpuszcza, sola wykonuje drugi skok i uderzając mocno o dno, tworzy z piasku zasłonę dymną

Gdzie pływa?

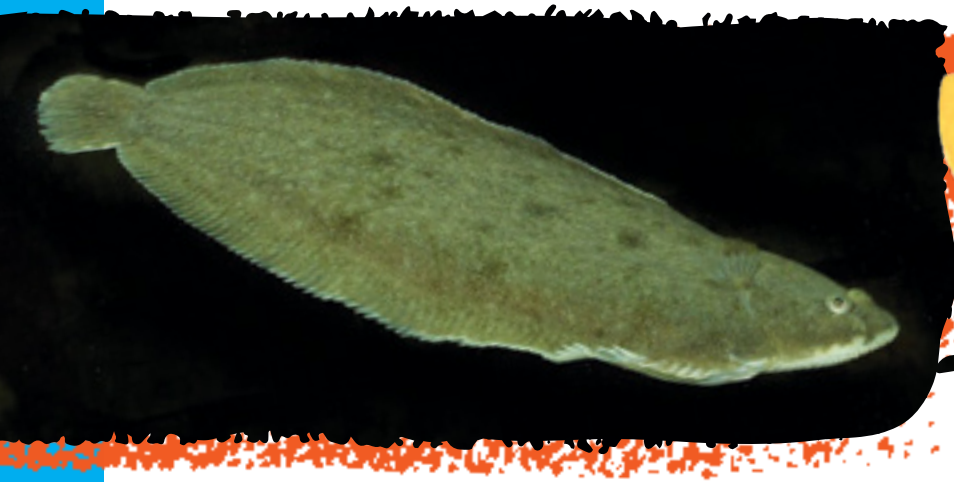
Zamieszkuje płytkie wody przybrzeżne, z błotnistym lub piaszczystym dnem. Tylko zimą przemieszcza się w głębsze rejony, nawet do 50 m głębokości. Czasem wpływa do rzek. Aktywna nocą, dzień spędza w ukryciu, pod kołderką z piasku lub mułu. Młodsze rybki żyją stadnie, ale gdy osiągną dorosłość, rozpraszają się i zostają samotnikami.

Co je?

Jest drapieżnikiem, więc poluje z ukrycia na różne zwierzęta denne – mięczaki, skorupiaki, pierścienice. Pałaszuje też drobne ryby, które nie potrafią przed nią umknąć.

Sola rodzic

Dorosły, 3-letni samiec wyrusza na spotkanie z samicą. Samica składa ikrę, która unosi się swobodnie w toni wodnej. Larwy wylęgają się po ok. 8 dniach i mają ok. 4 mm. Ich początkową „stołówką" jest plankton, gdzie łakomie żerują. Gdy urosną do 7 mm, a ich oczy przemieszczą się na prawą stronę ciała – rybki opadną i rozpoczną polowanie na ofiary przy dnie.

Nazwa gatunku: sola zwyczajna, rodzina: solowate
Nazwa łacińska: Solea solea
Wielkość ciała: do 70 cm, przeciętnie 30-50 cm
Waga ciała: do 3 kg
Długość życia: do 20 lat, przeciętnie 3-10 lat
Występowanie: zachodni Bałtyk

Ciekawostki

Solę nazywa się inaczej podeszwicą. Czy dlatego, że łacińska nazwa solea oznacza sandał?

Mięso soli ma niezwykły delikatny, lekko słodki smak – tę rybę chętnie jedzą dzieci.

W Polsce sprzedaje się czasem jako solę podobną w smaku limandę żółtoptetwą (Limanda aspera). Warto więc zapytać, czy oferowana ryba to prawdziwa sola.

Na całym świecie połowia się rocznie ok. 32 tys. ton soli. Połowy pochłaniają duże koszty, bo sola żyje samotnie. W niektórych krajach Europy sola jest również rybą hodowlaną.

STORNIA – flądra-kameleon

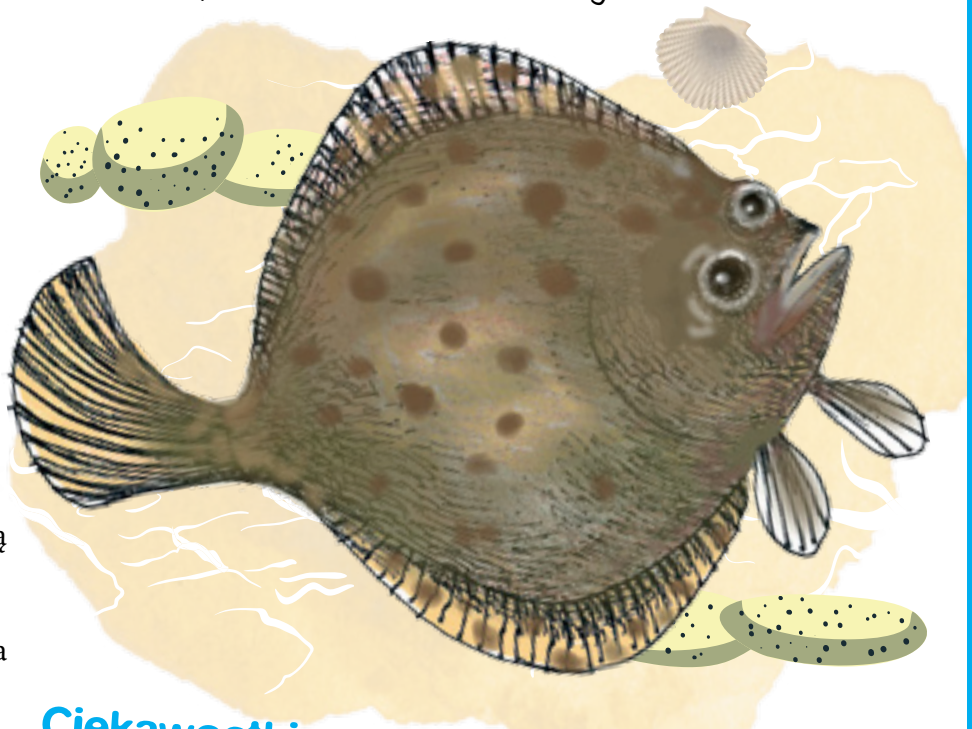
Flądra – bo to inna nazwa storni, a kameleon – bo ryba ta potrafi po mistrzowsku zmieniać swoje barwy. Normalnie jej górna strona, ta z oczami (oczy ma tylko po prawej stronie ciała, jak wszystkie płastugi), jest brązowa, cętkowana, ale gdy flądra chce się dobrze zamaskować, przybiera kolor piasku czy mułu na dnie, a nawet pokrywa się kropkami podobnymi do drobin żwirku. Żyje w morzu i także w wodach słodkich. Trudno jest jej pływać, bo nie ma pęcherza pławnego, ale „żegluje" i ślizga się w wodnych prądach, łatwo zbierając pokarm z dna morza czy rzeki.

Gdzie pływa?

Żyje przy dnie morza, na głębokościach od 1 do 100 m. Wpływa do wód słonawych. Często wędruje w górę rzek – lubi ich ujścia, z błotnistym dnem.

Co je?

Jest rybą przydenną, więc żywi się larwami owadów, skorupiakami, pierścienicami i mięczakami, na przykład małżami. Poluje też na drobne ryby. Młode osobniki zjadają plankton – roślinki lub małe żyjątka unoszące się w wodzie. Żeruje nocą, ale w wędrówce po pokarm, korzysta z przypływów i odpływów. Podczas odpływu spoczywa na dnie, czekając na przypływ, który zaniesie ją dalej i dalej, nawet na słodkie wody. Taką jest spryciarą ☺ Zimą przestaje jeść i wpływa do głębszych słonych wód.

Ciekawostki

Tylko u flądry, w odróżnieniu od innych płastug, część tusek przekształca się w ostre kostne płytki.

Organizm flądry bardzo dobrze znosi różnice temperatur oraz szybko przystosowuje się do przebywania w słonej i za chwilę w słodkiej wodzie. To niezwykła cecha. W Polsce flądrę można spotkać w Wiśle nawet na wysokości Warszawy.

Mięso flądry ma maślany smak, jest delikatne i soczyste.

Jest rybą bardzo cenioną w rybołówstwie i wędkarstwie.

Stornia/flądra rodzic

Dorosła, 4-letnia flądra, podczas tarła przemieszcza się na otwarte wody morza, bo rozmnażać się potrafi tylko w wodzie morskiej. Samica składa ikrę unoszącą się na powierzchni, a larwy wykluwają się po ok. 9 dniach. Gdy urosną do 7 mm, ich oczy ułożą się po prawej stronie ciała. Jako małe już rybki powędrują w górę rzeki, na płycizny, które dadzą im schronienie, bo przypominać będą nie obiad do schrupania, tylko opadłe liście ☺

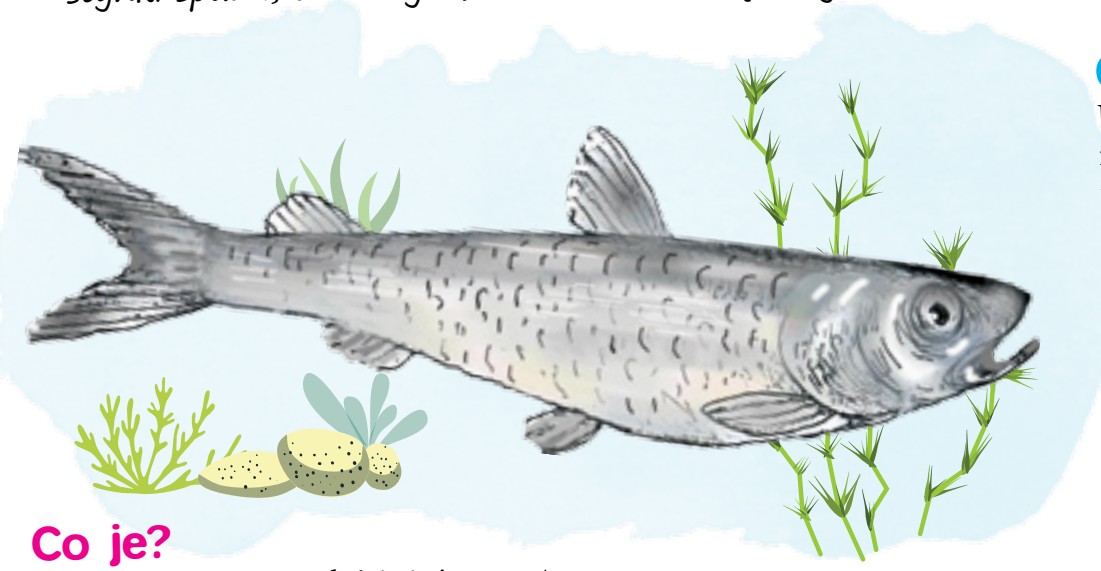
NAZWA GATUNKU: stornia
RODZINA: flądrowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Platichthys flesus
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 60 cm, przeciętnie 35 cm
WAGA CIAŁA: do 1 kg, przeciętnie 600 g
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: do 15 lat, przeciętnie 8-9 lat
WYSTĘPOWANIE: Bałtyk i bałtyckie zatoki, ujścia rzek, także Wisła

STYNKA – mała zębata rybka

Rekin ma zęby i sum, i szczupak, i okoń, i wiele innych drapieżników – ale mały pyszczek stynki, z prześwitującym ciałkiem, też jest uzębiony, bo stynka, gdy skończy 2 lata, również staje się drapieżnym łowcą. Poluje głównie w morzu, ale na tarło wyrusza do wód słodkich, więc można ją spotkać w rzekach i w jeziorach. Choć jest mała i żyje krótko, ma wielkie znaczenie dla człowieka. Z jej mięsa produkuje się konserwy rybne, jedzenie dla zwierząt w gospodarstwach oraz tran. Jest też smaczną strawą w restauracjach. Gdy rybacy mają szczęście, mogą za jednym podejściem złowić nawet kilkaset kilogramów stynki ☺ Ale liczebność stynki spada, bo to ryba, która lubi zimną i czystą wodę...

Gdzie pływa?

Upodobała sobie zimne, dobrze natlenione wody i koniecznie bez zanieczyszczeń, bo jest na nie wrażliwa. Pływa głównie w otwartej toni wodnej – w zatokach Bałtyku, w jeziorach i w ujściach rzek. W ciągu doby poluje, wędrując z góry na dół i z dołu do góry. Zimą łączy się w większe stada, dlatego łatwiej ją złowić.

Co je?

Ma duży apetyt, więc właściwie je wszystko, nawet glony. Młoda stynka pałaszuje okrzemki, oczliki i wrotki, starsza dodaje do jadłospisu skorupiaki i larwy owadów. Jeszcze starsza zaczyna życie drapieżcy. Poluje nawet na mniejsze osobniki swojego gatunku i uwielbia małe jazgarze, a wiosną wyjada narybek. Tylko w czasie tarła nie je nic.

Stynka rodzic

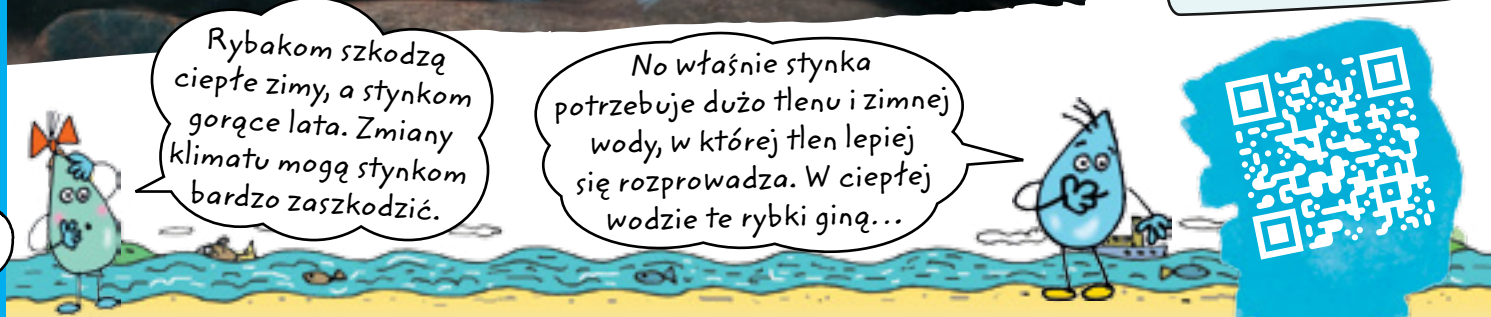
Dorosłe, już nawet 2-letnie ryby łączą się w ławicę i wędrują razem na tarło nawet 30 km w górę rzeki. Na piaszczystym lub kamienistym dnie samica składa ikrę, która przykleja się do podłoża lub roślinności. Po miesiącu wylęgają się larwy, długie na 5-6 mm. Gdy urosną do 5 cm, spłyną do morza.

Ciekawostki

Mięso stynki pachnie świeżym ogórkiem. Jest to tak wyraźny, wyczuwalny aromat, że rybacy, wyciągający sieć z wody, od razu wiedzą, że albo są w niej stynki – nawet tylko kilka sztuk – albo były i uciekły, zostawiając po sobie ogórkowy zapach, długo unoszący się w powietrzu.

NAZWA GATUNKU: stynka
RODZINA: stynkowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Osmerus eperlanus
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 35 cm, przeciętnie 20 cm
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: do 8 lat, przeciętnie 2-3 lata
WYSTĘPOWANIE: Bałtyk – Zalew Szczeciński, Zatoka Gdańska, Zalew Wiślany, także Wisła oraz głębsze jeziora

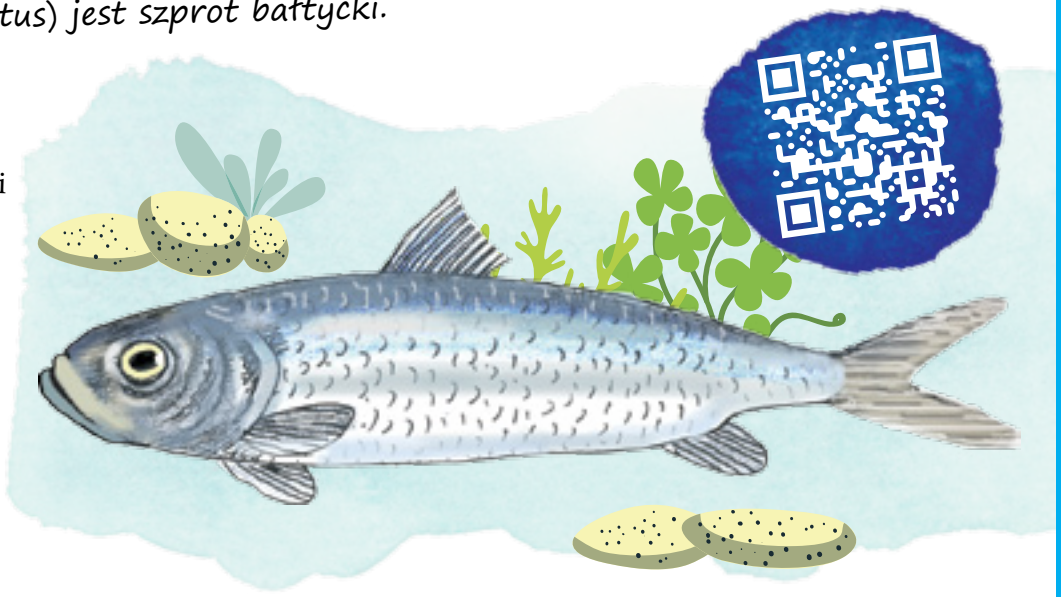

SZPROT – srebro Bałtyku

Jeśli szprot jest srebrem Bałtyku, to na pewno jest nim również śledź. Ryby te są do siebie bardzo podobne i często trzymają się razem, szczególnie, gdy są bardzo młode. Szprota od śledzia odróżnia głównie szorstka krawędź brzucha i inaczej ułożona nasada płetwy grzbietowej. Ta mała morska ryba, nazywana też sardynką norweską, ma dla człowieka i przyrody duże znaczenie. Poławiana jest do jedzenia i do produkcji paszy, stanowi też główny pokarm dla dorsza. Kiedyś wyławiało się z Bałtyku 250 tysięcy ton szprota rocznie. Teraz jest go już znacznie mniej. Podgatunkiem szprota (Sprattus sprattus) jest szprot bałtycki.

Gdzie pływa?

Jest zwierzęciem stadnym, dlatego pływa w otwartej toni wody w dużych ławicach. Żyje w morzu, do kilkuset km od brzegu i do 20 m głębokości. Lubi też słonawe ujścia rzek. W ciągu doby odbywa wędrówki pionowe – na początku dnia przebywa blisko podłoża, w nocy płynie do góry i przy powierzchni wody stado rozluźnia się. Latem żyje na głębokości do 60 m, zimą schodzi nawet o 100 m niżej.

Co je?

Jest planktonożerną. Płynąc, otwiera pysk i połyka ze smakiem różne małe żyjątka. Nie jest wybredny i nie wybiera ofiar.

Szprot rodzic

2-letni samiec, który ma 13 cm długości, wyrusza na tarło, na nocne spotkanie z samicą, w wodach w pobliżu wybrzeża. Samica składa ikrę w kilku porcjach. Ikra swobodnie unosi się w toni wodnej, a po tygodniu wylęgają się larwy długości 4 mm, które są przenoszone prądami morskimi na duże odległości.

NAZWA GATUNKU: śledź bałtycki
RODZINA: śledziowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Sprattus sprattus balticus
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 20 cm, przeciętnie od 10 do 13 cm
WAGA CIAŁA: do 20 g, przeciętnie od 7 do 14 g
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: do 6 lat
WYSTĘPOWANIE: Bałtyk, ujścia rzek

Ciekawostki

Mięso szprota jest ściste, soczyste, o charakterystycznym, wyrazistym smaku. Najsmaczniejsze szproty pochodzą z odłowów zimowych. Mięso szprota jada się po uwędzeniu lub jako konserwę rybną. W niektórych krajach się je suszy.

Która odpowiedź jest prawdziwa?

1. Szprot lubi się przyjaźnić ze śledziem. WO →4
2. Szprot jest nazywany złotem Bałtyku. DZIE →4
3. Szprot jest bardzo wybredny, dokładnie wybiera ofiary. BAŁ →13

ŚLEDŹ – srebrzysta sałaka

Sałaką zwie się śledzia, który żyje w Bałtyku. Do niedawna Bałtyk zasiedlały śledzie, które odbywały tarło jesienną lub wiosenną porą. Z niewyjaśnionych powodów śledzie „jesienne" całkowicie wyginęły. Śledzia wiosennego jest wciąż dużo, ale z roku na rok jego zasoby się zmniejszają. Jeszcze 40 lat temu rybacy łowili w Bałtyku ponad 400 tysięcy ton śledzia rocznie. Teraz połowy muszą być bardzo ostrożne – bo śledź ma dla człowieka i innych ryb ogromne znaczenie, więc nie może go zabraknąć. Sałaka jest podgatunkiem śledzia atlantyckiego (Clupea harengus).

Gdzie pływa?

Jest rybą towarzyską i lubi przemierzać w ogromnych ławicach otwartą toń wodną. W ciągu dnia stado pływa niżej, nocą – wyżej. Wybiera miejsca nie głębsze niż 250 m.

Co je?

Wyłapuje z wody żyjątka tworzące zooplankton, ale nie robi tego tak jak inne ryby planktonożerne. Nie poluje, pływając z otwartym pyskiem, tylko ofiary wybiera wzrokiem. Raz złapie skorupiaka, innym razem skrzydłonoga, jeszcze innym – rzuci się na rybią larwę. W dzień żeruje bliżej dna, nocą unosi się bliżej powierzchni wody i tam wypatruje zdobyczy.

Śledź rodzic

3-letni samiec jest już gotowy, by dać potomstwo. Tarło odbywa się na głębokości do 7 m, nad żwirowatym lub kamienistym dnem, na które opadnie złożona przez samicę ikra i przyklei się do roślin, kamieni, piasku. Samica złoży ją kilka razy, dlatego ikra utworzy kilkuwarstwowy „dywan", zwabiający, niestety, głodnych drapieżników. Po ok. 14 dniach z ikry wykluwają się 5-9 mm larwy, które w ciągu 2 miesięcy zamienią się w 4 cm rybki. Utworzą wówczas ogromne stada, często z młodymi szprotami, podążające w kierunku płytkich wód przybrzeżnych i zatok. Dopiero po roku spłyną w głębsze warstwy wody.

NAZWA GATUNKU: śledź bałtycki
RODZINA: śledziowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Clupea harengus membras
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 24 cm
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: do 25 lat, przeciętnie 3-5 lat
WYSTĘPOWANIE: wschodnia część Bałtyku, Zalew Wiślany

Ciekawostki

Śledzie komunikują się w niezwykły sposób. „Rozmawiając" ze sobą, używają wysokich częstotliwości za pomocą pęcherzyków powietrza, które wypuszczają z odbytu.

Jest rybą najczęściej zjadaną na świecie. Mięso śledzia jest delikatne, tłuste.

W przybrzeżnych wodach Bałtyku występują 2 inne gatunki z rodziny śledziowatych o zabawnych nazwach: parposz (objęty ochroną częściową) i aloza finta

TASZA – zając morski

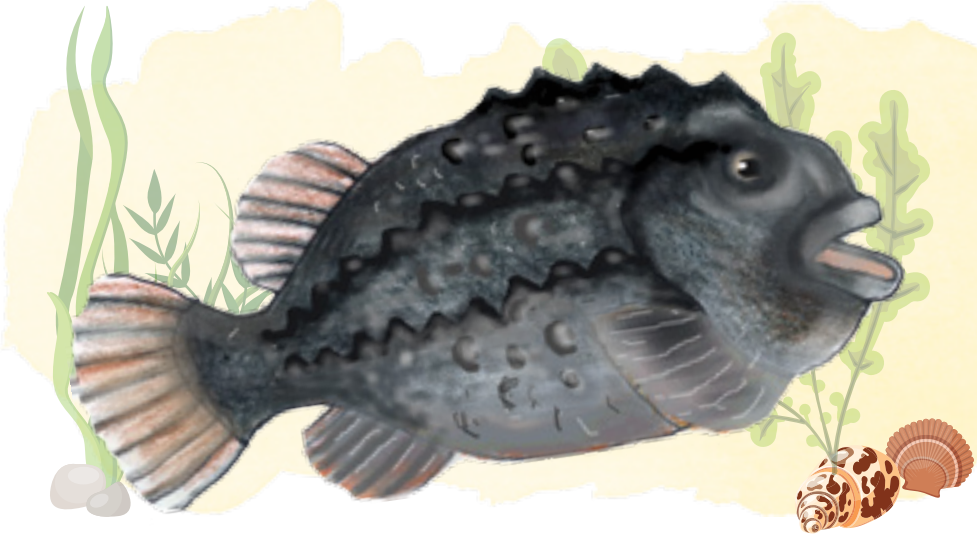
Dziwny ten zając morski – nie skacze ani nie ma długich uszu. Lecz jako ryba też ma dziwny wygląd, budowę i zwyczaje. Mówią o niej brzydal, ale przecież każda ryba jest na swój sposób ładna i potrzebna w przyrodzie. Tasza jest gruba, masywna, ciemnoszara, a zamiast łusek ma na całym ciele guzki kostne, kolce, wybrzuszenia, wyrostki i brodawki. Płetwa grzbietowa zamienia się u niej z wiekiem w duży „grzebień". A płetwy brzuszne od razu zrastają się, tworząc przyssawkę. Dzięki niej tasza może przyczepić się do podwodnych skał i żadne morskie prądy już ją nie porwą. Bardzo jej to odpowiada, bo nie jest ruchliwą rybą.

Gdzie pływa?

Lubi strefę przybrzeżną wód, gdzie na umiarkowanej głębokości prowadzi przydenne życie, przysysając się do podłoża. Tylko czasem pływa w toni wodnej. Zimą schodzi głębiej, nawet do 350 m.

Co je?

Pałaszuje z dużym apetytem skorupiaki, meduzy i małe ryby, które uda jej się upolować. Sama też jest smacznym kąskiem dla fok, rekinów i innych ryb drapieżnych.

Ciekawostki

Tasza jest poławiana dla mięsa i ikry. Tylko mięso samca jest smaczne, choć bardzo wodniste. Wędzi się je lub przerabia na rybne konserwy. Podobno mięso samicy prawie w ogóle nie nadaje się do jedzenia. Ikrę barwi się na czerwono i czarno i sprzedaje jako tani kawior. Specjalizują się w tym Islandczycy, którzy cenią sobie taszę, a samicom i samcom tego gatunku dali nawet inne nazwy.

Tasza nie ma pęcherza pławnego.

Tasza rodzic

Od wczesnej wiosny samiec nie je, przygotowując się do tarła – bo właśnie to on będzie troskliwym rodzicem, który otoczy opieką i narybek, i jaja. Na dnie płytkiej wody, kamienistym i zarośniętym, blisko brzegu, samica składa w grudkach ikrę i odpływa na głębsze wody. Strażnikiem staje się samiec. Zdarza się nawet, że gdy woda zaczyna odpływać, troskliwie chroni jaja swoim ciałem. Po miesiącu wylęgają się 7 mm larwy, które przysysają się na pewien czas do ciała samca. Później stają się samodzielne, a zimową porą odpływają w głębsze warstwy wody.

NAZWA GATUNKU: tasza
RODZINA: taszowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Cyclopterus lumpus
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 40 cm, przeciętnie 20-30 cm
WYSTĘPOWANIE: Bałtyk

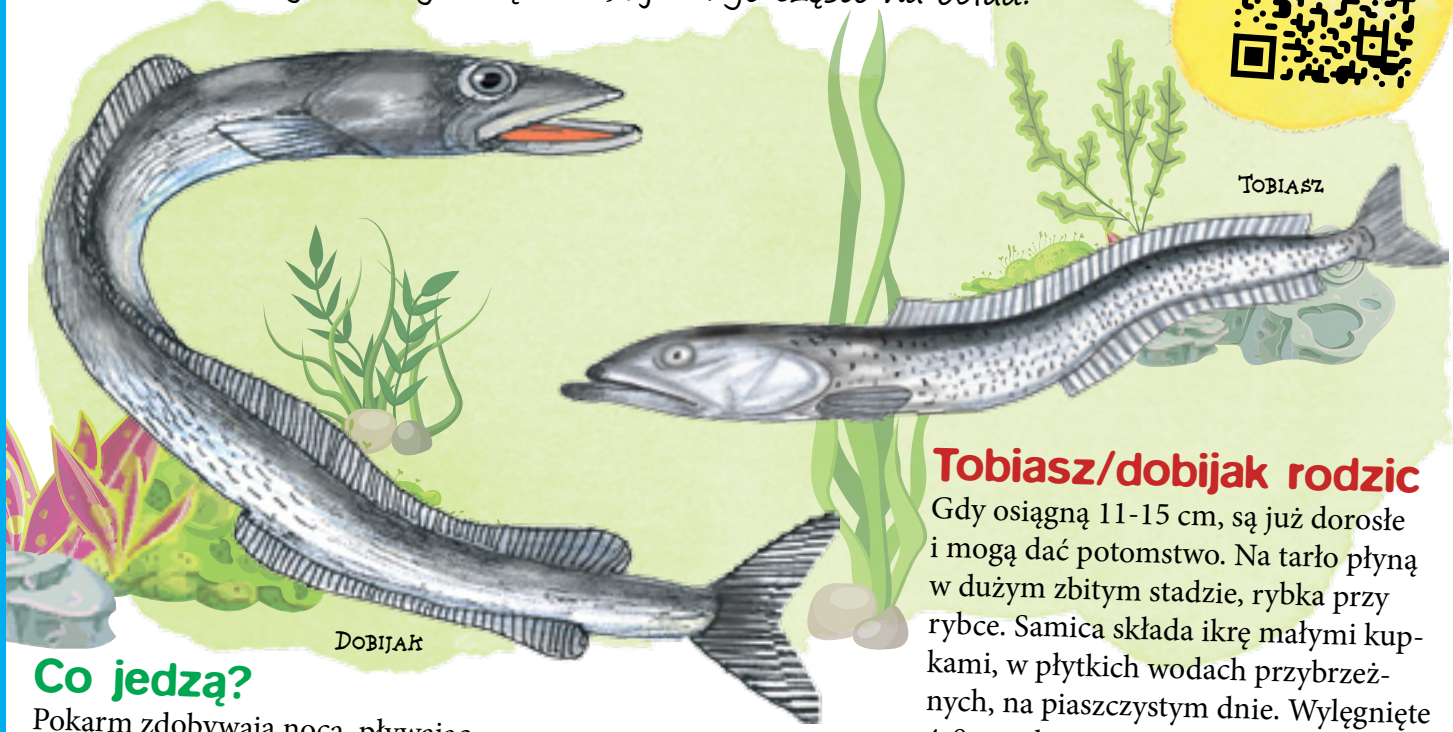
Która odpowiedź o śledziu jest prawdziwa?

1. Śledź żeruje pływając z otwartym pyszczkiem. TY →12
2. W ciągu dnia stado śledzi pływa niżej, a nocą wyżej. WA →11
3. Śledzie nie mają dużego znaczenia dla człowieka i innych ryb. MOR →13

ZABAWA MISTRZÓW

TOBIASZ i DOBIJAK – dwa długaski

Tobiasz – ta srebrzysta ryba jest mała, chuda, długa, a w swoim spiczastym pyszczku nie ma ani jednego zęba. Jednak można ją nazwać ważniakiem, bo jest ważna – i dla nas, ludzi, i dla innych zwierząt. Poławia się ją do produkcji mączki rybnej, czasem do jedzenia – po ugotowaniu lub uwędzeniu – i jako żywą przynętę do połowu innych ryb. Wędkarze zbierają tobiasza w czasie odpływu morza za pomocą specjalnych sieci, zwanych „tobiaszówkami". A jest pożywieniem także dla fok, ptaków, różnych drapieżnych ryb – na przykład turbota – i nawet jego krewniak z Bałtyku, dobijak, właściciel 2 małych ostrych ząbków, zjada go często na obiad.

Tobiasz/dobijak rodzic

Gdy osiągną 11-15 cm, są już dorosłe i mogą dać potomstwo. Na tarło płyną w dużym zbitym stadzie, rybka przy rybce. Samica składa ikrę małymi kupkami, w płytkich wodach przybrzeżnych, na piaszczystym dnie. Wylęgnięte 4-8 mm larwy unoszą się wraz z prądem wody jako składnik planktonu.

Co jedzą?

Pokarm zdobywają nocą, pływając w małych ławicach, głównie przy dnie. Pałaszują drobne skorupiaki i inne małe żyjątka zooplanktonu, jak wieloszczety czy pierwotniaki. Czasem połykają narybek. Dobijak poluje też na rybki.

Gdzie pływają?

Nie mają pęcherza pławnego, więc przebywają blisko morskiego dna - tobiasz na głębokości ok. 30 m, a dobijak nawet głębiej, bo 60 m. Lubią, gdy podłoże jest piaszczyste. Tobiasz żeruje w nim, odpoczywa, a także ukrywa się, gdy czuje zagrożenie.

Ciekawostki

Mięso tobiasza jest smaczne.

I tobiasz, i dobijak, mają na ciele dużo fałdek, ale u dobijaka pofałdowana jest też długa płetwa grzbietowa. Dobijak ma po jednej czarnej plamce na obu bokach pyszczka, a tobiasz nie

Dobijak też jest poławiany jako przynęta dla ryb oraz jako składnik mączki rybnej, i też stanowi pożywienie dla innych zwierząt – tych ze skrzydłami, płetwami i futrem.

Nazwa gatunku: tobiasz
Rodzina: dobijakowe
Nazwa łacińska: Ammodytes tobianus
Wielkość ciała: do 20 cm
Długość życia: do 7 lat, przeciętnie 4 lata
Występowanie: Bałtyk i jego wody przybrzeżne

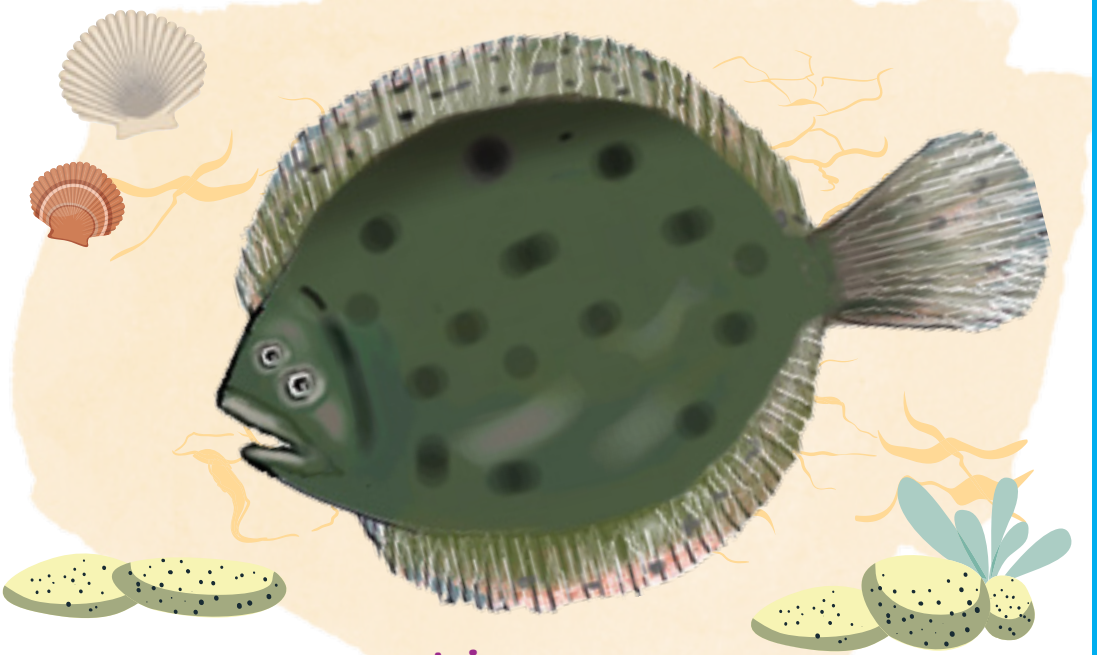
Nazwa gatunku: dobijak
Rodzina: dobijakowe
Nazwa łacińska: Hyperoplus lanceolatus
Wielkość ciała: do 30 cm, przeciętnie 20-28 cm
Występowanie: Bałtyk i jego wody przybrzeżne

TURBOT – wielki skarp

Wielki skarp czy skarb? I to, i to ☺ Skarp i płaszcza to inne nazwy turbota. Ale turbot uznawany jest przez wielu ludzi za skarb, bo to bardzo smaczna bałtycka ryba, podawana w eleganckich restauracjach. Tak jak flądra i gładzica, jest płaska. Sprytnie też zmienia barwy, udając w razie potrzeby piasek, żwir lub muł, gdy leży nieruchomo na dnie morza. Ma oczy po jednej stronie ciała – ta strona jest brunatna, z plamkami i kostnymi wyrostkami – i jasny, białawy spód. Turbot, drapieżna ryba dużych rozmiarów, należy obecnie do gatunku, który jest bliski zagrożenia wyginięciem. Jego liczebność w Bałtyku wciąż spada, a przecież to bardzo ważna dla nas ryba konsumpcyjna, czyli przeznaczona do jedzenia.

Gdzie pływa?

Żyje blisko morskiego dna, w raczej płytkich przybrzeżnych wodach. Nie schodzi niżej niż na głębokość od 20 m do 70 m. Lubi na dnie muł lub piasek, w którym może się zakopać. Gdy jest starszy, pływa dalej i głębiej.

Co je?

Żeruje przy dnie, wyłapując denne zwierzęta – różne skorupiaki i mięczaki. W dorosłym życiu przede wszystkim poluje na małe ryby. Szczególnie upodobał sobie tobiasza.

Turbot rodzic

Dorosły 3-letni samiec wyrusza na spotkanie z samicą. Samica składa ikrę, która pływa swobodnie w morzu. Po 7 dniach wylęgają się larwy, małe na 3 mm. Gdy po blisko 2 miesiącach urosną do 3 cm, ich prawe oko przesunie się na lewą stronę ciała, a druga strona pozostanie ślepa. Zaniknie u nich także pęcherz pławny i rybki opadną na dno, by tam już żyć

Ciekawostki

Ciało turbota tworzy niemal koło z ogonkiem jak pędzelek.

Jego mięso jest bardzo smaczne, delikatne i soczyste, zwarte i jędrne.

NAZWA GATUNKU: turbot
RODZINA: nagładowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Scophthalmus maximus
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 55 cm
WAGA CIAŁA: do 10 kg
DŁUGOŚĆ ŻYCIA: do 25 lat, przeciętnie 5-7 lat
WYSTĘPOWANIE: Bałtyk i jego wody przybrzeżne

WĘGORZYCA – cud natury

Dlaczego cud? Cud, bo jest to ryba inna od wszystkich znanych ryb na świecie – karmi swoje młode prawie jak pies albo kot. Samica nie składa ikry, tylko przechowuje ją wewnątrz swojego ciała, jakby była w ciąży, a młode osobniki przysysają się paszczami do specjalnych kanalików, każdy do swojego, i piją z nich odżywczy płyn z rozpuszczonym tlenem. Po około pół roku samica rodzi w pełni rozwinięte rybki o długości 3–5 cm. Jest ich 20, 50, 100, a najwięcej 400 sztuk ☺ Wygląd węgorzycy też jest niezwykły. To raczej kijanka, nie ryba. Jej łebek i brzuch są owalne, a pozostała cześć tułowia mocno spłaszczona. Pomimo nazwy węgorzyca ma również niewiele wspólnego z węgorzem.

Gdzie pływa?

Upodobała sobie płytkie wody przybrzeżne, o głębokości najwyżej 40 m. Pływa też w słonawych ujściach rzek, blisko mulistego dna, wśród glonów i podwodnych roślin. Lubi przebywać przy skalistych brzegach pod kamieniami albo schowana w zarośla i glony.

Co je?

Jako drapieżnik poluje prawie na wszystko, co się rusza. Lubi wieloszczety, mięczaki, skorupiaki. Żerując przy dnie, wyłapuje różne denne zwierzęta. Połyka też ikrę i narybek. I wreszcie – zjada upolowane przez siebie małe ryby.

Węgorzyca rodzic

Jest rybą żyworodną. Dorosły samiec spotyka się na jakiś czas z samicą i odpływa. Po 6 miesiącach samica rodzi młode.

Ciekawostki

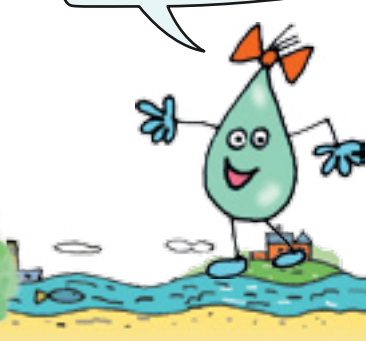
Węgorzyca może przeżyć jakiś czas bez wody, bo potrafi oddychać bezpośrednio powietrzem. Nauczyła się tego jeszcze w brzuchu mamy. Czeka na przypływ w wilgotnym miejscu, wśród wodorostów lub ukryta w skałkach.

Choć jest jadalna, nieczęsto trafia na stoły ze względu na mało apetyczne zielonkawe mięso i ości, ale połowia się jej rocznie ok. 50 ton.

W okolicach Zatoki Ryskiej węgorzyca często łowiona jest przez wędkarzy, zimą w przeręblach.

NAZWA GATUNKU: węgorzyca
RODZINA: węgorzycowate
NAZWA ŁACIŃSKA: Zoarces viviparus
WIELKOŚĆ CIAŁA: do 60 cm, przeciętnie 33–40 cm
WAGA CIAŁA: do 1 kg, przeciętnie 0,5 kg
WYSTĘPOWANIE: Bałtyk i jego wody przybrzeżne, ujścia rzek

Ważny list od sprytnej Oli, 15 czerwca 2018

Dziewczyny i chłopaki znad morza, mieszkacie tutaj, więc dobrze, jeśli będziecie o czymś wiedzieli.
Kłus to jazda na koniu. Ale kłusownictwo to bardzo brzydka sprawa. Gdy łowi się ryby tam, gdzie nie wolno, albo w niedozwolony sposób, to już mój tata wie, co trzeba zrobić. Razem ze swoim kolegą z pracy wymyślili sposoby, jak łapać takich drani. Są dla nich ustalone kary. I będą nawet nowe śmigłowce kontrolujące morze!
Chciałabym latać takim śmigłowcem.
Tata pracował nad tym projektem kilka miesięcy, ale to dobrze, bo zadbał o ryby, żeby sobie bezpiecznie pływały w morzu.

To na razie, cześć!

Przykład działania pomocowego objętego PO RYBY 2014–2020, priorytet PU 3

Z Pamiętnika Zuzi, 13 marca 2018

Wujek mi powiedział, że ma nową pracę, przy hodowli ryb. Zwiedzaliśmy ją razem. Zabrał mnie, bo wie, że interesuję się rybami. I że lubię je jeść. Ale było ich dużo w tym zbiorniku! A woda aż burczała od tlenu. Są tu ogromne filtry i automatyczne karmniki. Jest też na miejscu ichtiolog, to taki znawca i badacz ryb. Hodowane tu ryby nazywają się jesiotry. Wujek mi powiedział, że właściciel hodowli mógł zatrudnić nowe osoby, bo otrzymał pieniądze z Programu UE. To super. Narysowałam wujkowi złotą rybkę niech mu przynosi szczęście w nowej pracy.

Przykład działania pomocowego objętego PO RYBY 2014–2020, priorytet PU 2

Która odpowiedź jest prawdziwa?

1. Kłusownik to inaczej badacz i znawca ryb. SKA →10
2. Jesiotry to ryby hodowlane. LI →13
3. Ichtiolog zajmuje się masowym poławianiem ryb. BA →6

Z Pamiętnika Kai,

14 października 2019

Mieszkam we wsi Mosty. Ostatnio dużo się tu dzieje, bo specjalna ekipa stawia budynek, za pieniądze z UE, za całe 100 tysięcy złotych. To będzie takie miejsce dla wędkarzy, turystów, a także dla nas, dzieci – bo my też chcemy obejrzeć „Kącik tradycji rybackich", który tam powstanie. Całą klasą pójdziemy. Mój tata jest nowoczesnym rybakiem, ale bardzo jestem ciekawa, jakimi narzędziami kiedyś łowiono ryby. Już nie mogę się doczekać. Każdego dnia chodzę i sprawdzam, jak posuwają się prace budowlane.

Przykład działania pomocowego objętego PO RYBY 2014-2020, priorytet PU 3

Z notesu Hani, 28 maja 2017

Lubię słuchać opowieści mamy. Czasem używa trudnych słów. Opowiedziała mi o **akwakulturze**, bo zajmuje się takim specjalnym programem związanym z rybami. Słuchałam, a potem wzięłam kredki i narysowałam **akwakulturę** – wielki zbiornik wody, w którym pływa wiele ryb. Obok tego zbiornika narysowałam kilka osób, bo **akwakultura** to nie tylko woda i ryby. To także pan konstruktor, który rysuje szkice takich zbiorników. I pani, która uczy innych, jak pielęgnować ryby. I ichtiolog, który wie wszystko o rybach. I pan od sprzątania zbiorników, i lekarz, który leczy ryby. Podoba ci się mój rysunek? A ty jak narysujesz **akwakulturę**?

Przykład działania pomocowego objętego PO RYBY 2014-2020, priorytet PU 4

Wszystkie testy ZABAWY MISTRZÓW znalezione? Prawdziwe odpowiedzi wybrane? Brawo!

Wpisz do kratek właściwe sylaby (w jednym przypadku jest to pojedyncza litera), po kolei – według cyferek (lub liczb) przy każdej z zabaw i odpowiednio do tych zamieszczonych w kratkach – i odczytaj hasło ☺

1	2	3	4	5	6	7

8	9	10	11	12	13	14	,	!

A teraz, MISTRZOWIE, parę pytań do Was.

Możecie odpowiedzieć sami albo zaprosić do rozmowy rodzeństwo, przyjaciół, rodziców czy dziadków ☺ Możecie namówić ich, by też przeczytali tę książkę i zostali MISTRZAMI.

Jakie znasz projekty, które zostały zrealizowane w Twoim regionie z Programu Operacyjnego „Rybactwo i Morze"?

Czy masz jakiś pomysł, na co można wydać pieniądze z nowego Funduszu?

Czy znasz kogoś, kto skorzystał z funduszy UE??

Czy ktoś z Twoich krewnych lub znajomych jest rybakiem?

Czy masz jakiś pomysł na plakat przedstawiający, jak bardzo ryby są potrzebne? Porozmawiasz o tym w klasie?

Czy Lubisz jeść ryby? Jaka ryba najbardziej Ci smakuje?

Czy znasz kogoś, kto wędkuje? Czy Ty wędkujesz?

Która ryba z tego albumu najbardziej Ci się podoba?

Czy umiesz przyrządzić jakieś rybne danie?

CO MOŻESZ ZROBIĆ TERAZ DOBREGO DLA RYB I DLA POLSKICH WÓD?

A co, jak myślisz, możesz zrobić dla ryb, gdy dorośniesz?

Krzyżówka

Odgadnij hasła i wpisz do kratek. Przejrzyj jeszcze raz książkę, bo są w niej wszystkie informację, jakich potrzebujesz ☺. Wpisz rozwiązanie w pola pod krzyżówką.

POZIOMO:

2. Na dnie morza lub na plaży
4. Łódź rybacka
6. Ma wąsiki i kryjówkę w mule
10. Jedna z polskich rzek
12. Ryba – przysmak królów
13. Czyściciel wód
15. Małe żyjątka unoszące się w toni wodnej
16. Drugi człon nazwy ryby w kształcie kolczastej maczugi
17. Psotna ryba-ostroryjek
20. Rybka spod znaku rogalika
21. Pływa kutrem i zarzuca sieci
23. Ryba odzyskana – przyjaciel dinozaurów
25. Warszawska rzeka

PIONOWO:

1. Siedzi z wędką i czeka
3. Rybka, którą lubią jeść dzieci
4. Poławia ryby bez zezwolenia
5. Jeden z największych rybich drapieżników w Bałtyku
7. Badacz i znawca ryb
8. Głęboki akwen wodny z trzcinami
9. Rybie zaślubiny
11. Ryba, która ostrymi zębami miażdży muszle
14. W czasie tarła jest czerwony i ma pysk jak hak
18. Ryba – inteligentny czyścioszek
19. Ryba z pyskiem jak żaba i z jednym wąsem na środku brody
22. Pierwsza udomowiona ryba
23. Zielonooka ryba często mylona z płocią
24. Najniebezpieczniejsza ryba naszych wód

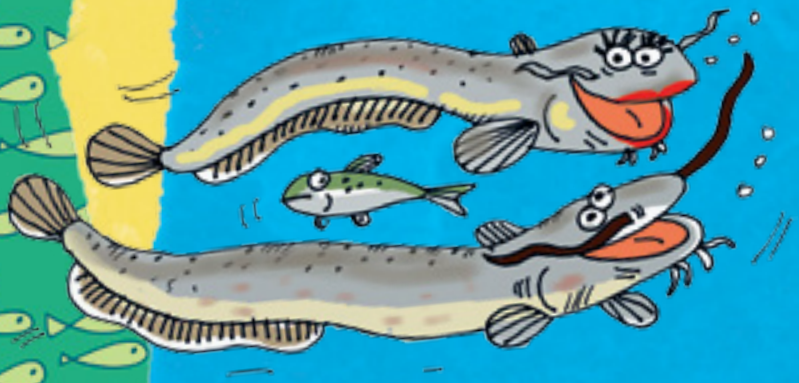

1 2 3 2 – 4 5 6 7 8 9 2 10 11 12 13 14 15 16 17

Sekretne życie ryb

Woda piękną jest krainą,
w której różne ryby płyną.
Długie, krótkie, krągłe, płaskie,
małe, duże, ciemne, jasne.

Leszcz leszczowi daje pyska,
kiedy ciałko świnki błyska,
gdy skrobaczką glony zbiera,
o kamienie się ociera.

Sum podkręca mocno wąsa,
i z sumicą w wodzie pląsa.
Będzie tatą doskonałym,
da opiekę sumkom małym.

A ukleja gubi łuski,
gdy krąp kradnie jej całuski.
Pewnie liczy na perełki –
ale z niego nicpoń wielki!

Lecz któż to do tyłu płynie,
raz pojawia się, raz ginie.
Jak sznurówka – cienki, długi...
Węgorz to czy słońca smugi,
gdy wśród mokrych mchów się skrada
i pijawki z mlaskiem zjada?

Miętus wszędzie wąsa wciska,
co mu zwisa z dołu pyska.
Piasek zręcznie rozgrzebuje,
smaczne kąski wyłapuje.

Jest też tasza – zając morski,
jesiotr, co ma cztery wąski,
stynka, co ogórkiem pachnie,
i fląderka śpiąca na dnie.

**Tyle rybek jest na świecie,
że ich wszystkich nie znajdziecie.**

Halina Ostaszewska

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
(+48) 222 500 118 – infolinia MRiRW https://www.gov.pl/rolnictwo

© Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 2022 r.

Producent: Taka Paka Project and Design Group – Halina Ostaszewska
www: takapaka.com, e-mail: halo@takapaka.com
Rysunki: Maciej Trzepałka
Zdjęcia: arch. Taka Paka

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w ramach Pomocy Technicznej Programu Operacyjnego „Rybactwo i Morze" – Instytucja Zarządzająca – Minister ds. rybołówstwa.

Egzemplarz bezpłatny

RYBY to jedne z najpiękniejszych zwierząt na świecie. Ich kształty, kolory i zwyczaje od niepamiętnych czasów budzą wśród ludzi podziw. Ryby są nie tylko ważnym ogniwem funkcjonowania przyrody, ale stanowią także cenny pokarm dla człowieka oraz zwierząt wodnych i lądowych. Poprzez samo swoje istnienie ryby dają też pracę wielu rybakom oraz mieszkańcom obszarów, dla których rybactwo jest bardzo ważne.

Warto wiedzieć, że w Polsce żyje ponad 120 gatunków ryb. Zamieszkują one różne zbiorniki wody – od górskich strumyków, po stawy, jeziora, rzeki, aż po Bałtyk.

Ten album o rybach powstał z myślą o dzieciach. Przedstawia 50 gatunków ryb żyjących w polskich wodach. Książka zawiera też informacje, jak w naszym kraju próbuje się skutecznie pomagać tym wodnym zwierzętom, środowisku, w którym pływają, i ludziom, którzy zajmują się rybactwem. Mowa jest również o tym, skąd pochodzą środki na ten cel. Opisane są w niej możliwości, jakie dla rybactwa stwarza Unia Europejska oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki. To właśnie dzięki temu Funduszowi realizowany jest w Polsce Program Operacyjny „Rybactwo i Morze".

Książka ozdobiona jest pięknymi rysunkami i zdjęciami. A zabawy, łamigłówki i wypowiedzi mądrych dzieci oraz wiele rybich ciekawostek wzbogacają przekaz. Zabawa Mistrzów przewija się przez całą książkę, dlatego trzeba być uważnym i wytrwałym, by tym Mistrzem zostać ☺

Zapraszamy do oglądania, czytania i zabawy, także w gronie całej rodziny.

